

Ministarstvo
prosvjete, nauke
i inovacija

IZVJEŠTAJ O RADU I STANJU U UPRAVNIM OBLASTIMA IZ NADLEŽNOSTI MINISTARSTVA PROSVJETE, NAUKE I INOVACIJA

ZA 2025. GODINU

SADRŽAJ

UVOD	5
I OBLAST PROSVJETE	9
1. Normativno-pravni poslovi i harmonizacija propisa	9
1.1 Drugostepeni upravni postupak i nadzor	11
1.2 Inspekcijski nadzor	11
1.3 Priznavanje inostranih obrazovnih isprava – ENIC/NARIC centar	12
1.4 Predškolsko vaspitanje i obrazovanje	13
1.5 Osnovno obrazovanje i vaspitanje	14
1.6 Inkluzivno obrazovanje	15
1.7 Manjinski narodi i druge manjinske nacionalne zajednice–obrazovanje na albanskom jeziku	16
1.8 Srednje-opšte obrazovanje (gimnazije) i stručno obrazovanje	18
1.9 Unaprijeđena zvanja nastavnika	21
1.10 Obrazovanje odraslih	21
1.11 Državna nagrada „Oktoih“	24
1.12 Nacionalni savjet za obrazovanje	24
1.13 Nacionalni okvir kvalifikacija	26
2. Oblast visokog obrazovanja	27
2.1 Učenički i studentski standard	30
3. Informaciono-komunikacione tehnologije	31
4. Investicione aktivnosti koje se odnose na objekte školske infrastrukture	34
5. Oblast finansiranja rada obrazovno-vaspitnih ustanova	38
6. Unutrašnja revizija	40
7. Realizacija Programa rada Vlade/Programa rada Ministarstva i relizacija zaključaka Vlade Crne Gore u oblasti prosvjete, nauke i inovacija	40
8. Prijedlog mjera za unapređenje stanja u oblasti prosvjete	41
II. OBLAST NAUKE I INOVACIJA	43
1. Naučnoistraživačka djelatnost (NID)	45
2. Realizacija konkursa u oblasti naučnoistraživačke djelatnosti	47
3. Realizacija programa podrške u oblasti naučnoistraživačke djelatnosti	49
4. Inovaciona djelatnost (id) i pametna specijalizacija (s3)	52
5. Finansiranje inovacione djelatnosti	57
6. Međunarodna saradnja i EU programi	69
7. Međunarodna saradnja u oblasti nauke i inovacija	75
8. Prijedlog mjera za unapređenje stanja u oblasti nauke i inovacija	81

Na osnovu člana 65 Zakona o državnoj upravi („Službeni list Crne Gore“, br.78/18, 70/21 i 52/22), Ministarstvo podnosi

Izveštaj o radu i stanju u upravnim oblastima iz nadležnosti Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija za 2025. godinu

UVOD

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija vrši poslove uprave u skladu sa djelokrugom rada utvrđenim članom 9 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave („Službeni list CG“, br. 98/23, 102/23, 113/23, 71/24, 90/24, 93/24, 104/24, 117/24, 39/25, 97/25, 148/25 i 164/25)¹.

Poslove iz svoje nadležnosti Ministarstvo obavlja u okviru: Direktorata za predškolsko i osnovno obrazovanje i vaspitanje (Direkcija za rano, predškolsko i osnovno obrazovanje i vaspitanje i Direkcija za unaprjeđenje kvaliteta predškolskog i osnovnog obrazovanja i vaspitanja) Direktorata za gimnazijsko i stručno obrazovanje (Direkcija za gimnazijsko i stručno obrazovanje i vaspitanje i Direkcija za unaprjeđenje kvaliteta gimnazijskog i stručnog obrazovanja) Direktorata za cjeloživotno učenje (Direkcija za cjeloživotno obrazovanje i Direkcija za Nacionalni okvir kvalifikacija), Direktorata za visoko obrazovanje i studentski standard (Direkcija za visoko obrazovanje i Direkcija za učenički i studentski standard), Direktorata za obrazovanje i vaspitanje pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, Direktorata za međunarodnu saradnju, evropske integracije i EU fondove (Direkcija za međunarodnu saradnju i EU fondove iz oblasti nauke i inovacija i Direkcija za evropske integracije i EU fondove iz oblasti prosvjete), Direktorata za naučnoistraživačku djelatnost (Direkcija za nacionalne programe podrške naučnoistraživačkoj zajednici i Direkcija za programe podsticanja naučne izvrsnosti), Direktorata za inovacije i pametnu specijalizaciju (Direkcija za inovacije i Direkcija za pametnu specijalizaciju) Direktorata za karijerno savjetovanje i vođenje i strateško planiranje i upravljanje (Direkcija za karijerno savjetovanje i vođenje i Direkcija za strateško planiranje i upravljanje) Odjeljenja za normativno-pravne poslove i harmonizaciju propisa, Odjeljenja za drugostepeni upravni postupak i nadzor, Odjeljenja za priznavanje inostranih obrazovnih isprava – ENIC/NARIC centar, Odjeljenja za informaciono-komunikacione tehnologije, Odjeljenja za unutrašnju reviziju, Odjeljenja za inkluzivno obrazovanje i vaspitanje, Odjeljenja prosvjetne inspekcije, Kabineta ministra, Biroa za odnose sa javnošću, Službe za investicije i javne nabavke (Kancelarija za koordinaciju i realizaciju projekata kapitalnog budžeta i projektnih kredita), Službe za finansije i računovodstvo (Kancelarija za računovodstvo), Službe za kadrovske, opšte poslove i ljudske resurse (Pisarnica).

Pored poslova utvrđenih Uredbom, Ministarstvo obavlja i poslove koji su utvrđeni: Opštim zakonom o obrazovanju i vaspitanju („Službeni list CG“, br. 64/02, 31/05, 49/07, 45/10, 45/11, 39/13, 44/13, 47/17, 59/21, 146/21, 3/23, 84/24 i 89/25)²; Zakonom o osnovnom obrazovanju i vaspitanju („Službeni list CG“, br. 64/02 i 49/07 i „Službeni list CG“, br. 45/10, 39/13, 47/17, 59/21, 3/23 i 51/25)³; Zakonom o predškolskom vaspitanju i obrazovanju („Službeni list CG“, broj 3/26)⁴; Zakonom o obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama („Službeni list CG“, br. 80/04 i „Službeni list CG“, br. 45/10, 47/17, 145/21 i 122/25)⁵; Zakonom o gimnaziji („Službeni list CG“, br. 64/02 i 49/07 i „Službeni list CG“, br. 45/10, 39/13, 47/17, 145/21 i 60/25)⁶; Zakonom o stručnom obrazovanju („Službeni list

1 <https://www.gov.me/dokumenta/737c1607-2ea0-4adc-8c67-5b0af6191541>

2 <https://www.gov.me/dokumenta/0b803199-895e-494d-8ebb-79553bd6c7b5>

3 <https://www.gov.me/dokumenta/4b101cb1-b86a-41dc-b32a-99a010263281>

4 <https://www.gov.me/dokumenta/f165e4c7-bcb7-45f9-b549-9fea4b3f73f9>

5 <https://www.gov.me/dokumenta/47f40e1f-d599-4acf-b496-554b8a056e45>

6 <https://www.gov.me/dokumenta/16a58db6-399d-462d-976b-d8ea147957cb>

CG“, br. 64/02 i 49/07 i „Službeni list CG“, br. 45/10, 39/13, 47/17, 145/21, 69/25 i 3/26)⁷; Zakonom o obrazovanju odraslih („Službeni list CG“, broj 51/25)⁸; Zakonom o visokom obrazovanju („Službeni list CG“, broj 122/25)⁹; Zakonom o priznavanju inostranih obrazovnih isprava i izjednačavanju kvalifikacija („Službeni list CG“, br. 57/11, 42/16 i 60/25)¹⁰; Zakonom o nacionalnom okviru kvalifikacija („Službeni list CG“, br. 80/10 i 53/25)¹¹; Zakonom o nacionalnim stručnim kvalifikacijama („Službeni list CG“, broj 51/25)¹²; Zakonom o akademskom integritetu („Službeni list CG“, br. 17/19)¹³; Zakonom o naučnoistraživačkoj djelatnosti („Službeni list CG“, broj 51/25)¹⁴; Zakonom o inovacionoj djelatnosti („Službeni list CG“, br. 82/20 i 53/25)¹⁵; Zakonom o podsticajnim mjerama za razvoj istraživanja i inovacijama („Službeni list CG“, broj 51/25)¹⁶, kao i podzakonskim aktima, donijetim za sprovođenje ovih zakona.

Rad Ministarstva u 2025. godini odnosio se na:

- zaokruživanje normativnog okvira za dalju reformu obrazovanja;
- utvrđivanje i vođenje politike razvoja obrazovno-vaspitnog sistema Crne Gore unapređenjem procesa pripreme ustanova obrazovanja i vaspitanja za primjenu reformskih rješenja u 2025. godini, prema ranije definisanoj dinamici Ministarstva;
- stvaranje okruženja pogodnog za razvoj, podizanje kvaliteta i jačanje kapaciteta naučnoistraživačke i inovacione zajednice;
- sprovođenjem politika naučnoistraživačke i inovacione djelatnosti;
- sprovođenje upravnih postupaka u oblasti:
- priznavanja i vrednovanja inostranih obrazovnih isprava;
- izdavanja licenci za rad ustanovama predškolskog, osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja i organizatorima obrazovanja odraslih i licenci za izvođenje novih obrazovnih programa;
- izdavanje propisanih saglasnosti;
- stručne i administrativne poslove za:
 - Nacionalni savjet za obrazovanje,
 - Savjet za kvalifikacije,
 - Savjet za visoko obrazovanje,
 - Etički komitet,
 - Savjet za naučnoistraživačku djelatnost i
 - Savjet za inovacije i pametnu specijalizaciju.
- finansiranje rada obrazovno-vaspitnih ustanova;
- druge poslove, u skladu sa propisima.

Izveštaj o radu Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija koncipiran je u više cjelina, odnosno predstavlja upravne oblasti iz djelokruga rada nadležnosti prosvjete, nauke i inovacija.

7 <https://www.gov.me/dokumenta/edc38176-c739-4606-92e6-02e00199bfe7>

8 <https://www.gov.me/dokumenta/a8397da6-2642-4ca7-91f9-1c1676505012>

9 <https://www.gov.me/dokumenta/ad155ad9-bc62-453f-8cbf-1e58537b4f45>

10 <https://www.gov.me/dokumenta/aa3d93b0-7ed8-40e7-8484-8e403db90621>

11 <https://www.gov.me/dokumenta/a5128d6d-5bd1-460b-94a2-7316961e07a9>

12 <https://www.gov.me/dokumenta/5df772ac-4de9-4aa2-9ba6-ea7186af55a5>

13 <https://www.gov.me/dokumenta/1c678f55-5500-4c95-a186-6856a04c89cb>

14 <https://www.gov.me/dokumenta/5c4b5ef6-ee85-4730-a407-960ba02b0d5f>

15 <https://www.gov.me/dokumenta/ddf86e99-a25f-4356-9aa2-ab69de819da2>

16 <https://www.gov.me/dokumenta/6a33edc8-fe7c-4ce3-ab75-48781e374ce7>

I OBLAST PROSVJETE

1. NORMATIVNO-PRAVNI POSLOVI I HARMONIZACIJA PROPISA

U 2025. godini, nakon sprovedenih javnih rasprava, na prijedlog Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, Vlada Crne Gore je utvrdila sljedeće prijedloge zakona:

- Prijedlog zakona o visokom obrazovanju;
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju;
- Prijedlog zakona o dopunama Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama;
- Prijedlog Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju;
- Prijedlog Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama;
- Prijedlog Zakona o obrazovanju odraslih;
- Prijedlog Zakona o potvrđivanju sporazuma o Centralnoevropskom programu razmjene za univerzitetske studije;
- Prijedlog Zakona o potvrđivanju sporazuma o pristupu visokom obrazovanju i prijemu na studije na Zapadnom Balkanu;
- Prijedlog Zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Savezne Republike Njemačke o saradnji u oblasti kulture, obrazovanja, nauke, mladih i sporta.

U izvještajnom periodu donijeta su podzakonska akta¹⁷:

- Pravilnik o raspodjeli sredstava iz Fonda za podršku dualnom obrazovanju;
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o normativima i standardima za sticanje sredstava iz javnih prihoda za ustanove koje realizuju javno važeće obrazovne programe;
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o kriterijumima, načinu, uslovima i visini naknade za ostvarivanje prava na studentski kredit i stipendiju;
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o kriterijumima, načinu, uslovima i visini naknade za ostvarivanje prava na smještaj i ishranu u domu i participaciju prevoza učenika i studenata;
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o bližem sadržaju, načinu vođenja i rokovima čuvanja evidencija koje je dužna da vodi auto škola;
- Pravilnik o komisiji za ocjenu ovlašćenih ispitivača u ispitnim komisijama;
- Pravilnik o načinu polaganja ispita za instruktora vožnje i sastavu ispitne komisije;
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o bližim uslovima koje treba da ispunjava auto škola u pogledu prostora, nastavnih sredstava, vozila i kadra i minimalnim uslovima koje treba da ispunjava vozilo za obuku kandidata za vozača;
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu organizacije i sprovođenja vozačkog ispita;
- Pravilnik o bližem načinu izdavanja i oduzimanja, kao i obliku i sadržaju licence za rad ispitivača;

¹⁷ <https://www.gov.me/mps/zakonski-okvir-za-oblasti-prosvjete-nauke-i-inovacija>

- Pravilnik o načinu i postupku provjere znanja vještina i kompetencija u postupku sticanja nacionalne stručne kvalifikacije;
- Pravilnik o obliku i načinu vođenja pedagoške evidencije i sadržini javnih isprava u obrazovno - vaspitnim ustanovama;
- Pravilnik o obliku i sadržaju sertifikata o stečenoj nacionalnoj stručnoj kvalifikaciji i potvrde o stečenoj mikrokvalifikaciji, odnosno ključnoj kompetenciji;
- Pravilnik o načinu i postupku provjere znanja, vještina i kompetencija u postupku sticanja mikrokvalifikacije, odnosno ključne kompetencije;
- Pravilnik o bližem načinu i postupku priznavanja inostranih sertifikata, odnosno potvrda;
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o organizaciji stručnog usavršavanja nastavnika i načinu izbora autora programa obuka stručnog usavršavanja;
- Pravilnik o bližem načinu, postupku i vrednovanju kriterijuma za dodjelu državne nagrade Oktoih;
- Pravilnik o načinu sprovođenja andragoškog osposobljavanja, obliku i sadržaju potvrde;
- Pravilnik o sadržaju, načinu vođenja i čuvanja andragoške evidencije i dokumentacije;
- Pravilnik o ostvarivanju prava na stipendiju za izvrsnost u visokom obrazovanju;
- Odluka o visini troškova postupka provjere za sticanje nacionalne stručne kvalifikacije, mikrokvalifikacije, odnosno ključne kompetencije i izdavanje sertifikata, odnosno potvrda;
- Prijedlog Odluke o osnivanju Javne predškolske ustanove "Zvezdani vrt" opština Zeta;
- Prijedlog Odluke o osnivanju Javne predškolske ustanova "Kraljevstvo gorske vile" opština Žabljak;
- Prijedlog Odluke o statusnoj promjeni -podjeli Javne predškolske ustanova "Đina Vrbica" u Podgorici;
- Granski kolektivni ugovor za oblast prosvjete;
- Odluka o dodatku na osnovnu zaradu za obavljanje poslova na određenim radnim mjestima u oblasti prosvjete;
- Školski kalendar za 2025/2026. godinu.

Sprovođenje propisa:

U cilju usaglašavanja statuta i pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta ustanova sa Zakonom o izmjenama i dopunama Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju i zakonima za pojedine nivoe obrazovanja, pripremljeni su i dostavljeni ustanovama na upotrebu ogledni primjerci statuta i pravilnika akata o sistematizaciji za predškolske ustanove, osnovne škole, gimnazije, stručne škole, mješovite škole, resursne centre, obrazovne centre, domove učenika i studenata, škole za osnovno muzičko obrazovanje, škole za osnovno i srednje umjetničko obrazovanje. U izvršenju propisa u oblasti obrazovanja i vaspitanja Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija, dalo je saglasnosti na opšta akta ustanova. Odjeljenje za normativno-pravne poslove i harmonizaciju propisa, u izvještajnom periodu, pripremlilo je 474 saglasnosti na pravilnike o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, i to:

- 30 u predškolskim ustanovama;
- 345 u osnovnim školama;
- 78 u srednjim školama;
- 16 u muzičkim školama;
- 2 u obrazovnim cenrima;
- 3 u resursnim centrima;

Pripremljeno je mišljenje na akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Zavoda za udzbenike i nastavna sredstva.

Pripremljeno je 258 saglasnosti na statute obrazovno-vaspitnih ustanova, i to:

- 23 u predškolskim ustanovama;
- 163 u osnovnim školama;
- 50 u srednjim školama;
- 11 u muzičkim školama;
- 2 u obrazovnim centrima;
- 3 u resursnim centrima;
- 6 u domovima učenika;

Takođe, dat je veliki broj mišljenja na nacрте i prijedloge zakona i druge propise, koje pripremaju druga ministarstva, koji su dostavljeni ovom Ministarstvu, kao i veliki broj mišljenja po zahtjevima fizičkih i pravnih lica u vezi sa primjenom propisa iz oblasti obrazovanja i vaspitanja.

1.1 DRUGOSTEPENI UPRAVNI POSTUPAK I NADZOR

U toku izvještajnog perioda primljena je 71 žalba, a iz prethodnog izvještajnog perioda prenijeto je neriješenih 18 žalbi, pa je ukupno u radu bilo 89 drugostepenih upravnih predmeta u toku 2025. godine.

Ukupno su riješene 72 žalbe, od čega 2 žalbe protiv rješenja prosvjetne inspekcije, 27 žalbi protiv odluka Komisije za dodjelu stipendija i kredita, 28 žalbi učenika protiv rješenja vaspitno-obrazovnih ustanova o isključenju učenika i prestanku statusa redovnog učenika, 6 žalbi protiv rješenja Sekretarijata za lokalnu samoupravu o usmjeravanju djece sa posebnim potrebama, 1 žalba protiv Rješenja škola kojima su poništena Uvjerenja o polaganju stručnih ispita nastavnika, 4 žalbe zbog ćutanja uprave, 3 žalbe protiv Rješenja Zavoda za Školstvo i 1 žalba protiv rješenja škole o putnim troškovima.

Ukupno je usvojeno 49 žalbi, a odbijene 23 žalbe. Na kraju godine ostalo je 17 neriješenih žalbi, od čega je 15 žalbi primljeno krajem decembra 2025. godine, pa nisu riješene u 2025. godini iz objektivnih razloga. U drugostepenom upravnom postupku u izvještajnom periodu riješene su 65 žalbe u propisanom roku, dok 7 žalbi nije riješeno u propisanom roku.

Nadalje, u izvještajnom periodu pripremljeno je 30 izjašnjenja Zaštitniku imovinsko-pravnih interesa na tužbe u vezi sa sporovima koji se vode pred osnovnim sudovima u Crnoj Gori, a u kojima je Ministarstvo stranka u postupku. Odjeljenje je pripremlilo i 42 odgovora na tužbe podnijete protiv Ministarstva pred Upravnim sudom Crne Gore, pa su ukupno u radu Odjeljenja bilo 72 tužbe.

Takođe, pripremljeno je i 70 izjašnjenja i akata Zaštitniku imovinsko-pravnih interesa na razne zahtjeve i dostavljene nalaze i mišljenja sudskih vještaka, u vezi sa aktivnim sporovima koji se vode protiv Ministarstva pred nadležnim sudovima u Crnoj Gori, kao i dopise nadležnim sudovima i tužilaštvima u Crnoj Gori.

1.2 INSPEKCIJSKI NADZOR

U izvještajnom periodu Prosvjetna inspekcija je izvršila ukupno 941 inspekcijski pregled, od kojih 35 redovnih, 737 po inicijativi, odnosno po zahtjevu stranke i 169 kontrolnih, u kojima je utvrđeno ukupno 258 nepravilnosti.

Nepravilnosti su se odnosile na: nestručnu zastupljenost nastave; zapošljavanje nastavnika (do 30 dana, bez raspisivanja konkursa, bez položenog stručnog ispita i licence za rad, sporazumom o dopuni norme časova i sporazumom o preuzimanju nastavnika); raspisivanje konkursa (bez dokaza Ministarstva prosvjete da su obezbijeđena finansijska sredstva), podjelu predmeta na

nastavnike i razredna starješinstva; ocjenjivanje učenika i izdavanje javnih isprava; prava djece, učenika i studenata; prava nastavnog i drugog osoblja u ustanovama obrazovanja i vaspitanja; izdavanje javnih isprava polaznicima obrazovanja odraslih; neispunjavanje osnovno-školske obaveze; vjerodostojnost javnih isprava koje izdaju ustanove obrazovanja i vaspitanja; obavljanje pripravničkog staža i stručnog osposobljavanja nastavnika; polaganje stručnog ispita nastavnika; rad organa upravljanja i rukovođenja u ustanovama obrazovanja i vaspitanja; rad neregistrovanih pravnih i fizičkih lica koja se bave radom sa djecom i učenicima, vođenje propisane evidencije i dokumentacije u ustanovama.

U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti 258, inspektori su u 235 slučajeva izrekli mjeru ukazivanje i donijeli 2 rješenja, koja su se odnosila na privremenu zabranu rada ustanovi.

Za počinjene prekršaje u izvještajnom periodu inspektori su izdali 56 prekršajnih naloga, sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 21, 070.00 eura.

Prosvjetna inspekcija je u izvještajnom periodu primila ukupno 737 inicijativa, a koje su se najčešće odnosile na: zapošljavanje nastavnika bez javnog konkursa; prijavu na izbor kandidata po konkursu; pritužbu na neregularno zasnivanje radnog odnosa po osnovu stručnosti; dopunu do norme časova; sporazumno preuzimanje nastavnika; vršnjačko nasilje; raspoređivanje časova; provjeru vjerodostojnosti diploma, odnosno javnih isprava; stručni ispit; komisijsku provjeru znanja učenika; prigovor na ocjenu; nepohađanje nastave od strane učenika; povredu prava učenika i studenta, rad organa upravljanja i rukovođenja u ustanovi, rad stručnih organa i rad neregistrovanih pravnih i fizičkih lica koja se bave radom sa djecom i učenicima.

1.3 PRIZNAVANJE INOSTRANIH OBRAZOVNIH ISPRAVA – ENIC/NARIC CENTAR

U postupku priznavanja inostranih obrazovnih isprava nivoa osnovnog, srednjeg (opšteg ili stručnog), višeg stručnog i visokog obrazovanja u 2025. godini ukupno je podnijeto 7.740 zahtjeva, od čega 4.596 zahtjeva za stečeno osnovno, srednje i više stručno obrazovanje i 3.144 zahtjeva za priznavanje inostranih obrazovnih isprava o stečenom visokom obrazovanju.

Iz prethodnog izvještajnog perioda prenijeto je neriješenih 5.858 zahtjeva, pa je u toku 2025. godine, ukupno u radu bilo 13.598 zahtjeva za priznavanje inostranih obrazovnih isprava svih nivoa obrazovanja.

Od ukupnog broja podnijetih zahtjeva u 2025. godini, riješeno je 3.283 zahtjeva (42,41%), od čega 917 zahtjeva o stečenom osnovnom, srednjem i višem stručnom obrazovanju, kao i 2.366 zahtjeva o stečenom visokom obrazovanju.

U propisanom roku, od ukupnog broja podnijetih zahtjeva u 2025. godini, nije riješeno 4.457 zahtjeva, od čega 3.679 zahtjeva o stečenom osnovnom, srednjem i višem stručnom obrazovanju i 778 zahtjeva o stečenom visokom obrazovanju, koji su u postupku rješavanja.

U postupku priznavanja inostranih obrazovnih isprava u svrhu zapošljavanja, Ministarstvo je dužno da donese rješenje po zahtjevu za priznavanje isprave u roku od 30 dana od podnošenja zahtjeva. Međutim, u postupku priznavanja inostranih obrazovnih isprava određene okolnosti utiču na dužinu trajanja upravnog postupka, odnosno na njegovu efikasnost. Veliki broj neriješenih zahtjeva za priznavanje inostranih obrazovnih isprava odnosi se na isprave koje potiču iz inostranstva, dominantno iz Ruske Federacije, Ukrajine, Republike Turske, gdje nije moguće pribaviti odgovor od nadležnih organa zemlje porijekla obrazovne isprave o vjerodostojnosti obrazovne isprave. Takođe, u pojedinim predmetima gdje se provjera vjerodostojnosti isprave vrši diplomatskim putem posredstvom Ministarstva vanjskih poslova, odgovori Ministarstva vanjskih poslova, u većini slučajeva, čekaju se duže vremena, ponekad i više mjeseci.

U toku 2025. godine podnijeto je 100 krivičnih prijava zbog sumnje u falsifikat obrazovne isprave. Od ukupnog broja podnijetih krivičnih prijava zbog sumnje u falsifikat obrazovne isprave 12 prijava se odnosi na obrazovne isprave nivoa osnovnog obrazovanja, 81 krivična prijava zbog sumnje u falsifikat obrazovne isprave nivoa srednjeg obrazovanja i 7 prijava za obrazovne isprave nivoa visokog obrazovanja.

Tokom 2025. godine donijeto je 138 rješenja o odbijanju zahtjeva za priznavanje inostranih obrazovnih isprava svih nivoa obrazovanja zbog spornog statusa ustanove u zemlji porijekla obrazovne isprave ili zbog sumnje u vjerodostojnost obrazovne isprave.

Takođe, u toku 2025. godine donijeto je 158 rješenja o obustavljanju i 683 rješenja o prekidu postupka zbog nemogućnosti rješavanja prethodnog pitanja.

U izvještajnom periodu izdato je i 12675 potvrda, odnosno uvjerenja o činjenicama o kojima se vodi službena evidencija.

1.4 PREDŠKOLSKO VASPITANJE I OBRAZOVANJE

Upis djece u predškolske ustanove uspješno je realizovan što potvrđuje i povećan broj upisane djece u odnosu na prošlu godinu. Upisne 2024/2025. godine bilo je upisano 25.932 djece, a 2025/2026. broj upisane djece je 26.786.

Vlada Crne Gore usvojila je Izvještaj o realizaciji Strategije ranog i predškolskog vaspitanju i obrazovanja u Crnoj Gori 2021-2025, za 2024. godinu¹⁸.

U sklopu projekta Kvalitetno obrazovanje za svu djecu - Incijativa: Unapređenje kvaliteta vaspitno-obrazovnih usluga za romsku i egipćansku djecu u vrtićima realizovane su sljedeće aktivnosti: promotivne kampanji za upis djece RE populacije u 12 opština, intenziviran je neposredni rad u RE zajednici, kao i obuke vaspitača i stručnih saradnika. Održane su dvije obuke, jedna na temu: Obrazovni rad sa djecom i mladima RE populacije-napredni nivo, a druga na temu: Neverbalna komunikacija. Sproveden je monitoring rada u predškolskim ustanovama u svih 12 opština u kojima borave djeca RE populacije i izrađen je izvještaj na osnovu podataka dobijenih od koordinatora timova koji rade sa ovom djecom.

Obuke nastavnika NTC sistem učenja – razvoj ukupnih sposobnosti djeteta uvrštene su u Reformsku agendu Crne Gore 2024 – 2027. godine kao instrument EU za reformu i rast. U 2025. godini održane su 3 obuke u Nikšiću, održana je Konferencija o neuronaukama u Podgorici, kao i obuka u Kotoru, tada je i održano i predavanje roditeljima. Takođe, održana su i dva seminara u Podgorici, u Pljevljima i jedan seminar u Baru. U 2025. godini ukupno je obučeno 878 učesnika.

Roditeljstvo za cjeloživotno zdravlje (Parenting for Lifelong Health-PLH) je paket od pet besplatnih, nekomercijalnih programa roditeljstva (po licenci ©CreativeCommons) za podsticanje pozitivnih odnosa između djece i roditelja i prevenciju nasilja nad djecomu uslovima ograničenih resursa. Namijenjeni su roditeljima različitih uzrasta djece. Ovi programi razvijeni su i rigorozno testirani u saradnji između Svjetske zdravstvene organizacije, univerziteta Stelenboš i Kejptaun u Južnoj Africi, univerziteta Okford i Bangor u Velikoj Britaniji i UNICEF-a. Nakon što su u brojnim evaluacijama pokazali pozitivne rezultate, programi se trenutno šire u preko 20 zemalja sa srednjim i niskim dohotkom širom jugoistočne Evrope, jugoistočne Azije, Afrike i Kariba. U Crnoj Gori program je namijenjen roditeljima djece od 2 do 9 godina, pod nazivom „Brižne porodice“. U izvještajnom period formirano je 17 grupa roditelja u koje je uključeno ukupno 226 roditelja. Od 17 grupa roditelja, najbrojnije su bile vrtićke grupe, ukupno 13. Najveći broj roditeljskih grupa po ustanovi imale su JPU „Đina Vrbica“ (3 grupe) i JPU „Ljubica Popović“ (2 grupe) u Podgorici i JPU „Irena Radović“ (2 grupe) u Danilovgradu i Spužu. Osim vrtića, program u prvoj polovini 2025. godine je implementirala i Osnovna škola „Oktoih“ iz Podgorice.

Takođe, realizovan je pilot-projekat adaptiranog programa Brižne porodice, namijenjenog roditeljima djece uzrasta od 3 do 9 godina sa smetnjama u razvoju. U okviru pilot projekta formirano je pet roditeljskih grupa koje su obuhvatile ukupno 47 roditelja.

U toku izvještajnog perioda licencirane su vaspitno-obrazovne ustanove:

- Vaspitna jedinica „Cvrčak“ - JPU „Dragan Kovačević“, Nikšić;

¹⁸ <https://www.gov.me/dokumenta/5170c4c7-6618-4946-bb0a-14483cdf25c3>

- Privatna predškolska ustanova „British Green Academy“, Podgorica;
- Vaspitna jedinica „Ljubović 2“ - JPU „Đina Vrbica“, Podgorica;
- Vaspitna jedinica „Petar Pan“ - JPU „Đina Vrbica“, Podgorica;
- Vaspitna jedinica „Poletarac“ - JPU „Irena Radović“, Danilovgrad;
- Vaspitna jedinica „Kućica“ - JPU „Irena Radović“, Danilovgrad;
- Vaspitna jedinica „Lazine“ - JPU „Irena Radović“, Danilovgrad;
- JPU „Zvezdani vrt“, Zeta;
- JPU „Majka Tereza“, Tuzi;
- JPU „Kraljevstvo gorske vile“, Žabljak;
- Vaspitna jedinica „Seljanovo“ - JPU „Bambi“, Tivat;
- Vaspitna jedinica „Čarolija“ - JPU „Dragan Kovačević“, Nikšić;
- Dopuna licence PPU „Dnevna majka“;
- Dopuna licence PPU „Mandarina i papagaj“;
- Dopuna licence PPU „Kockica“;
- Dopuna licence Obrazovnog centra „The British Academy“.

1.5 OSNOVNO OBRAZOVANJE I VASPITANJE

Crnogorski obrazovni sistem u potpunosti je otvoren za uključivanje djece sa drugih govornih područja u vaspitno-obrazovne ustanove. U toku školske 2024/2025. godine bilo je uključeno 5.082 djeteta u osnovne škole. Prema podacima iz Informacionog sistema obrazovanja, najveći broj učenika/učenica je iz Rusije, Ukrajine, Bjelorusije, Njemačke, Turske. Kada govorimo o podršci učenicima, Ministarstvo je dalo saglasnosti 17 osnovnih škola za podršku učenju crnogorskog jezika kao nematernjeg prema javno važećem predmetnom programu sa dva dodatna časa sedmično koji su finansirani iz Budžeta Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija. Realizuju se časovi dopunske i dodatne nastave, slobodnih aktivnosti i djeca sa drugih govornih područja su uključena u aktivnosti u ustanovama, što doprinosi njihovoj boljoj integraciji sa vršnjacima. Predstavnici Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, UNHCR-a Montenegro, Građanske alijanse i Crvenog krsta Crne Gore realizovali su informativne sesije namijenjene roditeljima djece iz Ukrajine.

U partnerstvu sa Centrom za strane jezike i prevodilaštvo „Double L“ realizovane su obuke za primjenu CLIL metodologije (Content and Language Integrated Learning) u dvojezičnim odjeljenjima za preko 60 nastavnika/nastavnica razredne nastave. Obuka je sprovedena kroz kombinaciju teorijskih predavanja, praktičnih vježbi i grupnih diskusija, čime su polaznici dobili konkretne alate za efikasnu primjenu ove inovativne metodologije u učionici. Takođe, preko 60 nastavnika je dobilo podršku u vidu dodatnog ujsavršavanja engleskog jezika. Školske 2025/2026. godine u 32 osnovne škole formirana su odjeljenja učenika/učenica prvog razreda u kojima se nastava realizuje po CLIL pristupu. U cilju poboljšanja kvaliteta nastave i inovativnog pristupa Ministarstvo je dodatno opremilo CLIL učionice. Takođe, izrađena je brošura za roditelje o radu po CLIL metodologiji, sa odgovorima na najčešća pitanja i dileme.

U toku 2025. godine licencirano je pet produženih boravka za učenike/učenice osnovne škole:

- Privatni produženi boravak „Ananas“;
- Privatni produženi boravak „Small Steps“;
- Privatni produženi boravak „Školarac“;
- Privatni produženi boravak „Koddos klub“ i
- Privatni produženi boravak „Dječiji svijet“.

Licenca (dopuna) Privatnoj ustanovi Obrazovnog centra „The British Academy“.

Pripremljeno je preko 150 saglasnosti za formiranje odjeljenja, kao i saglasnosti na participaciju troškova obrazovanja u muzičkim školama.

U postupak pripreme i izdavanja saglasnosti na projekte i istraživanja u obrazovno-vaspidnim ustanovama (javne ustanove, ministarstva, NVO, master/doktorski i dr. radovi, i dr.) izrađeno je oko 300 dokumenata.

Aktivnosti za izradu 350 potvrda za raspisivanje konkursa za popunu radnih mjesta u obrazovno-vaspidnim ustanovama.

Pripremani su kvartalni izvještaji za realizaciju Strategije za prevenciju i zaštitu djece od nasilja za period 2024-2027. godine. Aktivnosti u postupku izbora direktora obrazovno-vaspidnih ustanova. Organizacija Takmičena za najljepše pismo u saradnji sa Poštom Crne Gore.

Aktivnosti na povećanju uključenosti djece romske i egipćanske populacije (RE) populacije u obrazovni sistem Crne Gore.

Priprema aplikacija koja je rezultirala Prvom nagradom koja se dodjeljuje kao priznanje za izuzetna dostignuća u promovisanju inkluzije Roma kroz obrazovanje.

Učešće u praćenju realizacije Strategije za mlade.

1.6 INKLUZIVNO OBRAZOVANJE

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija je posvećeno osiguravanju uslova da sva djeca uživaju svoje pravo na kvalitetno obrazovanje, kroz poboljšanje sistema i stvaranja mogućnosti za djecu da razviju vještine i kompetencije od najranijeg uzrasta.

Planski i kontinuirano smo obilazili vaspitno-obrazovne ustanove – razgovarali smo o izazovima u radu, značaju saradnje ustanova i porodice u svim aspektima, a posebno prilikom izrade IROP-a i neophodnosti veće uključenosti roditelja. Na školskom portalu inkluzivno obrazovanje, nalaze se materijali: pravilnici i zakoni, primjeri dobre prakse, prilagođeni materijali za rad, a postavljen je Paket nediskriminacije - alat za sprovođenje radionica s učenicima u cilju borbe protiv diskriminacije.

Škole sprovode metodologiju Indeksa inkluzivnosti - na osnovu tih rezultata sprovode mjere i aktivnosti za unapređenje inkluzivnog obrazovanja. Na časovima odjeljene zajednice, kroz preventivne programe, učenici se osnažuju da prihvataju i poštuju različitosti.

U sva tri Resursna centra koncipirani su i opremljeni Asistivni kabineti – u njima se izrađuje specijalizovani didaktički materijal. Takođe, u Resursnim centrima „Podgorica” i „1.jun” intenzivno se sprovode aktivnosti rane intervencije, koju obuhvata oko 120 djece uzrasta od 0-6 godina, kod kojih je detektovano kašnjenje u razvoju. Naši predstavnici su učestvovali u radu radne grupe i Koordinacionog tijela za izradu operativnog plana za širenje PORI modela. Konferencija posvećena jačanju patronažne službe i programima podrške roditeljstvu u Crnoj Gori, okupila je predstavnike više Ministarstava, a mi smo bili panelisti u okviru dvije teme – rana intervencija i program podrške roditeljstvu. Osim toga učestvovali smo kao predavači na završnoj konferenciji na temu „Inkluzivno obrazovanje u praksi, izazovi i dalji koraci” u organizaciji Saveza paraplegičara Crne Gore.

Podržavali smo gotovo sve aktivnosti UNICEF-a Crna Gora a treba pomenuti da smo učestvovali i na sportskom događaju koji je UNICEF organizovao povodom Svjetskog dana djeteta - manifestacija je okupila djecu iz različitih sredina, podsjećajući da su jednakost, inkluzija i međusobno razumijevanje temelj svake zdrave zajednice.

Sedam osnovnih škola u Crnoj Gori sa integrisanim odjeljenjima u kojima se realizuje poseban obrazovni program su podrška ostalim vaspitno-obrazovnim ustanovama u lokalnoj zajednici i putem savjetovanja i edukacija, pružaju individualne podrške učenicima.

Održan je veliki broj savjetovanja za škole kojima je bila potrebna podrška u sprovođenju inkluzivnog obrazovanja. U saradnji sa Skupštinom Glavnog grada Podgorice i kancelarijom Savjeta Evrope, obilježili smo Međunarodni dan inkluzije, koji je bio posvećen prevenciji vršnjačkog nasilja u školama. Sajam Asistivne tehnologije je obilježen i ove godine – predstavljeni su materijali i prilagođena didaktička sredstva za unapređenje vaspitno-obrazovnog rada, sa djecom sa posebnim obrazovnim potrebama.

U skladu sa realnim potrebama sistema, povećan je broj asistenata u nastavi, u svim vaspitno-obrazovnim ustanovama. Inicirali smo izmjene standarda zanimanja i standarda kvalifikacija za asistente u nastavi što je bio preduslov za izmjenu i unapređenje programa obuke za asistente u nastavi. Radilo se na promociji analize Položaj asistenata u nastavi, koju je izradio UNICEF Crna Gora. Tokom prezentacije predstavljeni su glavni nalazi i preporuke o položaju asistenata u nastavi, njihovoj ulozi u inkluzivnom obrazovanju i mogućnostima za unapređenje sistema podrške učenicima. Cilj ove analize bio je jačanje inkluzivnog obrazovanja kroz unapređenje statusa i kompetencija asistenata u nastavi, koji predstavljaju važnu kariku u podršci djeci sa teškoćama u razvoju i unapređenju kvaliteta nastave.

U okviru Sektorske komisije realizovan Javni konkurs „Zajedno svi učimo“, za finansiranje projekata/programa nevladinih organizacija. Za 11 NVO su dodjeljena sredstva, koja će usmjeriti za unapređivanje inkluzivnog obrazovanja. Dali smo svoj doprinos kroz saradnju sa NVO i učestvovali u obuci „Značaj i razumijevanje uloge fizičke aktivnosti i sporta za djecu mlade sa autizmom“.

Drugostepena komisije je i ove godine obradila određeni broj predmetnih žalbi i donijela nova Rješenja o usmjeranju, vodeći se profesionalnim pristupom i procjenjujući šta je najbolji interes za djecu.

1.7 MANJINSKI NARODI I DRUGE MANJINSKE NACIONALNE ZAJEDNICE-OBRAZOVANJE NA ALBANSKOM JEZIKU

Dvojezična nastava – na crnogorskom i albanskom jeziku organizuje se na svim nivoima.

Predškolsko obrazovanje: JPU „Dječji vrtić“, Plav, JPU „Majka Tereza“, Tuzi, JPU „Vukosava Ivanović – Mašanović“, Barci JPU „Solidarnost“, Ulcinj. Ukupno u predškolskom vaspitanju ima 642 djece (M 348 - Ž 294).

Osnovno obrazovanje i vaspitanje: U Ulcinju – JU OŠ „Maršal Tito“, JU OŠ „Marko Nukulović“ i JU OŠ „Boško Strugar“; u Tuzima – JU OŠ „Mahmut Lekić“; u Plavu – JU OŠ „Hajro Šahmanović“ i u Gusinju – JU OŠ „Džafer Nikočević“.

Školske 2025/2026. godine, u osnovnom obrazovanju ima 2.543 učenika/učenica (M 1329 - Ž 1214).

Srednje obrazovanje: Tuzi – JU Srednja mješovita škola „25. maj“, Ulcinj – JU Srednja mješovita škola „Bratstvo jedinstvo“ i Plav – JU Srednja mješovita škola „Bečo Bašić“. Školske 2025/2026. godine, u srednjem obrazovanju ukupno ima 881 učenika/ca (M 427 - Ž 454).

U muzičkim školama sa nastavom na albanskom jeziku ima 240 učenika/učenica (M 85 - Ž 155), koji pohađaju Osnovnu muzičku školu u Ulcinju i Područnu ustanovu JU Osnovna muzička škola „Vasa Pavić“ u Tuzima.

Na Univerzitetu Crne Gore, postoji studijski program za učitelje na albanskom jeziku.

Na albanskom jeziku nastava se odvija u 6 osnovnih škola: JU OŠ „Đerđ Kastrioti Skenderbeg“ u Baru; JU OŠ „29. novembar“, JU OŠ „Jedinstvo“ i JU OŠ „Đerđ Kastrioti Skenderbeg“ u Tuzima; JU OŠ „Bedri Elezaga“ u Ulcinju, i JU OŠ „Daciće“ u Rožajama.

Na inicijativu Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, održan je sastanak sa predstavnicima nacionalnih savjeta u Crnoj Gori. Glavna tema sastanka bila je razmatranje mogućnosti saradnje između Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija i nacionalnih savjeta, u cilju unapređenja kvaliteta

obrazovnog sistema sa posebnim akcentom na potencijalna rješenja i strateške pravce za unapređenje pristupa obrazovanju, ostvarivanje jednakih prava i očuvanje kulturnog identiteta. Ovaj sastanak je predstavljao korak ka jačanju partnerstva između Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija i nacionalnih zajednica, kojim je postavljen temelj za buduće projekte i inicijative koje će podsticati i njegovati nacionalnu, kulturnu i jezičku raznolikost u Crnoj Gori.

Direktorima škola koji realizuju nastavu na albanskom jeziku, uručena su nastavna sredstva. Ovaj vid podrške ima za cilj da olakša rad učenicima i nastavnicima, te da unaprijedi kvalitet obrazovanja na albanskom jeziku.

Otvorena je nova učionica na otvorenom u JU OŠ „Bedri Elezaga” u Ulcinju. Ovaj projekat predstavlja važan iskorak ka savremenijem pristupu učenju, jer povezuje boravak u prirodi, kreativnu nastavu i moderne pedagoške metode, stvarajući okruženje u kojem učenici uče aktivnije, motivisanije i sa većim zadovoljstvom. Učionica na otvorenom realizovana je u okviru programa „Zajedno za opšte dobro” koji sprovode UNDP, UNICEF i UNESCO, u partnerstvu sa Vladom Crne Gore, uz finansijsku podršku UN Fonda za izgradnju mira.

Integracija djece romske i egipćanske populacije u obrazovni sistem jedan je od strateških ciljeva Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, koje u saradnji sa nacionalnim i međunarodnim partnerima realizuje veliki broj aktivnosti kako bi obuhvat djece RE populacije obrazovanjem bio što veći.

Kada je riječ o predškolskom obrazovanju, Ministarstvo obezbjeđuje besplatan boravak u predškolskim ustanovama za djecu RE populacije. U skladu sa Strategijom reforme obrazovanja 2025 – 2035. godine, kao i u skladu sa Strategijom socijalne inkluzije Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2021 – 2025, u romskim i egipćanskim sredinama promoviše se upis djece u vrtiće. Obavljaju se razgovori sa roditeljima sa ciljem informisanja o prednostima predškolskog obrazovanja i vaspitanja uz distribuciju promotivnog materijala na crnogorskom, romskom i albanskom jeziku. U promocijama, pored predstavnika Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, učestvuju predstavnici Zavoda za školstvo, Ministarstva ljudskih i manjinska prava, Nacionalnog romskog savjeta i nevladinih organizacija koje se bave socijalnom inkluzijom RE zajednice. Realizuju se i kampanje za promociju upisa u osnovne i srednje škole. Za ove nivoe obrazovanja Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija angažuje i saradnike/medijatore u socijalnoj inkluziji Roma i Egipćana.

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija je prepoznalo potrebe obrazovnog sistema koje se odnose na uključivanje većeg broja medijatora u socijalnoj inkluziji, te je donijelo Pravilnik o izmjenama Pravilnika o normativima i standardima za sticanje sredstava iz javnih prihoda za ustanove koje realizuju javno važeće obrazovne programe kojima se uređuje ova oblast. Usvojenim izmjenama je predviđeno da jedan medijator u socijalnoj inkluziji pruža pomoć za 35 djece RE populacije, umjesto za 70 kako je to starim Pravilnikom bilo predviđeno. Medijatori u socijalnoj inkluziji su podrška djeci RE populacije u cilju uključivanja u sistem obrazovanja, osiguranja kontinuiteta i smanjenja odustajanja od obrazovanja, kao i poboljšanja školskih i socijalnih postignuća. Takođe, medijatori su podrška pri identifikaciji i podsticanju upisa romske i egipćanske djece u obrazovni sistem. Oni promovišu značaj učenja i intenzivno sarađuju sa roditeljima i obrazovno-vaspitnim ustanovama. Uz dvostruko veći broj saradnika u socijalnoj inkluziji u narednom periodu biće olakšan i rad na podizanju nivoa školskih i socijalnih postignuća, čemu Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija u kontinuitetu teži. Tokom školske 2023/2024. godine, imali smo 26 medijatora, dok krajem 2025. godine, bilo je 35 medijatora u socijalnoj inkluziji u obrazovanju.

Svake godine je obezbijeđen besplatan prevoz za učenike osnovnih škola u gradovima sa većim brojem djece RE populacije (Podgorica, Berane, Nikšić, Cetinje, Kotor i Ulcinj).

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija svake godine raspisuje konkurs za dodjelu stipendija RE srednjoškolcima i studentima. Napominjemo da je od 2024/25. akademske godine, stipendija za sve studente, uključujući i studente RE populacije povećana sa dosadašnjih 225 eura, na 300 eura. Za školsku 2025/2026. godinu stipendiju prima 116 srednjoškolaca RE populacije, dok za

akademske 2025/2026. godine stipendiju prima 18 studenata RE populacije.

Domovi učenika i studenata opredjeljuju do 7% kapaciteta za smještaj studenata sa invaliditetom, studenata RE populacije i korisnika materijalnog obezbjeđenja.

Povodom obilježavanja 8. aprila, Međunarodnog dana Roma, u gradovima gdje gravitira veći broj pripadnika RE populacije, osnovne škole su organizovale prigodne aktivnosti. Tom prilikom je realizovano oko 100 časova i radionica posvećenih kulturi, tradiciji i istoriji Roma.

Poseban akcenat stavljen je na razgovore o istim pravima i jednakosti za svu djecu, bez obzira na njihovu nacionalnu ili kulturnu pripadnost. Na radionicama se govorilo o važnosti međusobnog poštovanja, razumijevanja i zajedničkog učenja, kako bi se podsticala inkluzija i ravnopravnost u obrazovnom procesu.

Rezultati dva programa: Intenzivno opismenjavanje učenika/ca RE zajednice koje finansira Zavod za školstvo i Intenzivno opismenjavanje i jačanje sijačne inkluzije učenika/ca RE zajednice, koji finansira Unicef i EU. U šest osnovnih škola održano je 280 časova individualne podrške opismenjavanja pripadnika/ca Roma i Egipćana, kojima je obuhvaćeno 148 učenika/ca I i II ciklusa osnovnih škola. Individualnu podršku koordinirali su i realizovali nastavnici/ce, apsolvanti Studijskog programa za učitelje, i vršnjaci. U okviru podrške usmjerene na unapređenje položaja romske i egipćanske zajednice realizovane su četiri obuke: Obrazovni rad sa djecom i mladima RE populacije.

Izrađen je Rječnik slikovnica RE-CG jezik, Materijal, priručnik za opismenjavanje, Smjernice za intenzivno opismenjavanje i jačanje socijalne inkluzije - unapređenje kompetencija čitanja i pisanja kod učenika/ca od II-V razreda, individualizovani pristup, komunikacija i saradnja s roditeljima, vršnjačka podrška. Podizanjem kvaliteta obrazovanja nadomješten je socijalno nepovoljan položaj, unaprijeđeno iskustva učenja, ostvareni potencijali s akcentom na pripremu za aktivnu integraciju u društvo. Stvaranje opšteg uključujućeg ambijenta koji poštuje inkluzivne principe, prava djeteta, oslanja se na potencijale, aktuelne potrebe, razvojni status i razvija i primjenjuje kvalitetne i efikasne mjere odgovora.

Smjernicama, koje će se distribuirati svim osnovnim školama, je studiozno i strukturirana i definisana individualna podrška u svrhu opismenjavanja djece romske i egipćanske zajednice.

U okviru programa Razvojno inkluzivna i integrisana podrška realizovano je: Dvije obuke za direktore/ice i deset obuka za nasavnike/ce s temom inkluzivnog obrazovanja i nediskriminacije.

Takođe, održan je sastanak posvećen razmjeni iskustava o integraciji djece RE zajednice u obrazovni sistem Crne Gore. Zaključak sa sastanka bio je nedvosmislen, da je Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija u prethodnom periodu učinilo značajne korake u podršci obrazovanju djece RE populacije, i naš model treba da bude predstavljen i u drugim državama poput Bugarske i Albanije u kojima djeluje Fondacija One Heart Children Foundation.

1.8 SREDNJE-OPŠTE OBRAZOVANJE (GIMNAZIJE) I STRUČNO OBRAZOVANJE

U izvještajnom periodu donijeta je Strategija reforme obrazovanja 2025-2035¹⁹, koja je rezultat zajedničkog rada Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija i UNICEF-a, a izrađena je uz podršku Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, u okviru projekta "Kvalitetno obrazovanje za svu djecu u Crnoj Gori".

Strategija predstavlja važan korak u sprovođenju Reformske agende Crne Gore za period 2024-2027 i zasniva se na rezultatima nacionalnih i međunarodnih analiza, kao i na konsultacijama sa ključnim akterima u obrazovanju – uključujući djecu, roditelje, nastavnike, stručnjake i donosiocje odluka.

¹⁹ <https://www.gov.me/dokumenta/c953c773-7f0a-4a05-a0b5-57906d8697a7>

Ovaj dokument odražava stvarne potrebe i iskustva onih koji obrazovanje svakodnevno žive – u učionicama, domovima i zajednicama širom Crne Gore, s jasnim ciljem: da svako dijete u Crnoj Gori ima pristup kvalitetnom, inkluzivnom i savremenom obrazovanju

Radi unapređenja politike upisa u srednje škole, urađena je Analiza upisa učenika u prvi razred srednje škole u školskoj 2024/2025. godini.

Na osnovu podataka i preporuka iz Analize i prijedloga škola za upis u prvi razred srednje škole, pripremljeni su i objavljeni Konkurs za upis učenika u prvi razred srednje škole za školsku 2025/2026. godinu (junski upisni rok²⁰) i Naknadni konkurs za upis učenika u prvi razred srednje škole za školsku 2025/2026. godinu (avgustovski upisni rok²¹).

Ukupan broj učenika/učenica u srednjim školama u školskoj 2025/2026. godini je 27.004, od čega 7.736 učenika/učenica pohađa programe gimnazije (28,65%), a 19.268 učenika/učenica pohađa programe stručnog obrazovanja (71,35%). U prvi razred srednjih škola upisano je ukupno 7.402 učenika/učenice, od čega je 1.791 učenik/učenica upisan u obrazovne programe gimnazijskog obrazovanja u državnim školama i 152 učenika/učenice u privatnim obrazovnim ustanovama. U obrazovne programe stručnog obrazovanja u četvorogodišnjem trajanju upisan je 3.741 učenik/učenica, a u obrazovne programe u trogodišnjem trajanju koji vode direktno na tržište rada upisano je 1.718 učenika/učenica.

Kako bi se omogućilo odraslima da nastave obrazovanje po programima koje traži tržište rada, objavljen je Konkurs za upis vanrednih učenika u prvi razred srednje škole u školskoj 2025/2026. godini²².

Urađen je Izvještaj o realizaciji nastave u odjeljenjima specijalističke gimnazije i u odjeljenjima sa nastavom na engleskom jeziku u školskoj 2022/2023. i školskoj 2023/2024. godini²³. Pored podataka o broju učenika/učenica po programima i razredima, Izvještaj sadrži analizu vladanja i izostajanja učenika/učenica, analizu postignuća učenika/učenica tokom nastavne godine, informacije o organizaciji nastave, nastavnom kadru i stručnom usavršavanju nastavnika/nastavnica i dr. Takođe, Izvještaj sadrži prijedlog mjera za dalje unapređenje kvaliteta organizacije i realizacije nastave u navedenim odjeljenjima.

Nastavljena je realizacija dualnog obrazovanja u kojem su, po obrazovnim programima stručnog obrazovanja u trogodišnjem trajanju, u tekućoj školskoj godini uključena 622 učenika/učenice kod oko 150 poslodavaca. U prvom razredu je 244 učenika/učenice, u drugom 297 učenika/učenica i u trećem razredu 81 učenik/učenica. Obrazovni programi po kojima se obrazuju učenici/učenice su: Kuvar, Konobar, Automehaničar, Autoelektričar, Elektroinstalater, Pekar, Instalater termotehničkih sistema, Frizer, Pekar, Prodavač, Stolar-Tapetar, Zavarivač, Bravar i dr.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o stručnom obrazovanju uspostavljen je Fond za podršku dualnom obrazovanju, u cilju stvaranja uslova i ambijenta za veće interesovanje i uključivanje učenika/učenica i poslodavaca u ovaj vid stručnog obrazovanja. Sredstva za rad Fonda obezbjeđuju se iz budžeta Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, donacija, sponzorstava, legata i drugih izvora u skladu sa zakonom. Sredstva Fonda mogu se koristiti za nagrade najboljim učenicima/učenicama, participaciju učenicima/učenicama za pokriće troškova prevoza i ishrane, organizovanje smotri, takmičenja u zemlji i inostranstvu, konkursa i sl., kao i podršku poslodavcima koji imaju tri ili više učenika/učenica koji kompletno praktično obrazovanje obavljaju kod poslodavca, to jest koji imaju tri ili više zaključenih individualnih ugovora o obrazovanju, podršku poslodavcima koji su zaključili ugovor o radu na neodređeno vrijeme sa učenikom/učenicom, kao i participaciju troškova poslodavcu za naknade za rad instruktora/instruktorki praktičnog obrazovanja, nabavku radne opreme i sredstava zaštite na radu.

20 <https://www.gov.me/clanak/konkurs-za-upis-ucenika-u-prvi-razred-srednje-skole-za-skolsku-2025-2026-godinu>

21 <https://www.gov.me/clanak/naknadni-konkurs-za-upis-ucenika-u-i-razred-srednjih-skola-za-skolsku-2025-2026-godinu>

22 <https://www.gov.me/clanak/konkurs-za-upis-vandrednih-ucenika-u-i-razred-srednjih-skola-u-crnoj-gori>

23 <https://www.gov.me/dokumenta/691fc08f-9ae6-44bd-a009-66f0310f92ef>

U skladu sa Pravilnikom o raspodjeli sredstava iz Fonda za podršku dualnom obrazovanju, Ministarstvo je dodijelilo nagrade u iznosu od 500 eura za 35 najboljih učenika/učenica drugog, odnosno trećeg razreda koji se obrazuju po modelu dualnog obrazovanja. Tim povodom, u Ministarstvu je organizovan svečani prijem za najbolje učenike/učenice, zajedno sa njihovim nastavnicima/nastavnicama i direktorima škola²⁴. Takođe, u skladu sa Pravilnikom, isplaćena je participacija troškova ishrane za decembar 2025. godine učenicima/učenicama kojima ishranu nije obezbijedio poslodavac, u visini od 10% od iznosa mjesečne naknade koja se plaća učeniku/učenici za vrijeme trajanja individualnog ugovora o obrazovanju kod poslodavca. Osim toga, učenicima/učenicama koji imaju zaključen individualni ugovor o obrazovanju u tekućoj školskoj godini isplaćena je participacija troškova prevoza za decembar 2025. godine. Participaciju troškova prevoza učenik/učenica ostvaruje u visini karte u javnom prevozu u oba smjera, ako od mjesta stanovanja do adrese poslodavca ima više od pet kilometara i nema organizovanog prevoza od strane poslodavca, odnosno besplatnog javnog prevoza. Nadalje, Ministarstvo je za decembar 2025. godine isplatilo participaciju troškova naknade za rad instruktora/instruktorke praktičnog obrazovanja koji ispunjavaju uslove propisane zakonom. Ministarstvo će u narednom periodu pružati podršku poslodavcima koji imaju potpisan individualni ugovor o obrazovanju sa tri ili više učenika/učenica, kao i poslodavcima koji, nakon završetka formalnog obrazovanja, zaključe ugovor o radu na neodređeno vrijeme sa tri ili više učenika/učenica, u skladu sa Pravilnikom.

U cilju unapređenja praktičnog i dualnog obrazovanja, uz ekspertsku podršku, urađena je Eksterna evaluacija praktičnog obrazovanja u školskom i dualnom obliku²⁵. Cilj Evaluacije bio je sagledavanje kvaliteta, efikasnosti i efektivnosti praktičnog obrazovanja u školskom i dualnom obliku, procjena pripremljenosti instruktora/instruktorke praktičnog obrazovanja, kao i procjena kvaliteta obuka i funkcionalnosti sistema monitoringa i obezbjeđivanja kvaliteta. Rezultati Eksterne evaluacije prezentovani su na sastanku kojem su prisustvovali predstavnici/predstavnice Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, srednjih stručnih škola, Centra za stručno obrazovanje, Privredne komore Crne Gore i Unije poslodavaca Crne Gore²⁶. Na osnovu preporuka iz Eksterne evaluacije, u narednom periodu biće utvrđene potrebe za obukom nastavnika/nastavnica praktičnog obrazovanja i instruktora/instruktorke praktičnog obrazovanja po školama i sektorima.

Radi unapređenja obrazovne ponude u stručnom obrazovanju, Nacionalni savjet za obrazovanje je u 2025. godini usvojio šest novih modularizovanih obrazovnih programa. U Sektoru kvalifikacija za zdravstvo i socijalnu zaštitu usvojeni su obrazovni programi: Farmaceutski tehničar, Zdravstveno laboratorijski sanitarni tehničar, Fizioterapeutske tehničar, Kozmetički tehničar i Zubni tehničar i stomatološki asistent. U Sektoru kvalifikacija za inženjerstvo i proizvodne tehnologije usvojen je obrazovni program Bravar-Zavarivač.

U cilju podizanja svijesti o stručnom obrazovanju kako poslodavaca, tako i učenika/učenica, realizovana je promocija stručnog obrazovanja, sa posebnim akcentom na obrazovne programe u dualnom obrazovanju. Urađen je video klip za promociju stručnog obrazovanja i organizovana su četiri promotivna događaja na kojima su učenici/učenice srednjih stručnih škola podijelili iskustva upisa i školovanja, kao i pozitivna iskustva sa projekata mobilnosti, tokom kojih su realizovali praktičnu nastavu u kompanijama u inostranstvu²⁷.

U organizaciji Evropske komisije, Evropske fondacije za obuku i Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, u Podgorici je 7. i 8. oktobra 2025. godine održan 10. događaj Evropske alijanse za šegrtovanje, na kojem je učestvovalo oko 100 predstavnika iz 29 država²⁸. Dvije ključne teme 10. događaja bile su finansijski i nefinansijski podsticaji za programe šegrtovanja i povezivanje kompanija sa učenicima/učenicama.

24 <https://www.gov.me/clanak/organizovan-prijem-za-najbolje-ucenike-koji-se-obrazuju-po-modelu-dualnog-obrazovanja>

25 <https://www.gov.me/clanak/izvjestaj-o-eksternoj-evaluaciji-prakticnog-obrazovanja-u-skolskom-i-dualnom-obliku>

26 <https://www.gov.me/clanak/predstavljeni-rezultati-eksterne-evaluacije-prakticnog-obrazovanja>

27 <https://www.gov.me/clanak/odrzaj-dogadaj-izgradnja-mostova-za-ucenje-o-odrzivoj-energiji>

<https://www.gov.me/clanak/promocija-strucnog-obrazovanja> <https://www.gov.me/clanak/u-bijelom-polju-odrzana-prezentacija-srednjih-strucnih-skola>

<https://www.gov.me/clanak/u-baru-je-organizovana-prezentacija-srednjih-strucnih-skola>

28 <https://www.gov.me/clanak/u-podgorici-odrzaj-10-dogadaj-evropske-alijanse-za-segrtovanje>

U saradnji sa Austrijskom agencijom za obrazovanje i internacionalizaciju (OeAD) i partnerima iz Srbije i Bosne i Hercegovine, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija započelo je realizaciju regionalnog projekta „Priprema za stručno obrazovanje kroz karijerno vođenje i savjetovanje“ (2025-2027.). Projekat ima za cilj da pruži podršku zemljama partnerima u uspostavljanju održivog, visokokvalitetnog sistema karijernog vođenja i savjetovanja u osnovnim školama, uključujući i promociju stručnog obrazovanja u cilju lakšeg prelaska iz osnovne u srednju stručnu školu. U tom cilju, potpisan je Memorandum o saradnji između Ministarstva i OeAD-a²⁹. U okviru Projekta, u 2025. godini u Crnoj Gori su održane jedna regionalna i četiri nacionalne radionice. Na regionalnoj radionici³⁰, koja je bila posvećena detaljnom planiranju Projekta, učestvovali su predstavnici obrazovnih institucija i ministarstava iz zemalja učesnica, kao i predstavnici međunarodnih partnera. Na nacionalnim radionicama³¹, na kojima su učestvovali predstavnici osnovnih i srednjih škola, Ministarstva, Centra za stručno obrazovanje, Univerziteta Crne Gore, Privredne komore Crne Gore i Unije poslodavaca Crne Gore, razmatrani su modeli karijernog vođenja i savjetovanja u osnovnim i srednjim školama, uloga i odgovornosti pojedinih subjekata u školama, saradnja sa ključnim partnerima, kao i standardi kompetencija karijernih praktičara. Sprovedena su 63 postupka pisanog izjašnjavanja uprava srednjih škola. Pokrenuto je 14 inicijativa za nadzor Prosvjetne inspekcije. Takođe, pokrenuta su tri zahtjeva za stručni nadzor Centra za stručno obrazovanje i dva zahtjeva za stručni nadzor Zavoda za školstvo.

Pripremljene su saglasnosti za škole za formiranje odjeljenja sa manjim brojem učenika u skladu sa propisima, saglasnosti za formiranje grupa za izborne predmete u gimnazijama, kao i saglasnosti za raspisivanje konkursa za nastavno i vannastavno osoblje u srednjim školama.

Pripremljena su rješenja o donošenju novih obrazovnih programa koje je usvojio Nacionalni savjet za obrazovanje radi objavljivanja u Službenom listu Crne Gore.

Izdato je 21 rješenje o izdavanju licence srednjim stručnim školama za izvođenje različitih obrazovnih programa.

Izdato je 56 saglasnosti za sprovođenje radionica, predavanja i istraživanja u srednjim školama, čime je omogućeno realizovanje različitih obrazovnih i istraživačkih aktivnosti koje imaju za cilj unapređenje znanja i vještina učenika u različitim oblastima.

Analiza i prikupljanje podataka o djeci iz Ukrajine koja su pod privremenom zaštitom obuhvatila je detaljno prikupljanje informacija o njihovom obrazovnom statusu.

U kontinuitetu su prikupljane informacije o takmičenjima koja organizuju škole, lokalna zajednica i nevladine organizacije.

1.9 UNAPRIJEĐENA ZVANJA NASTAVNIKA

U izvještajnom periodu Komisija za dodjeljivanje zvanja nastavnicima razmatrala je dokumentaciju koja je dostavljana od decembra 2024. do decembra 2025. godine i donijela odluke o dodjeli zvanja čime su nastavnici ostvarili svoje pravo.

1.10 OBRAZOVANJE ODRASLIH

U izvještajnom periodu, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija donijelo je sljedeće pravilnike iz oblasti obrazovanja odraslih: Pravilnik o bližem načinu i postupku priznavanja inostranih sertifikata, odnosno potvrda; Pravilnik o bližem načinu izdavanja i oduzimanja, kao i obliku i sadržaju licence za rad ispitivača; Pravilnik o načinu i postupku provjere znanja, vještina i kompetencija u postupku sticanja mikrokvalifikacije, odnosno ključne kompetencije; Pravilnik o načinu i postupku provjere znanja, vještina i kompetencija u postupku sticanja nacionalne stručne kvalifikacije; Pravilnik o načinu sprovođenja andragoškog osposobljavanja, obliku i sadržaju potvrde; Pravilnik o sadržaju, načinu vođenja i čuvanja andragoške evidencije i dokumentacije; Pravilnik o obliku i sadržaju

²⁹ <https://www.gov.me/clanak/potpisan-sporazum-o-sradnji-sa-austrijskom-agencijom-za-obrazovanje-i-internacionalizaciju>

³⁰ <https://www.gov.me/clanak/u-budvi-je-odrzana-regionalna-radionica-get-ready-4-vet-through-career-guidance>

³¹ <https://www.gov.me/clanak/odrzana-uvodna-radionica-projekta-priprema-za-strucno-obrazovanje-kroz-karijerno-vođenje-i-savjetovanje-2>

sertifikata o stečenoj nacionalnoj stručnoj kvalifikaciji i potvrde o stečenoj mikrokvalifikaciji, odnosno ključnoj kompetenciji.

Donošenjem podzakonskih akata iz oblasti obrazovanja odraslih u 2025. godini obezbijeđeno je usklađivanje sa Zakonom o obrazovanju odraslih i Zakonom o nacionalnim stručnim kvalifikacijama, koji su usvojeni iste godine, kao i unapređenje kvaliteta sistema obrazovanja odraslih.

U cilju sagledavanja trenutnog stanja u oblasti obrazovanja odraslih, urađene su dvije analize i to: Analiza sistema obrazovanja odraslih³² u Crnoj Gori i Analiza validacije neformalnog i informalnog učenja³³. Pored toga, usvojen je Plan obrazovanja odraslih 2025-2029³⁴. U okviru Strateškog cilja 1 Strategije za reformu obrazovanja koji se odnosi na pružanje visokokvalitetnog, dostupnog i pravičnog obrazovanja koje podstiče cjelovit razvoj, definisan je poseban operativni cilj koji targetira povećanje učešća odraslih u cjeloživotnom učenju i bolju regulaciju obrazovanja odraslih. Ovaj operativni cilj predstavlja osnov za utvrđivanje prioriteta oblasti djelovanja Planom obrazovanja odraslih (2025-2029) i to:

1. Unapređenje kvaliteta programa obrazovanja,
2. Povećanje učešća odraslih u cjeloživotnom učenju kroz unapređenje dostupnosti obrazovane ponude,
3. Promovisanje cjeloživotnog učenja,
4. Obezbjeđivanje kvaliteta i praćenje rada organizatora obrazovanja odraslih,
5. Stvaranje uslova za uključivanje Crne Gore u PIAAC istraživanje.

U cilju podizanja kvaliteta obrazovanja odraslih, Ministarstvo je tokom 2025. godine organizovalo pet sastanaka sa organizatorima obrazovanja odraslih. Na sastancima su razmatrani izazovi u primjeni važećih propisa, mogućnosti daljeg razvoja sistema, kao i novine koje proizilaze iz novousvojenih podzakonskih akata. Takođe, Ministarstvo je, u saradnji sa Centrom za stručno obrazovanje, organizovalo Dane obrazovanja odraslih, sa ciljem promocije cjeloživotnog učenja i povećanja dostupnosti ovog vida obrazovanja svim kategorijama stanovništva. Tokom godine održano je i više info-sesija na kojima su predstavljeni noviteti u oblasti obrazovanja odraslih i promovisani projekti koje Ministarstvo sprovodi u ovoj oblasti. U cilju jačanja vidljivosti i promocije obrazovanja odraslih, snimljena su dva promotivna filma usmjerena na povećanje uključenosti odraslih u obrazovni sistem.

U skladu sa Opštim zakonom o obrazovanju i vaspitanju, tokom 2025. godine sproveden je postupak licenciranja za pet novih organizatora obrazovanja odraslih, dok je kod dva organizatora izvršena dopuna postojeće licence. Pet postupaka licenciranja je u toku i planirano je da budu okončani u prvom kvartalu 2026. godine.

U okviru projekta „Development of collaborative learning environment in Montenegro (DEV-CLEinMNE)”, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija nastavilo je rad kao Nacionalni koordinator za inicijativu European Agenda for Adult Learning. U okviru ovog projekta, kojeg finansira Evropska unija, prioriteti su sprovedeni kroz pet povezanih radnih paketa: WP1: Povećanje učešća odraslih u procesima cjeloživotnog učenja, sa fokusom na digitalnu i ekološku pismenost; WP2: Zajedničke akcije u okviru EU inicijative Pact for Skills (Pakt za vještine) i nacionalnih strategija vještina; WP3: Učenje na radnom mjestu i inovativna okruženja za razvoj vještina; WP4: Diseminacija, studijske posjete i umrežavanje na EU nivou i WP5: Koordinacija i menadžment projekta.

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija je u 2025. godini organizovalo tri nacionalne radionice pod zajedničkim nazivom „Evropske politike i mogućnosti u obrazovanju odraslih – povezivanje sa inicijativom Pact for Skills”, sa ciljem povezivanja nacionalnih inicijativa sa evropskim politikama

32 <https://www.gov.me/clanak/analiza-obrazovanja-odrslih-u-crnoj-gori>

33 <https://www.gov.me/dokumenta/2239b92d-0b5b-4f6a-8b7c-5427cfd3e66>

34 <https://www.gov.me/dokumenta/a534be63-c8d5-4cf7-9657-70fc3b47e171>

i programima u oblasti obrazovanja odraslih, jačanja saradnje između sektora obrazovanja i privrede, kao i pristupa partnerstvima u okviru inicijative Pact for Skills.

Takođe, organizovane su i tri regionalne radionice u saradnji sa nacionalnim koordinatorima iz regiona, sa ciljem povezivanja pružalaca obrazovanja odraslih, razmjene praktičnih iskustava i promocije mogućnosti koje nude evropske inicijative i Pact for Skills. Radionice su pružile prostor za predstavljanje evropske inicijative „Pact for Skills”, koja ima za cilj unapređenje vještina i kompetencija radne snage kroz saradnju javnog, privatnog i obrazovnog sektora. Takođe, radionice su omogućile izgradnju jačih profesionalnih mreža, unapređenje znanja o EU alatima, međusobno učenje i usklađivanje sa evropskim prioritetima i standardima kvaliteta.

Uspješno je završena i izrada Izvještaja o inicijativi Pact for Skills u Crnoj Gori – Izvještaja o sprovedenim aktivnostima i ostvarenim ciljevima, koji predstavlja jednu od ključnih aktivnosti u okviru ovog projekta, a realizovane su i tri info-sesije. Prva sesija bila je posvećena temi „IT vještine za budućnost”, tokom koje su predstavljeni programi i mogućnosti za unapređenje digitalnih kompetencija. Druga sesija bavila se zakonskim i podzakonskim aktima u oblasti obrazovanja odraslih, sa ciljem da se učesnici upoznaju sa relevantnim pravnim okvirom. Treća sesija bila je usmjerena na pravilnike u oblasti andragoškog osposobljavanja, gdje su predstavljeni Pravilnik o sadržaju, načinu vođenja i čuvanja andragoške evidencije i dokumentacije, kao i Pravilnik o načinu sprovođenja andragoškog osposobljavanja, obliku i sadržaju potvrde.

Organizovane su tri online radionice pod nazivom „Informacioni sistem obrazovanja – evidencije, interoperabilnost, podrška i umrežavanje”, kao i radionica na temu „Ekološka pismenost”. Cilj ekološke radionice bio je jačanje znanja, vještina i svijesti o značaju održivog razvoja i zaštite životne sredine među učesnicima iz obrazovnog sistema i šire zajednice.

U okviru Evropske agende za obrazovanje odraslih, a koja promovise cjeloživotno učenje, socijalnu uključenost i međugeneracijsku solidarnost, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija je, u saradnji sa Domom za stare, Podgorica realizovalo tri radionice na temu socijalne empatije. Takođe, uručena je i medicinska oprema Domu za stare, s ciljem unapređenja uslova boravka i zdravstvene njege korisnika ove ustanove.

U okviru ovog projekta i inicijative EAAL – European Agenda for Adult Learning, predstavnici Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija u prethodnom periodu su imali priliku da posjete niz značajnih događaja koji promovisu savremene pristupe, dobre prakse i evropske standarde u oblasti obrazovanja odraslih. Ove posjete omogućile su intenzivnu razmjenu iskustava, uspostavljanje novih partnerstava i jačanje saradnje sa relevantnim akterima na evropskom nivou, kao i razvoj preporuka koje će doprinijeti unapređenju politika, prakse i kvaliteta obrazovanja odraslih u Crnoj Gori.

Tokom 2025. godine uspješno su realizovane planirane aktivnosti u cilju jačanja vidljivosti, korišćenja i kvaliteta EPALE platforme u Crnoj Gori, kao i unapređenja saradnje sa nacionalnim i evropskim partnerima u oblasti obrazovanja odraslih.

U okviru opšte implementacije projekta, tim Nacionalne službe podrške (NSS) aktivno je učestvovao u EPALE zajednici kroz redovnu komunikaciju sa korisnicima, organizaciju obuka i informativnih sesija, kao i kontinuiranu saradnju sa Centralnom službom podrške (CSS). Realizovano je više onlajn i uživo treninga za korišćenje platforme, kojima je obuhvaćeno oko 150 učesnika.

Kreirana je nova nacionalna EPALE Facebook stranica, a obezbijeđeni su i promotivni materijali u skladu sa propisanim procedurama. Tim je učestvovao na regionalnim i međunarodnim konferencijama, studijskim posjetama i „job shadowing“ aktivnostima radi razmjene iskustava i jačanja kapaciteta.

Posebna pažnja posvećena je razvoju zelenih vještina. Formirana je radna grupa za izradu nacionalnog programa obuke i sprovedeno je istraživanje u oblasti zelene tranzicije. Uspostavljena je mreža od deset EPALE ambasadori koje aktivno doprinose promociji i sadržaju platforme, a

realizovane su i njihove obuke.

Realizovana je Nacionalna EPALE konferencija u Kolašinu, pod nazivom „Zelene i digitalne vještine za održivu budućnost“, na kojoj su učestvovali predstavnici obrazovnih ustanova, institucija, organizacija, nastavnici, polaznici i stručnjaci iz Crne Gore i regiona. Konferencija je organizovana povodom obilježavanja deset godina EPALE platforme i imala je za cilj razmjenu dobrih praksi, diskusiju o aktuelnim izazovima i unapređenje ključnih kompetencija za održivi razvoj društva.

U toku 2025. godine, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija donijelo je osam pravilnika iz oblasti rada auto škola, i to: Pravilnik o bližim uslovima koje treba da ispunjava auto škola u pogledu prostora, nastavnih sredstava, vozila i kadra i minimalnim uslovima koje treba da ispunjava vozilo za obuku kandidata za vozača; Pravilnik o načinu polaganja ispita za instruktora vožnje i sastavu ispitne komisije; Pravilnik o načinu organizovanja i sprovođenja polaganja vozačkog ispita; Pravilnik o bližem sadržaju, načinu vođenja i rokovima čuvanja evidencija koje je dužna da vodi auto škola; Pravilnik o načinu ocjenjivanja ovlašćenih ispitivača i sastavu komisije; Pravilnik o načinu polaganja ispita za ovlašćenog ispitivača za polaganje vozačkog ispita i sastavu ispitne komisije; Pravilnik o programima seminara stručnog usavršavanja, redovnog osposobljavanja i periodičnog stručnog usavršavanja.

Donošenjem navedenih pravilnika značajno je unaprijeđena pravna regulativa u ovoj oblasti, stvoreni su uslovi za sprovođenje postupka digitalizacije auto-škola, ali su ispunjene i određene zakonske obaveze koje proizilaze iz Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima.

Pored toga, na prijedlog Ministarstva, Vlada je usvojila Odluku o utvrđivanju visine troškova polaganja vozačkog ispita i rada ovlašćenih ispitivača. Donošenjem ove Odluke riješen je dugogodišnji problem koji je doveo do velikog broja sudskih postupaka koji su izazvali značajan odliv sredstava iz državnog budžeta.

Tokom 2025. godine, u skladu sa Zakonom o bezbjednosti saobraćaja na putevima, organizovano je 12 ispitnih rokova za polaganje vozačkog ispita, koje je realizovala 21 ispitna komisija. U toku godine broj ispitnih komisija je, zbog povećanog broja vozačkih ispita i unapređenja kvaliteta njihovog sprovođenja, povećan sa 16 na 21. Po prvi put uvedeno je rotiranje članova ispitnih komisija na svaka tri mjeseca, naizmjenično, što je značajno doprinijelo unapređenju kvaliteta vozačkih ispita i ujednačavanju kriterijuma među komisijama. Tokom godine održano je šest sastanaka sa članovima ispitnih komisija, sa ciljem unapređenja kvaliteta sprovođenja vozačkih ispita, kao i pet sastanaka sa auto-školama, na kojima su upoznate sa novitetima i izmjenama podzakonskih akata iz ove oblasti.

Mašinski fakultet Univerziteta Crne Gore, u saradnji sa Ministarstvom prosvjete, nauke i inovacija, organizovao je III seminar stručnog usavršavanja za predavače teorijske nastave, instruktore vožnje i članove ispitnih komisija. Ovogodišnji seminar bio je posvećen digitalizaciji rada auto-škola i unapređenju procesa ocjenjivanja praktičnog ispita.

U skladu sa Zakonom o bezbjednosti saobraćaja na putevima, Ministarstvo je u 2025. godini izdalo 38 licenci za ovlašćene ispitivače za polaganje vozačkog ispita, tako da, prema registru koji vodi Ministarstvo, trenutno licencu ovlašćenog ispitivača u Crnoj Gori posjeduje ukupno 70 osoba.

Tokom godine, Ministarstvo je u saradnji sa Mašinskim fakultetom radilo na digitalizaciji rada auto-škola. Završena je prva faza digitalizacije, koja obuhvata postupak od upisa kandidata do polaganja ispita. Auto-škole su tokom godine imale mogućnost probnog pristupa elektronskoj platformi, kao i davanja sugestija u cilju unapređenja konačnog rješenja. Platforma će u prvom kvartalu 2026. godine biti dodatno unaprijeđena, čime će se omogućiti i elektronsko polaganje teorijskog dijela vozačkog ispita.

U skladu sa Zakonom o bezbjednosti saobraćaja na putevima, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija je tokom 2025. godine licenciralo ukupno 11 auto-škola, od čega je jedna novoosnovana, dok se kod ostalih radi o dopuni licence. Jedan postupak licenciranja je u toku i biće završen u

prvom kvartalu 2026. godine. Prema Registru koji vodi Ministarstvo, u Crnoj Gori na kraju godine ima 66 licenciranih auto škola koje sprovode obuke za različite vrste kategorija motornih vozila.

1.11 DRŽAVNA NAGRADA „OKTOIH“

Državna nagrada „Oktoih“, najveće crnogorsko priznanje u oblasti obrazovanja i vaspitanja, kao i učeničkog i studentskog standarda, za 2025. godinu dodijeljena je Biljani Rovčanin, nastavnici fizike, JU OŠ „Vuk Karadžić“, Podgorica.

1.12 NACIONALNI SAVJET ZA OBRAZOVANJE

U 2025. godini Nacionalni savjet za obrazovanje usvojio je sljedeća dokumenta/akte/udžbenike:

Udžbenička literatura: Likovna kultura 1, priručnik za nastavnike; Likovna kultura 2, priručnik za nastavnike; Likovna kultura 3, priručnik za nastavnike; Priručnik za identifikovanje, praćenje i podršku talentovanim učenicima u oblasti nadarenosti za jezik i pisanje; Udžbenički kompleti za engleski jezik za osnovnu školu; Analitička ispitivanja za II i III razred srednje stručne škole; Softverski alati za modelovanje i dizajniranje objekata i prostora, za II razred srednje stručne škole; Osnove tehnike prodaje, za I razred srednje stručne škole; Matematika – zbirka zadataka za I razred srednje stručne škole; Albanski jezik 1, udžbenički komplet (udžbenik i priručnik), za I razred osnovne škole; Albanski jezik 2, udžbenički komplet (udžbenik, radna sveska i priručnik), za II razred osnovne škole; Albanski jezik 3, udžbenički komplet (udžbenik, radna sveska i priručnik), za III razred osnovne škole; Albanski jezik 4, udžbenički komplet (udžbenik, radna sveska i priručnik), za IV razred osnovne škole; Albanski jezik 5, udžbenički komplet (udžbenik, radna sveska i priručnik), za V razred osnovne škole; Albanski jezik 6, udžbenički komplet (udžbenik, radna sveska i priručnik), za VI razred osnovne škole; Albanski jezik 7, udžbenički komplet (udžbenik, radna sveska i priručnik), za VII razred osnovne škole; Vodič za rad s djecom s intelektualnim smetnjama, priručnik za inkluziju; Farmakognozija, udžbenik za III razred srednje stručne škole; Poslovi prodaje, udžbenik za II razred srednje stručne škole; Poslovna ekonomija u turizmu i ugostiteljstvu, udžbenik za I razred srednje stručne škole; ПОЕХАЛИ! A.1.1, udžbenički komplet za VI razred osnovne škole; ПОЕХАЛИ! A.1.2, udžbenički komplet za VII razred osnovne škole; ПОЕХАЛИ! A.2.1, udžbenički komplet za VII razred osnovne škole; ПОЕХАЛИ! A.2.2, udžbenički komplet za IX razred osnovne škole; ПОЕХАЛИ! 1, udžbenički komplet za I i II razred srednje škole; ПОЕХАЛИ! 2, udžbenički komplet za II i IV razred srednje škole; Frecuencias A2.1, udžbenički komplet za I razred srednje škole; Frecuencias A2.2, udžbenički komplet za II razred srednje škole; Frecuencias B1.1, udžbenički komplet za III razred srednje škole i Frecuencias B1.2, udžbenički komplet za IV razred srednje škole; Finansijsko poslovanje u turizmu i ugostiteljstvu za II razred srednje stručne škole i Digitalna elektronika, za III razred srednje stručne škole. Obrazovni programi za srednje stručno obrazovanje: Bravar-Zavarivač; Farmaceutski tehničar; Zdravstveno-laboratorijski sanitarni tehničar; Fizioterapeutski tehničar; Kozmetički tehničar; Zubni tehničar i stomatološki asistent; Nautički tehničar i Brodomašinski tehničar. Programi obrazovanja za sticanje ključnih kompetencija/drugih kvalifikacija: Digitalna analitika i upravljanje podacima; Dizajn i optimizacija korisničkog iskustva; Obrada podataka i mašinsko učenje; Primjena full-stack tehnologija za razvoj web aplikacija; Ovlašćeno lice za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma. Programi obrazovanja za stručne kvalifikacije: Instalater solarnih fotonaponskih elektrana; Pomoćnik instalatera obnovljivih izvora električne energije; Servir; Barista; Barmen; Restoranski konobar; Sobar; Recepcioner; Instalater grijanja, klimatizacije i ventilacije; Pomoćnik instalatera grijanja, klimatizacije i ventilacije i Viši radiološki tehničar. Ispitni katalozi: Pomoćnik operatera na CNC mašinama; Operater na CNC mašinama; Tehničar obrade metala rezanjem na CNC mašinama; Tehničar obrade metala rezanjem na konvencionalnim mašinama; Servir; Barista; Barmen; Restoranski konobar; Mehaničar motornih vozila; Pomoćnik mehaničara motornih vozila; Autoperač/Podmazivač; Autovulkanizer; Recepcioner; Sobar; Pomoćnik instalatera obnovljivih izvora energije; Instalater solarnih fotonaponskih elektrana; Pomoćnik instalatera grijanja, klimatizacije i ventilacije i Instalater grijanja, klimatizacije i ventilacije.

Donijeti su Programi stručnog usavršavanja nastavnika za školsku 2025/2026. i 2026/2027. godinu za srednje stručno obrazovanje; Programi stručnog usavršavanja nastavnika za 2026. i 2027. godinu za predškolsko vaspitanje i obrazovanje, osnovno obrazovanje i vaspitanje i opšte srednje obrazovanje; programi za realizaciju međupredmetne teme: Obrazovanje u oblasti prevencije upotrebe psihoaktivnih supstanci u osnovnoj školi i Obrazovanje u oblasti prevencije upotrebe psihoaktivnih supstanci u srednjoj školi, kao i Odluka o odobravanju udžbenika i nastavnih sredstava za školsku 2025/2026. godinu.

Utvrđeni su moduli slobodnih aktivnosti: Nenasilno rješavanje konflikata; Mladi i njihov identitet; Kako učiti; Kako pomoći drugima; Odnosi među polovima; Zelena ekonomija; Zelena biznis ideja; Zeleno finansiranje; Sprovođenje mjera za zaštitu i spašavanje od požara i drugih vanrednih događaja; Prva pomoć i Karijerno vođenje i savjetovanje, Predmetni programi Turski jezik kao drugi strani jezik za I, II, III i IV razred srednje stručne škole i Španski jezik kao drugi strani jezik za VI, VII, VIII i IX razred osnovne škole.

Usvojen je Ispitni katalog iz Matematike (osnovni i viši nivo) za maturski i stručni ispit u četvorogodišnjoj srednjoj školi.

Data su pozitivna mišljenja na: Pravilnik o normativima i standardima za sticanje sredstava iz javnih prihoda koje realizuju javno važeće obrazovne programe i dokumente, Okvir digitalnih kompetencija nastavnika; Sadržaj programa razvoja ustanove sa smjernicama za izradu; Okvir za vještine upravljanja karijerom sa Profilom kompetencija za praktičare karijernog vođenja i Etičkim kodeksom ponašanja za praktičare karijernog vođenja.

1.13 NACIONALNI OKVIR KVALIFIKACIJA

Savjet za kvalifikacije predstavlja glavno strateško tijelo za razvoj i praćenje Nacionalnog okvira kvalifikacija kao cjeline. Savjet je formiran na principu socijalnog partnerstva i čine ga predstavnici Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, Ministarstva rada i socijalnog staranja, univerziteta, Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, Privredne komore Crne Gore, Unije poslodavaca Crne Gore, Sindikata prosvjete Crne Gore, Centra za stručno obrazovanje, Zavoda za školstvo i Ispitnog centra. Predsjednik Akreditacionog odbora Agencije i predsjednik Nacionalnog savjeta za obrazovanje su, po funkciji, članovi Savjeta.

Savjet za kvalifikacije je na sjednicama u 2025. godini usvojio 11 inicijativa za razvijanje kvalifikacija i to: devet inicijativa za razvijanje kvalifikacija nivoa obrazovanja iz oblasti visokog obrazovanja (nivoi VI-VIII) Bachelor of Management in Tourism and Hospitality, nivo VI; Doktor nauka - Arhitektura i urbanizam, nivo VIII; Bachelor - Poslovna ekonomija, nivo VI; Doktor nauka - Metodika nastave, nivo VIII; Bachelor - Specijalna edukacija i rehabilitacija nivo VI; Master - Specijalna edukacija i rehabilitacija, nivo VII; Bachelor – Životna sredina i održivi razvoj, nivo VI; Bachelor – Prehrambeno i bioprocesno inženjerstvo, nivo VI i Bachelor - Tehnološko inženjerstvo, nivo VI; i dvije inicijative za razvijanje kvalifikacija od nivoa I do V i to: Asistent/Asistentkinja za rani razvoj djece, nivo IV i Zatvorski čuvar, nivo IV.

Usvojeno je 32 standarda zanimanja i to: Viši radiološki tehničar, nivo V; Specijalista/Specijalistkinja za mehatroniku teretnih vozila i radnih mašina, nivo V; Glavni kuvar, nivo IV; Kuvar jednostavnih gastronomskih proizvoda, nivo III; Pripremač pica, nivo II; Pomoćnik u kuhinji, nivo II; Tehničar/Tehničarka audio realizacije, nivo IV, nivo II; Audio operater/operaterka, nivo III; Audio realizator/realizatorica, nivo IV; Granični policajac/Granična policajka, nivo V; Saobraćajni policajac/Saobraćajna policajka, nivo V; Policajac/Policajka za obezbjeđivanje ličnosti i objekata, nivo V; Policajac/Policajka za opštu nadležnost, nivo V; Policajac/Policajka za borbu i suzbijanje kriminaliteta, nivo V; Saradnik/Saradnica u socijalnoj inkluziji RE u oblasti obrazovanja, nivo III; Instruktor/Instruktorka vožnje motornog vozila kategorije AM, A1, A2 i A, nivo V; Instruktor/Instruktorka vožnje motornog vozila B1 i B, nivo V; Instruktor/Instruktorka vožnje motornog vozila kategorije B1+E, B+E, C1+E, C+E, D1+E i D+E, nivo V; Instruktor/Instruktorka vožnje motornog vozila kategorije C1 i C, nivo V;

Instruktor/Instruktorka vožnje motornog vozila kategorije D1 i D, nivo V; Instruktor/Instruktorka vožnje motornog vozila kategorije T, nivo V; Nadzornik/Nadzornica lokomotive, nivo IV1; Pomoćni radnik/Pomoćna radnica za osovinske sklopove i ležajeve željezničkih voznih sredstava, nivo II; Pomoćnik/Pomoćnica mašinovođe, nivo III; Tehničar/Tehničarka tehničko-kolske djelatnosti, nivo IV1; Tehničar/Tehničarka vuče, nivo IV1; Vozač/Vozačica lokotraktora, nivo III; Vozač/Vozačica motornog pružnog vozila, nivo III; Mašinovođa manevre, nivo III; Mazač/Mazačica željezničkih voznih sredstava, nivo II; Asistent/Asistentkinja za rani razvoj djece, nivo IV1 i Asistent/Asistentkinja u nastavi, nivo IV1.

Takođe, Savjet za kvalifikacije usvojio je 32 standarda kvalifikacija i to: Fizioterapeutski tehničar, nivo IV1; Kozmetički tehničar, nivo IV1; Zdravstveno-laboratorijski sanitarni tehničar, nivo IV1; Bravar/Bravarka - Zavarivač/Zavarivačica, nivo III; Farmaceutski tehničar, nivo IV1; Zubni tehničar i stomatološki asistent, nivo IV1; Glavni kuvar, nivo IV1; Kuvar jednostavnih gastronomskih proizvoda, nivo III; Viši radiološki tehničar, nivo V; Specijalista/Specijalistkinja za mehatroniku teretnih vozila i radnih mašina, nivo V; Pripremač pica, nivo II; Pomoćnik u kuhinji, nivo II; Instruktor/Instruktorka vožnje motornog vozila kategorije AM, A1, A2 i A, nivo V; Instruktor/Instruktorka vožnje motornog vozila B1 i B, nivo V; Instruktor/Instruktorka vožnje motornog vozila kategorije B1+E, B+E, C1+E, C+E, D1+E i D+E, nivo V; Instruktor/Instruktorka vožnje motornog vozila kategorije C1 i C, nivo V; Instruktor/Instruktorka vožnje motornog vozila kategorije D1 i D, nivo V; Instruktor/Instruktorka vožnje motornog vozila kategorije T, nivo V; Nadzornik/Nadzornica lokomotive, nivo IV1; Pomoćni radnik/Pomoćna radnica za osovinske sklopove i ležajeve željezničkih voznih sredstava, nivo II; Pomoćnik/Pomoćnica mašinovođe, nivo III; Tehničar/Tehničarka tehničko-kolske djelatnosti, nivo IV1; Tehničar/Tehničarka vuče, nivo IV1; Vozač/Vozačica lokotraktora, nivo III; Vozač/Vozačica motornog pružnog vozila, nivo III; Mašinovođa manevre, nivo III; Mazač/Mazačica željezničkih voznih sredstava, nivo II; Asistent/Asistentkinja u nastavi, nivo IV1; Pomoćnik/Pomoćnica audio operatera, nivo II; Audio operater/operaterka, nivo III; Tehničar/Tehničarka audio realizacije, nivo IV1; Asistent/Asistentkinja za rani razvoj djece, nivo IV1.

Savjet za kvalifikacije je u 2025. godini usvojio dokument Profila sektora za inženjerstvo, proizvodne tehnologije (mašinstvo i obrada metala, elektrotehnika i automatizacije i dr.).

Sektorska komisija za obrazovanje i osposobljavanje usvojila je četiri inicijative za razvijanje kvalifikacija, dva standarda zanimanja i dva standarda kvalifikacija. Sektorska komisija za humanistiku i umjetnost usvojila je tri standarda zanimanja i tri standarda kvalifikacija. Sektorska komisija za prirodne nauke usvojila je dvije inicijative za razvijanje kvalifikacija. Sektorska komisija za inženjerstvo, proizvodne tehnologije (mašinstvo i obrada metala, elektrotehnika i automatizacija i dr.) uradila je Profil sektora inženjerstvo, proizvodne tehnologije (mašinstvo i obrada metala, elektrotehnika i automatizacija i dr.). Sektorska komisija za građevinarstvo i uređenje prostora usvojila je jednu inicijativu za razvijanje kvalifikacija. Sektorska komisija za ekonomiju i pravo usvojila je jednu inicijativu za razvijanje kvalifikacija, pet standarda zanimanja i jedan standard kvalifikacija. Sektorska komisija za poljoprivredu, prehranu i veterinu usvojila je jednu inicijativu za razvijanje kvalifikacija. Sektorska komisija za zdravstvo i socijalnu zaštitu usvojila je jednu inicijativu za razvijanje kvalifikacije, jedan standard zanimanja i četiri standarda kvalifikacija. Sektorska komisija za turizam, trgovinu i ugostiteljstvo usvojila je jednu inicijativu za razvijanje kvalifikacija, pet standarda zanimanja i pet standarda kvalifikacija. Sektorska komisija za saobraćaj i komunikacije usvojila je 15 standarda zanimanja i 15 standarda kvalifikacija. Sektorska komisija za interdisciplinarna područja i Sektorska komisija za rudarstvo metalurgiju i hemijsku industriju usvojile su po jednu inicijativu za razvijanje kvalifikacija.

Na veb sajtu Nacionalnog okvira kvalifikacija www.cko.edu.me redovno se objavljuju informacije o aktuelnim dešavanjima, o radu sektorskih komisija i Savjeta za kvalifikacije. Takođe, na veb sajtu se nalazi Registar kvalifikacija koji sadrži podatke o razvijenim kvalifikacijama, kao i o njihovom sadržaju.

2. OBLAST VISOKOG OBRAZOVANJA

Vlada Crne Gore usvojila je Izvještaj o realizaciji akcionog plana Strategije razvoja visokog obrazovanja 2024-2027, za 2024. godinu³⁵.

U izvještajnom periodu uvedene su osnovne akademske studije programa Hemija na Prirodno-matematičkom fakultetu Univerziteta Crne Gore. Potreba za uvođenjem studijskog programa Hemija zasnovana je na činjenici da su u osnovnim i srednjim školama u Crnoj Gori nastavnici hemije deficitarni kadar. Prema podacima Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, u 163 osnovne škole, 11 gimnazija i 9 mješovitih škola u Crnoj Gori nastavu iz nastavnog predmeta Hemija realizuje 189 nastavnika, od kojih je čak 29% angažovano sa drugom kvalifikacijom, odnosno nemaju adekvatno obrazovanje za izvođenje nastave iz ovog nastavnog predmeta u osnovnim i srednjim školama u Crnoj Gori. Budući da se kvalifikacija diplomirani hemičar ne može steći na ustanovama visokog obrazovanja u Crnoj Gori, već isključivo na univerzitetima u okruženju i šire, opravdano se nametnula potreba za uvođenjem akademskog studijskog programa Hemija na Prirodno-matematičkom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

Na prijedlog Ministarstva, Vlada je donijela sljedeće odluke:

- Odluku o broju studenata za upis u prvu godinu studija na Univerzitetu Crne Gore koji će se finansirati iz Budžeta Crne Gore za studijsku 2025/2026. godinu. U skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju, Vlada prilikom dodjele sredstava određuje broj studenata koji će se finansirati iz Budžeta Crne Gore za određeni studijski program, u skladu sa brojem propisanim u važećoj licenci javne ustanove. Odluku o broju studenata koji se finansiraju iz Budžeta Crne Gore za studijske programe donosi Vlada, na prijedlog Univerziteta Crne Gore.
- Odluku o broju studenata za upis u prvu godinu studija na Fakultetu za crnogorski jezik i književnost na Cetinju koji će se finansirati iz Budžeta Crne Gore za studijsku 2025/2026. godinu. U skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju, Vlada prilikom dodjele sredstava određuje broj studenata koji će se finansirati iz Budžeta Crne Gore za određeni studijski program, u skladu sa brojem propisanim u važećoj licenci javne ustanove.
- Odluku o broju studenata za upis u prvu godinu master studija na Univerzitetu Crne Gore koji će se finansirati iz Budžeta Crne Gore za studijsku 2025/2026. godinu. U skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju, Vlada prilikom dodjele sredstava određuje broj studenata koji će se finansirati iz Budžeta Crne Gore za određeni studijski program, u skladu sa brojem propisanim u važećoj licenci javne ustanove. Odluku o broju studenata koji se finansiraju iz Budžeta Crne Gore za studijske programe donosi Vlada, na prijedlog organa upravljanja javne ustanove.
- Odluku o broju studenata za upis u prvu godinu master studija na Fakultetu za crnogorski jezik i književnost koji će se finansirati iz Budžeta Crne Gore za studijsku 2025/2026. godinu. U skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju, Vlada prilikom dodjele sredstava određuje broj studenata koji će se finansirati iz Budžeta Crne Gore za određeni studijski program, u skladu sa brojem propisanim u važećoj licenci javne ustanove. Odluku o broju studenata koji se finansiraju iz Budžeta Crne Gore za studijske programe donosi Vlada, na prijedlog Fakulteta za crnogorski jezik i književnost Cetinje.

Sproveden je i Javni poziv za izbor članova Etičkog komiteta. U cilju konsultovanja najšire javnosti i demokratskog konstituisanja trećeg saziva Etičkog komiteta, a u skladu sa članom 13 stav 3 Zakona o akademskom integritetu („Službeni list Crne Gore“, broj 17/19), Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija objavilo je Javni poziv za izbor članova Etičkog komiteta. Etički komitet obavlja poslove očuvanja, unapređenja, zaštite i promocije akademskog integriteta, kao i prevencije svih oblika njegovog kršenja. Etički komitet ima sedam članova koji su istaknuti eksperti iz oblasti visokog obrazovanja i nauke, po pravilu iz različitih oblasti nauka.

Putem konkursa za sufinansiranje školarina na master i doktorskim studijama u zemlji i inostranstvu, sufinansirana je školarina za osam magistranada/magistrandkinja i 28 doktoranada/

³⁵ <https://www.gov.me/clanak/izvjestaj-o-realizaciji-akcionog-plana-za-sprovođenje-strategije-visokog-obrazovanja>

doktorandkinja. Iznos sufinansiranja za studente master studija iznosio je 750 eura, dok je za studente doktorskih studija iznosio 1.500 eura.

Tokom akademske 2024/2025. godine, putem CEEPUS kancelarije u Crnoj Gori, kroz program mobilnosti prošao je ukupno 161 korisnik iz akademske zajednice. Ovaj broj obuhvata profesore, nastavno osoblje i studente koji su doprinijeli razmjeni znanja i iskustava između Crne Gore i partnerskih zemalja regiona i Evrope. Od navedenog broja, 124 učesnika iz različitih evropskih zemalja boravila su u Crnoj Gori u okviru studijskih posjeta, istraživačkih projekata i nastavnih angažmana. Njihovo prisustvo doprinijelo je međunarodnoj prepoznatljivosti crnogorskih univerziteta, razmjeni ideja i unapređenju kvaliteta nastave i istraživanja. Istovremeno, 37 profesora, nastavnika i studenata iz Crne Gore učestvovalo je u mobilnostima na univerzitetima u inostranstvu, gdje su kroz akademske aktivnosti, naučne projekte i međuinstitucionalnu saradnju dodatno afirmisali znanje i stručnost crnogorske akademske zajednice.

U okviru Plana implementacije Garancija za mlade realizovane su sljedeće aktivnosti: unapređenje sistema podrške obaveznoj praktičnoj nastavi tokom studija na univerzitetima za studente završne godine osnovnih i master studija (memorandum o saradnji sa poslodavcima). Takođe, kroz Plan implementacije izrađena je Strategija karijernog vođenja i savjetovanja³⁶, kojom je predviđeno osnivanje Nacionalnog koordinacionog tijela, formiranje timova, kao i kreiranje novih i ažuriranje postojećih programa obuka za trenere i školske timove. U Opštem zakonu o obrazovanju i vaspitanju karijerno vođenje i savjetovanje definisano je posebnim članom (član 17a), kojim je propisano da se u okviru Ministarstva formira posebna organizaciona jedinica zadužena za ovu oblast. Otpočete su početne aktivnosti na reformi zakonskog okvira koje će omogućiti sprovođenje predviđenih intervencija kroz ciljani program podrške studentima visokog obrazovanja radi ispunjavanja obaveznih uslova za pripravnčki staž za određene profesije tokom studiranja, kojim upravlja Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija.

Studentima upisanim na prestižnim ustanovama visokog obrazovanja u inostranstvu, shodno članu 117 Zakona o visokom obrazovanju („Službeni list CG“, br. 122/25), može se dodijeliti stipendija za izvrsnost. Navedenim članom propisano je da se stipendija za izvrsnost može dodijeliti studentu upisanom na visokoškolsku ustanovu u inostranstvu rangiranu do 200. mjesta na posljednjoj objavljenoj međunarodnoj listi rangiranja univerziteta, te da se sredstva za stipendije isplaćuju iz Fonda za izvrsnost u visokom obrazovanju, koji se obezbjeđuje iz budžeta države, fondova Evropske unije i drugih izvora, u skladu sa zakonom. Ove stipendije regulisane su posebnim Pravilnikom o ostvarivanju prava na stipendiju za izvrsnost u visokom obrazovanju („Službeni list Crne Gore“, br. 134/25). Budžet potreban za realizaciju ove aktivnosti u 2025. godini iznosio je 500.000 eura.

Za studijsku 2025/2026. godinu dodijeljene su 32 stipendije za izvrsnost studentima iz Crne Gore koji studiraju na prestižnim univerzitetima u inostranstvu. Stipendije su dodijeljene studentima koji su ostvarili izuzetne akademske rezultate i studiraju na visoko rangiranim svjetskim univerzitetima. Ministarstvo je potpisalo ugovore sa 32 studenta, pri čemu iznos pojedinačne stipendije iznosi do 25.000 eura po kandidatu, kao priznanje za izuzetne akademske rezultate.

Mjera predviđena Planom rasta Vlade Crne Gore – Učenje uz rad u visokom obrazovanju – podrazumijeva da 20% ukupnog broja studenata, od čega oko 50% žena, ima koristi od značajnog učenja zasnovanog na radu kod poslodavaca tokom studiranja. U tom cilju formirana je Koordinaciona grupa za praćenje saradnje između ustanova visokog obrazovanja i poslodavaca, koju čine predstavnici Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, Univerziteta Crne Gore, Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, Privredne komore Crne Gore i Unije poslodavaca Crne Gore. Koordinaciona grupa preuzela je obaveze evidentiranja i provjere svih potpisanih ugovora o praktičnoj nastavi, provjere pravne valjanosti dokumentacije, kvaliteta mentorskog nadzora, poštovanja prava i obaveza studenata tokom prakse, kao i uspostavljanja elektronske baze za praćenje praktične nastave, odnosno novog softverskog rješenja. U 2025. godini obezbijeđeno je zaključivanje ukupno 63 ugovora između fakultetskih jedinica i poslodavaca iz privatnog i javnog sektora,

36 <https://www.gov.me/dokumenta/c5343fcc-2a27-49ea-9a91-6c117b009076>

čime je premašena kvota od 50 ugovora predviđena Planom rasta za oblast praktične nastave. Koordinaciona grupa bila je aktivno uključena u pripremu Studije izvodljivosti za uspostavljanje elektronske baze, izradu tehničke i funkcionalne specifikacije tendera, kao i davanje stručnih smjernica Univerzitetu Crne Gore. Radi obezbjeđivanja efikasne organizacije, praćenja i evaluacije rada studenata, bilo je neophodno uspostaviti digitalno softversko rješenje koje povezuje studente, akademsko osoblje i poslodavce, uz potpunu transparentnost i automatizaciju procesa. Povećano je učešće privrede i broj poslodavaca kod kojih studenti obavljaju praksu, uz obezbijeđeno učešće najmanje 20% studenata, sa posebnim akcentom na studentkinje.

Takođe, mjerom predviđenom Planom rasta Vlade Crne Gore povećanje broja svršenih srednjoškolaca koji upisuju studijske programe za nastavničko zvanje u STEM oblastima na Univerzitetu Crne Gore sa 5% na 10%. Iako se dovoljan broj učenika upisuje na STEM studijske programe, mali broj njih se po završetku fakulteta opredjeljuje za rad u nastavi. U osnovnim i srednjim školama već je prisutan deficit ovog kadra, zbog čega se škole snalaze tako što jedan nastavnik izvodi nastavu iz više predmeta u okviru STEM disciplina. Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija će, u saradnji sa ustanovama visokog obrazovanja, pripremiti reformisane studijske programe prilagođene radu u nastavi, kao i obezbijediti investicije u osnovnim i srednjim školama kako bi kabineti za STEM predmete bili prilagođeni inoviranom načinu rada. Nastavnici STEM predmeta, pored redovne nastave, biće uključeni i u projektni rad sa ciljem unapređenja kvaliteta rada sa učenicima u ovim oblastima. U 2025. godini uspješno je raspisan tender kojim će se tokom 2026. godine realizovati opremanje STEM kabineta na ustanovama visokog obrazovanja u iznosu od 200.000,00 EUR.

2.1 UČENIČKI I STUDENTSKI STANDARD

Ministarstvo je na osnovu javnog konkursa, koji je objavljen za studijsku 2025/2026. godinu dodijelilo 3.407 studentskih kredita, od prijavljenih 5.440 aplikanata. Kredit se odobrava za jednu studijsku godinu i isplaćuje se u 10 mjesečnih rata. Visina studentskog kredita je od 150,00 do 215,00 eura.

Takođe na osnovu javnog konkursa, koji je objavljen za studijsku 2025/2026. godinu Ministarstvo je dodijelilo 443 stipendije najboljim studentima, od ukupno prijavljenih 1.067 aplikanata. Stipendija se odobrava za jednu studijsku godinu i isplaćuje u 10 mjesečnih rata. Iznos stipendije je 300,00 eura.

Na osnovu javnog konkursa, koji je objavljen za školsku 2025/2026. godinu dodijeljene su 149 stipendije talentovanim učenicima osnovnih i srednjih škola, od prijavljenih 298 aplikanata, isplaćuje se u 10 mjesečnih rata. Stipendija iznosi 150,00 eura.

Na osnovu konkursa za prijem učenika i studenata u domove učenika i studenata u Crnoj Gori, koji se objavljuje svake godine mjesec dana prije početka nastavne godine, na internet stranici Ministarstva i dnevnim novinama i raspodjele mjesta u domovima Ministarstvo uplaćuje mjesečne dotacije: Domu učenika i studenata Podgorica, Domu učenika i studenata „Braća Vučinić“ Nikšić, Domu učenika i studenata „Spasić-Mašera“ Kotor, Domu učenika i studenata Cetinje, Domu učenika i studenata Berane, Domu učenika i studenata „Dušan Marović“ Bar, Obrazovnom centru Šavnik, Obrazovnom centru Plužine i JU OŠ „Bratstvo jedinstvo“ Kovačevići Pljevlja.

Novom studentskom domu u Podgorici, po modelu privatno - javnog partnerstva, uplaćuje se dotacija od akademske 2013/2014. godine i Novom studentskom domu u Nikšiću, od 2016/2017. godine.

U Igalu ne postoji dom učenika i studenata, te je Ministarstvo u cilju smanjenja finansijskog opterećenja za studente participiralo u mjesečnom iznosu od 100,00 eura po studentu, za period mart-jun i septembar-decembar 2025. godine. Takođe, Univerzitet Crne Gore je iz sopstvenih sredstava izdvojio iznos od 100,00 eura po studentu na mjesečnom nivou kao i Opština Herceg Novi u iznosu od 50,00 eura po student.

Smještaj i ishranu, u 2025.godini, koristilo je oko 4.217 učenika i studenata. Struktura korisnika je sljedeća: 1.741 studenta, 433 učenika i 2.043 korisnika ishrane u domovima čiji je osnivač Država. U domovima po modelu JPP finansira se 462 studenta u Podgorici i 260 studenata u objektu Onogošt u Nikšiću. Na osnovu broja korisnika domskih usluga i utvrđene cijene po korisniku obračunava se mjesečna dotacija.

Cijena smještaja i ishrane mjesečno u JU Dom učenika i studenata iznosi: učenici i studenti 100 eura, od čega Ministarstvo dotira 60,00 eura, a učešće učenika/studenta je 40,00 eura; učenik/student abonent 79,00 eura, od čega Ministarstvo dotira 47,50 eura, a učešće abonenta je 31,50 eura.

Godišnje se isplaćuje 10 dotacija, osim jula i avgusta kada u domovima nema korisnika smještaja i ishrane. Ministarstvo javnim ustanovama domovi učenika i studenata redovno isplaćuje bruto zarade za 270 zaposlena, kao i: troškove električne energije, vode, čistoće, jubilarne nagrade, pomoć u slučaju smrti člana kolektiva ili člana uže porodice, kao i obavezni ljekarski pregled zaposlenih.

Takođe, obezbijedena su sredstva za rješavanje stambenih potreba zaposlenih u domovima učenika i studenata u Crnoj Gori, u iznosu od 70.000,00 eura.

Ministarstvo participira u troškovima prevoza u prigradskom i međugradskom saobraćaju, na osnovu smjernica o ostvarivanju prava na participaciju troškova prevoza učenika u prigradskom prevozu u školskoj 2025/26.godini, o ostvarivanju prava na participaciju troškova prevoza učenika u međugradskom prevozu u školskoj 2025/26. godini i o ostvarivanju prava na participaciju troškova prevoza studenata u prigradskom i međugradskom prevozu za studijsku 2025/26. godinu.

Ovim smjernicama propisuje se način ostvarivanja prava na participaciju prevoza u prigradskom i međugradskom saobraćaju za učenike osnovnih i srednjih škola i studenata koji putuju pet i više kilometara do škole/ustanove visokog obrazovanja.

Pravo na participaciju u cijeni prevoza u prigradskom i međugradskom saobraćaju koristilo je oko 1.050 učenika na relacijama gdje je organizovan javni prevoz. Participacije iznosi 20% za učenike srednjih škola i studente, i 40% za učenike osnovnih škola. Korisnicima materijalnog obezbjeđenja porodice participacija na cijenu mjesečne karte iznosi 50% i 100 % za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama i studentima sa invaliditetom. Na godišnjem nivou ovaj izdatak je oko 150.439,46 eura.

Takođe, finansiran je prevoz učenika JU OŠ «Vladislav Ribnikar» Bijelo Polje u iznosu od 67.800,00 eura, JU OŠ „Risto Ratković“ Bijelo Polje u iznosu od 22.385,00 eura i JU OŠ „Dašo Pavičić“ Herceg Novi u iznosu od 27.900,00 eura, zbog rekonstrukcije škole.

Ministarstvo, finansira i 134 školska vozila kojima raspolaže 107 škola, a usluge koristi 4.416 učenika i 520 zaposlena u školama. Školska vozila posjeduju škole iz ruralnih krajeva, gdje nema organizovanog javnog prevoza. Ovi troškovi se odnose na rashode za gorivo, osiguranje, registraciju i održavanje školskih vozila. Troškovi se uvećavaju zbog porasta cijena goriva u 2025. godini, kao i za kasko osiguranje novo nabavljenih vozila. Za održavanje školskih vozila u 2025. godini je utrošeno 243.637,73 eura, za gorivo 454.775,41 eura, ukupno 698.413,14 eura.

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija je prikupilo podatke na osnovu kojih je Zavod za udžbenike i nastavna sredstva realizovalo nabavku i podjelu nedostajućih kompleta udžbenika za svu djecu koja u školskoj 2025/2026. godinu pohađaju nastavu u JU osnovnog obrazovanja u Crnoj Gori. Na osnovu podataka prosljeđenih Zavodu za izdavanje udžbenika i nastavna sredstva podjela je izvršena na sljedeći način:

Učenicima osnovnih škola je podijeljeno 7.439 kompleta udžbenika za I razred, 7.587 kompleta udžbenika za II razred, 7.562 kompleta udžbenika za III razred, 7.831 kompleta udžbenika za IV razred, 7.718 kompleta udžbenika za V razred, 7.962 kompleta udžbenika za VI razred, 7.600 kompleta udžbenika za VII razred, 7.552 kompleta udžbenika za VIII razred i 7.575 kompleta udžbenika za IX razred. Ukupno je učenicima osnovnih škola podijeljeno 68.825 novih kompleta udžbenika.

Vrijednost nabavke kompleta udžbenika za I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII i IX razred osnovne škole je 3.039.160,26. €

3. INFORMACIONO-KOMUNIKACIONE TEHNOLOGIJE

Vlada je usvojila Izvještaj o sprovođenju Strategije za digitalizaciju obrazovnog sistema 2022-2027, za 2024. godinu³⁷.

U Data centru i Disaster recovery-ju instalirana je protivpožarna zaštita. Potpisan je ugovor o redovnom održavanju hardverske infrastrukture na primarnoj i sekundarnoj lokaciji.

U izvještajnom periodu, raspisan je tender za nabavku računarske opreme za obrazovno-vaspitne ustanove u iznosu od 2,5 miliona eura. 2 miliona eura su obezbjeđena kao grant Evropske investicione banke dok je 0,5 miliona iz Budžeta Crne Gore za 2026. godinu.

Crna Gora je zvanično postala dio Giga inicijative, globalnog programa koji zajednički sprovode UNICEF i Međunarodna telekomunikaciona unija (ITU), sa ciljem da se do 2030. godine svaka škola na svijetu poveže na kvalitetan i pouzdan internet. Ovim korakom Crna Gora se uključuje u jednu od najvažnijih međunarodnih inicijativa u oblasti obrazovanja i digitalnog razvoja, koja povezuje države, međunarodne organizacije i tehnološke partnere u zajedničkoj misiji smanjenja digitalnog jaza i obezbjeđivanja jednakih obrazovnih šansi za svu djecu. Proces u Crnoj Gori je već započet. Škole su mapirane na Giga globalnoj interaktivnoj karti, a u dijelu obrazovnih ustanova već se vrše mjerenja kvaliteta internet konekcije. Ovi podaci omogućavaju stvaranje precizne i sveobuhvatne slike o stanju školske infrastrukture, što predstavlja osnov za planiranje daljih ulaganja i unapređenje obrazovnog sistema. Mapa Crne Gore dostupna je na: <https://maps.giga.global/map/country/me>

Od ukupno 212 osnovnih i srednjih škola sa približno 98.000 učenika, do sada su EdTech laboratorijom opremljene 102 škole, koje pohađa više od 75.000 učenika, odnosno oko 77% ukupnog broja učenika. Prvih 32 škole opremljene su u junu 2024. godine, dok su preostale škole opremljene tokom 2025. godine, a još 11 škola se nalazi u fazi opremanja, čime se potvrđuje kontinuitet i dinamika ovog procesa. Do sada je na opremanje EdTech laboratorija utrošeno 902.100,00 eura. Opremanje škola realizovano je ravnomjerno na nivou svih opština i regija, uz jasno definisan kriterijum da prioritet imaju škole sa preko 200 učenika, kako bi se postigao što veći sistemski efekat i obezbijedio jednak pristup savremenim tehnologijama. Istovremeno, EdTech laboratorije su zamišljene i kao resursni centri, čime se omogućava da njihove kapacitete koriste i učenici iz manjih škola koje nijesu direktno opremljene, kroz međuškolsku saradnju i zajedničke aktivnosti. Ove laboratorije su specijalizovane prostorije opremljene računarskom opremom, robotima, 3D štampačima i drugim uređajima, a namijenjene su djeci svih uzrasta u osnovnim i srednjim školama. Ujedno, kreira se i veliki broj onlajn kurseva koji se postavljaju na portalu „Digitalna škola“, tačnije na platformi „Digionica“ kao podrška učenicima i nastavnicima za rad u laboratoriji. Cilj je razviti vještine koje su tražene na tržištu rada, kao i omogućiti svim učenicima da se uključe u različite uloge unutar tima, s naglaskom na kreativnost. Kroz rad u EdTech laboratorijama razvijaju se vještine poput saradnje, kreativnosti, kritičkog mišljenja, programiranja, robotike, 3D štampe, preduzetništva, komunikacije, kao i održivosti, upravljanja podacima i mnoge druge.

U cilju unapređenja kvaliteta ranog obrazovanja i razvoja ključnih kompetencija kod djece predškolskog uzrasta, započeto je opremanje predškolskih ustanova didaktičkim materijalima za razvoj STEM vještina (nauka, tehnologija, inženjerstvo i matematika). Ova inicijativa predstavlja važan korak ka modernizaciji obrazovnog procesa i stvaranju temelja za cjeloživotno učenje. Do sada je za nju izdvojeno 76.615,00 eura.

Prednosti razvoja STEM vještina kod djece predškolskog uzrasta: Razvoj kritičkog mišljenja i rješavanja problema – STEM aktivnosti podstiču djecu da istražuju, postavljaju pitanja i pronalaze

³⁷ <https://www.gov.me/dokumenta/1c42bab6-5b3d-4658-adff-6639a6fe3981>

kreativna rješenja. Podsticanje radoznalosti i inovativnosti – kroz igru i eksperimentisanje djeca razvijaju interesovanje za nauku i tehnologiju. Jačanje motoričkih i kognitivnih sposobnosti – manipulacija didaktičkim materijalima doprinosi razvoju fine motorike i logičkog razmišljanja. Priprema za digitalno društvo – rano usvajanje STEM koncepata olakšava kasnije uključivanje u digitalne tehnologije i savremene tokove obrazovanja.

Kreiran su novi moduli u Informacionom sistemu crnogorskog obrazovanja (MEIS): Praktična nastava; Vanredni učenici i Elektronski portfolio zaposlenih u obrazovno-vaspitnim ustanovama i toku je testiranje istih.

Redovno se sprovodi proces izdavanja licenci nastavnicima za rad u obrazovno-vaspitnim ustanovama (što se takođe evidentira u MEIS), gdje pružamo odgovarajuću podršku Zavodu za školstvo i Centru za stručno obrazovanje.

Kroz Informacioni sistem obrazovanja prikupljeni su podaci o slobodnim časovima u obrazovno-vaspitnim ustanovama i o nastavnicima koji nemaju punu normu časova. Nakon sprovedenog uparivanja podataka, raspored nastavnika je objavljen na sajtu Ministarstva.

Kroz Informacioni sistem obrazovanja prijavljivali su se učenici srednjih škola za polaganje maturalnog i stručnog ispita. Podaci su se nakon roka za prijavu, putem veb servisa isporučili Ispitnom centru Crne Gore u cilju sprovođenja ispita. Nakon ocjenjivanja učenika, Ispitni centar je putem veb servisa isporučio ocjene u Informacioni sistem obrazovanja, nakon čega su se ocjene prikazale zaposlenima u školi i roditeljima na Portalu za roditelje (www.dnevnik.edu.me).

Informacioni sistem crnogorskog obrazovanja (MEIS) povezan je na Jedinstveni informacioni sistem za elektronsku razmjenu podataka i kreiran je niz veb servisa pomoću kojih se putem ovog sistema razmjenjuju podaci sa Ministarstvom unutrašnjih poslova i Ministarstvom rada i socijalnog staranja.

Informacioni sistem obrazovanja je administrativni izvor podataka iz oblasti obrazovanja za Upravu za statistiku Crne Gore (MONSTAT).

Pored administriranja baze podataka informacionog sistema crnogorskog obrazovanja (MEIS), Odjeljenje za informaciono-komunikacione tehnologije se bavi i izvještavanjem iz baze podataka informacionog sistema crnogorskog obrazovanja. Na zahtjev kolega iz Ministarstva, državnih i međunarodnih institucija, na osnovu zahtjeva pristiglih putem Zakona o slobodnom pristupu informacija i dr., pripremaju se specifični izvještaji iz baze podataka.

Takođe, kada se licencira nova predškolska, osnovnoškolska ili srednjoškolska ustanova, ili organizator obrazovanja odraslih, Odjeljenje za informaciono-komunikacione tehnologije pruža obuku za korišćenje informacionog sistema. Isto tako, kada se uvede novi modul (aplikacija) u IS, vrši se obuka za rad s tim modulom.

Sve elektronske usluge Ministarstva iz oblasti obrazovanja nalaze se na web stranicama www.upisi.edu.me i www.eservisi.edu.me, kao i na portalu elektronske uprave www.euprava.me. Za realizaciju elektronskih usluga korišćen je Jedinstveni sistem za elektronsku razmjenu podataka koji je u nadležnosti Ministarstva javne uprave. Realizovane su obuke za sve upisne komisije i izrađena su odgovarajuća uputstva.

U izvještajnom periodu kreirana su tri nova elektronska servisa: Podnošenje zahtjeva za oslobađanje obaveze vraćanja studentskog kredita, Podnošenje zahtjeva za akreditaciju programa obuke za stručno usavršavanje zaposlenih u obrazovno-vaspitnim ustanovama i Podnošenje zahtjeva za priznavanje javne obrazovne isprave stečene u osnovnim i srednjim školama, kao i na ustanovama visokog obrazovanja. Prva dva su puštena u rad, a treći je u fazi testiranja. Nalaze se na stranici www.eservisi.edu.me.

Tokom ove godine elektronskim putem je podnijeto 34.758 zahtjeva putem elektronskih usluga za upis djece u predškolske ustanove, prvi razred osnovne ili srednje škole, muzičke škole, fakultete,

domove i za ostvarivanje prava na stipendiju ili kredit.

Redovno se administrira DNS server edu.me u kojem se upisuju svi neophodni rekordi/zapisi za funkcionisanje sajtova i mail naloga koji su na edu.me domenu. Na edu.me domenu se trenutno nalazi oko 94 sajtova i oko 185.000 mail naloga.

Trenutno se na portalu „Digitalna škola”, na platformi „Digionica”, nalazi 1.219 onlajn kurseva u okviru kojih je 13.678 lekcija.

U izvještajnom periodu ažurirani su sajtovi www.skolskamreza.edu.me i www.skolskastatistika.edu.me sa podacima za školsku 2025/2026. godinu. Školsku mrežu (www.skolskamreza.edu.me) je tokom 2025. godine koristilo oko 2,6 hiljade korisnika, Školsku statistiku (www.skolskastatistika.edu.me) oko 3,6 hiljada korisnika, Školski portal (www.skolskiportal.edu.me) posjetilo je 7,2 hiljade.

Proces jačanja digitalnih kompetencija započet je kroz obuke nastavnika (akreditovane u Zavodu za školstvo za period 2022-2025), kroz koje je obučeno 2.132 kandidata tokom 2025. godine. Obuke su obuhvatile oblasti medijske pismenosti, upotrebe Office 365, primjene digitalnih alata u nastavi, filma kao nastavnog resursa, zaštite podataka, sajber bezbjednosti, aktivne nastave uz digitalne alate, izvođenja nastave programiranja kroz MakeCode, 3D modelovanja itd. U tabeli prikazani su precizni podaci.

Sprovedeno je godišnje istraživanje u osnovnim i srednjim školama u domenu digitalnog obrazovanja korišćenjem SELFIE alata. Rezultati SELFIE istraživanja se koriste za potrebe unapređenja rada škole, ali i unapređenja obrazovnog sistema jer se na osnovu sprovedenih analiza rade akcioni planovi na nivou škole, ali i akcioni planovi za Strategiju digitalizacije obrazovnog sistema.

Takođe, sprovodile su se i obuke za korišćenje SELFIE alata, kroz 40 grupa sa 530 zaposlenih (348 ž i 182 m), pri čemu su u ovom prvom krugu bili obuhvaćeni članovi SELFIE timova u školama. U okviru ovih obuka predstavljen je i alat SELFIE for Teachers. Dodatno, u saradnji sa Evropskom fondacijom za obuku (ETF), za 2026. godinu planirano je sprovođenje istraživanja potreba nastavnika u oblasti jačanja digitalnih kompetencija, kroz grupnu SELFIE for Teachers samoevaluaciju, na uzorku od najmanje 15% nastavnika u osnovnim i srednjim školama.

Usvojen je Okvir digitalne kompetencije nastavnika. Dokument je usklađen sa evropskim Okvirom DigCompEdu i obuhvata šest oblasti: profesionalni angažman, korišćenje digitalnih izvora, učenje i nastavu, praćenje i vrednovanje, osnaživanje učenika i razvoj njihove digitalne kompetencije. Okvir takođe prepoznaje značaj vještačke inteligencije u obrazovanju, uključujući kompetencije koje podrazumijevaju etičku, kritičku i svrsishodnu upotrebu AI alata.

Održana su dva ljetnja kampa u organizaciji MPNI, UNICEF, UNESCO i ILO (Ukupno 81 učesnik - kamp za učenike osnovnih škola: 25 djevojčica i 18 dječaka, kamp za učenike srednjih škola - 18 djevojčica i 20 dječaka). Tokom kampa realizovane gdje su imali moćnosti da steknu određena znanja iz robotike i programiranja, 3D modelovanja i 3D štampe, o medijskoj pismenosti i karijernoj orijentaciji.

U saradnji sa osnovnim i srednjim školama obilježen je Međunarodni dan sigurnog interneta. U 2025. godini održano je 100 radionica za učenike u kojima je učestvovalo 6.478 učenika (3.102 dječaka i 3.376 djevojčica). Osim toga, kreiramo i digitalne sadržaje koji mogu pomoći roditeljima i nastavnicima u radu sa djecom, a koji su dostupni na platformi Digitalna škola (www.digitalnaskola.edu.me), kao i na Školskom portalu (www.skolskiportal.edu.me). Tu se mogu naći smjernice o bezbjednom korišćenju tehnologije, savjeti o vremenu provodenom na internetu, savjeti o spriječavanju onlajn nasilja, kvizovi, aplikacija NET prijatelj itd.

Takođe, u školama je obilježen i Međunarodni dan djevojčica u IKT-u u okviru kojeg su se organizovale aktivnosti u osnovnim i srednjim školama širom zemlje. Ove aktivnosti su okupile 2.742 djevojčice iz 102 osnovne i srednje škole, 24 nastavnice i 7 nastavnika.

4. INVESTICIONE AKTIVNOSTI KOJE SE ODNOSI NA OBJEKTE ŠKOLSKO INFRASTRUKTURE

Jedan od programskih ciljeva uprave Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija u 2025. godini je rad na kontinuiranom unapređenju kvaliteta obrazovne infrastrukture koji podrazumijeva izgradnju novih i rekonstrukciju postojećih vrtića, škola i fakulteta, kao i izgradnju adekvatnih pratećih sadržaja koji mogu dodatno unaprijediti kvalitet obrazovnog procesa na svim nivoima. Za značajan broj projekata obezbijedena su sredstva kroz saradnju sa međunarodnim partnerima.

Kroz projekat sa Evropskom Investicionom bankom, EIB „Unapređenje crnogorskog obrazovanja“ vrijedan skoro 75 miliona, za koji je kreditor do sada obezbijedio 18 miliona eura kreditnih sredstava, te grantove kao što su grantovi za tehničku podršku u iznosu od blizu 4 miliona eura, najavljene grantove za podršku procesa mapiranja od 2,3 miliona eura i granta za računarsku opremu od 2 miliona eura, do granta koji su Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija i EIB obezbijedili preko WBIF i bilateralnih donatora, vrijednog 11 miliona eura za koji je ugovor potpisan. U toku 2025. godine potpisan je i novi kredit vrijedan 18 miliona eura.

U izvještajnom periodu sprovedene su sljedeće aktivnosti:

Završeni su radovi na izgradnji novog objekta škole JU OŠ „Vladimir Nazor“ u Maslinama, Podgorica;

Završeni su radovi na rekonstrukciji devet (9) srednjih stručnih škola na teritoriji Crne Gore i to: JU Srednja stručna škola „Berane“, Berane, JU Srednja stručna škola „Vukadin Vukadinović“, Berane, JU Srednja elektro-ekonomska škola Bijelo Polje, JU Srednja mješovita škola „Bećo Bašić“, Plav, JU Srednja stručna škola, Rožaje, JU Srednja mješovita škola „Danilo Kiš“, Budva, JU Srednja stručna škola, Cetinje, JU Škola za srednje i srednje stručno obrazovanje „Sergije Stanić“, Podgorica. Vrijednost predmetnih radova je preko 7 miliona eura;

Izrađena je projektna dokumentacija i započeta revizija iste za rekonstrukciju i dogradnju objekata vrtića na Zabjelu u Podgorici i Kotoru.

Pokrenuta je tenderska procedura za izbor obrađivača Glavnog projekta i stručni nadzor za novu školu na Karabuškom polju.

Završena je izrada i revizija Glavnog projekta, a pokrenuta je i tenderska procedura za izbor stručnog nadzora nad izgradnjom nove osnovne škole u City Kvartu.

Potpisan je ugovor i započeta isporuka školskog namještaja za potrebe svih škola i vrtića u Crnoj Gori, vrijednosti skoro 3.5 miliona eura.

Na međunarodnom arhitektonskom konkursu, koji je sprovodio Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, dobijeno je idejno rješenje za novu gimnaziju u Podgorici.

Pokrenuta je tenderska procedura za nabavku ICT opreme za osnovne i srednje škole u Crnoj Gori.

Osim gore navedenog projekta sa Evropskom Investicionom bankom, koji je iz svega navedenog možda i najznačajniji, uspješnu saradnju smo imali i sa Bankom za razvoj savjeta Evrope CEB, koji se odnosi na izgradnju novih vrtića. Naime, ugovor sa ovom institucijom je potpisan 2019. godine i to za kredit vrijedan 10 miliona eura. U izvještajnom periodu sprovedene su sljedeće aktivnosti:

- Započeti su radovi na I fazi izgradnje vrtića u Baru;
- Izrađeno je idejno rješenje za izgradnju novog vrtića u City kvartu i predato na saglasnost Glavnom državnom arhitekti;
- Raspisan je tender za izbor izvođača radova i stručni nadzor nad izvođenjem radova na izgradnji dječijeg vrtića u Ulcinju.

Objekti obrazovanja su i najveći korisnici Programa „Unapređenje energetske efikasnosti u javnim zgradama“, koji sprovodi Ministarstvo energetike u saradnji sa Njemačkom razvojnom bankom KfW. Projekat se realizuje na osnovu ugovora o kreditu i ugovora o grantu, potpisanog između

KfW banke i Vlade Crne Gore, u decembru 2019. godine i Posebnog ugovora, potpisanog u avgustu 2020. godine. Za potrebe implementacije projekta obezbjeđen je zajam of KfW banke u iznosu od 45 miliona eura i grant od strane Evropske komisije, preko Regionalnog fonda za energetska efikasnost (REEP Plus), kroz Western Balkan Investment Framework (WBIF) u iznosu od 4.785.067,87 €. Planirano je da Vlada Crne Gore obezbjedi sopstvena sredstva, kao podršku implementaciji kredita, u iznosu od najviše 10 miliona eura, tj. U iznosu od 2 miliona eura godišnje za period 2022-2026. godine.

U izvještajnom periodu sprovedene su sljedeće aktivnosti:

Potpisan je ugovor o izvođenju i započeli su radovi na rekonstrukciji JU OŠ „Vuk Karadžić“ u Beranama, JU OŠ „Vladislav Ribnikar“ u Bijelom Polju i JU OŠ „Risto Ratković“ u Bijelom Polju, vrijednosti oko 4.7 miliona eura.

Pokrenuta je tenderska procedura za izbor izvođača radova na rekonstrukciji JU OŠ „Ilija Kišić“ Zelenika-Herceg Novi i JU OŠ „Veljko Dobrnjaković“ Risan.

Pored toga, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija u saradnji sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD) sprovodi projekat unapređenja energetske efikasnosti u objektima obrazovanja. Ukupna procijenjena vrijednost ovog projekta iznosi 24 miliona eura, od čega je 20 miliona eura obezbijeđeno putem kreditnog aranžmana EBRD banke, dok je preostalih 4 miliona eura osigurano putem investicionog granta iz Regionalnog programa energetske efikasnosti (REEP), koji finansira Evropska unija. U toku 2025. godine pokrenuta je međunarodna tenderska procedura za izbor konsultanta za podršku Jedinici za implementaciju projekta.

Takođe, u toku 2025. godine Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija je započelo pregovore sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj za novi kredit vrijednosti 20 miliona eura.

Osim projekata finansiranih kroz aranžmane sa međunarodnim partnerima, iz sredstava Kapitalnog budžeta u toku 2025. godine su realizovane sljedeće aktivnosti:

- Rekonstrukcija krovne konstrukcije JU OŠ „Meksiko“ u Baru;
- Adaptacija krova i vrtića JPU „Vukosava Ivanović“ - VJ Mali princ Bar;
- Adaptacija krova i vrtića JPU „Vukosava Ivanović“ Bar;
- Rekonstrukcija školskog objekta JU OŠ „Radomir Mitrović“ - PO Donje Luge, Berane;
- Adaptacija sistema grijanja u JU OŠ „Polica“, Berane
- Adaptacija sistema grijanja u JU Srednja ekonomska škola „Mirko Vešović“ Podgorica;
- Adaptacija sistema grijanja u JU OŠ „18 Oktobar“, Bioče i JU OŠ „Vojin Popović“, Drezga;
- Adaptacija sistema grijanja u JU OŠ „Kekec“, Sutomore i JU OŠ „Zarija Vujošević“ Zeta;
- Dogradnja Arhitektonskog fakulteta u Podgorici;
- Izgradnja osnovne škole i dječijeg vrtića u Radovićima Tivat.

Takođe, raspisani su tenderi, izabrani izvođači ili započeli radovi na sljedećim objektima:

- Totalna rekonstrukcija postojećeg objekta JU OŠ „Risto Ratković“ Bijelo Polje PO Pripčići;
- Rekonstrukcija i dogradnja JU OŠ „Donja Lovnica“ PO Čosovica Rožaje;
- Izgradnja novog vrtića u Nikšiću;
- Adaptacija krova postojećeg školskog objekta JU OŠ „Vuk Karadžić“;
- Izvođenje radova na izgradnji paviljona JU OŠ „Vlado Milić“ u Podgorici, po principu „Projektuj i izgradi“;
- Izvođenje radova na izgradnji paviljona JU OŠ „Oktoi“ u Podgorici, po principu „Projektuj i izgradi“;
- Izgradnja sportske sale JU OŠ „Bajo Jojić“ u Andrijevici;

- Izvođenje radova na rekonstrukciji - dogradnji sale za fizičko vaspitanje i uređenja školskog dvorišta JU OŠ „Lovćenski partizanski odred“ Cetinje;
- Izvođenje radova na adaptaciji elektro instalacija, termotehničkih instalacija kao i molersko-farbarski radovi na enterijeru JU OŠ „Mirko Srzentić“, Petrovac;
- Adaptacija fiskulturne sale sa pripadajućim toaletima JU OŠ „Boško Strugar“ Ulcinj.

Budžet Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija je namjenjen održavanju i unapređenju školske infrastrukture, je za 2025. godinu bio na nivou od oko 4 miliona eura. Od tih sredstava realizovane su sljedeće aktivnosti:

- Rekonstrukcija objekta JU OŠ „Jovan Tomašević“ Virpazar, vrijednost 319.439,98 eura;
- Rekonstrukcija krova na objektu JU Gimnazija „Panto Mališić“ Berane vrijednost 309.994,98 eura;
- Zamjena krovnog pokrivača u PO Potrk - JU OŠ „Krstor Radojević“ Tomaševo, Bijelo Polje vrijednost 24.122,56 eura;
- Adaptacija objekta PO Crnča - JU OŠ „Rifat Burdžović Tršo“ Bijelo Polje vrijednost 82.413,61 eura;
- Zamjena stolarije i sanacija fasade na objektu JU OŠ „Mojsije Stevanović“ Manastir Morača, vrijednost 147.892,25 eura;
- Rekonstrukcija krova objekta JU OŠ „Ivo Visin“ Prčanj, vrijednost 208.470,66 eura;
- Adaptacija krova i dijela unutrašnjeg prostora objekta JU OŠ „Janko Mićunović“ Nikšić, vrijednost 247.066,89 eura;
- Adaptacija objekta JU OŠ „Dobislav Đedo Perunović“ Bogetići Nikšić, vrijednost 324.528,85 eura;
- Sanacija krova i dijela stolarije u JU OŠ „Rade Perović“ Velimlje, Nikšić, vrijednost 134.453,75 eura;
- Adaptacija objekta PO Borovica - JU OŠ „Mihailo Žugić“ Pljevlja, vrijednost 89.165,40 eura;
- Adaptacija školskog objekta JU OŠ „Vladimir Rolović“, Šula Pljevlja, vrijednost 119.784,81 eura;
- Adaptacija školskog objekta JU OŠ „Marko Miljanov“, Podgorica, vrijednosti 95.835,41 eura;
- Adaptacija električnih instalacija na objektu JU OŠ „Savo Kažić“ Barutana, Podgorica, vrijednosti 34.388,02 eura;
- Adaptacija prostorija za potrebe otvaranja vaspitne jedinice JPU „Đina Vrbica“ na Starom Aerodromu, vrijednost 29.989,85 eura;
- Adaptacija objekta nove vaspitne jedinice JPU „Đina Vrbica“ u Zagoriču, vrijednost 300.299,01 eura;
- Nabavka namještaja za opremanje postojećeg objekta za potrebe proširenja JU OŠ „Štampar Makarije“ Podgorica, vrijednost 47.277,51 eura;
- Adaptacija postojećeg objekta za potrebe proširenja JU OŠ „Štampar Makarije“ Podgorica, vrijednost 270.204,13 eura;
- Nadgradnja dijela objekta JU OŠ „Radojica Perović“ Podgorica, vrijednost 286.772,95 eura;
- Nabavka i montaža vrata za JU Srednja stručna škola „Ivan Uskoković“, vrijednost 28.739,92 eura;
- Adaptacija toaleta u JPU „Ljubica Popović“ - VJ Sunce, vrijednost 33.141,90 eura;
- Adaptacija objekta i zamjena stolarije na objektu JU UŠMB „Vasa Pavić“ Podgorica, vrijednost 344.849,99 eura;
- Adaptacija toaleta u JU SMŠ „Mladost“ Tivat, vrijednost 57.329,80 eura;
- Adaptacija ŠC Seljanovo za potrebe JPU „Bambi“ Tivat, vrijednost 350.000,00 eura;
- Sanacija podova u JU OŠ „Jedinstvo“ Skorač, Tuzi, vrijednost 37.340,60 eura;
- Rekonstrukcija objekta JPU „Solidarnost“ Vladimir – Ulcinj, vrijednost 144.710,63 eura;

- Adaptacija školskog objekta JU OŠ „Šćepan Đukić“ Lijeva Rijeka, vrijednost 28.200,07 eura;
- Adaptacija toaleta u JU OŠ „Dušan Obradović“ Žabljak, vrijednosti 118.866,06 eura;
- Zamjena stolarije i postavljanje fasade u JU OŠ „Mojsije Stevanović“, Manastir Morača, Kolašin, vrijednosti 147.892,25 eura.

Takođe, raspisani su tenderi, izabrani izvođači ili započeli radovi na sledećim objektima:

- Izrada geološkog elaborata sa bušotinama za JU SMŠ „Ivan Goran Kovačić“, vrijednost 23.988,25 eura;
- Sanacija fasade na objektu matične škole JU OŠ „Petar Dedović“ Murino, vrijednost 83.986,58 eura.

Takođe, prilikom ulaganja iz tekućeg budžeta u 2025. godini posebna pažnja je posvećena rekonstrukcijama i adaptacijama sistema grijanja u školama u Crnoj Gori, te su iz ovog izvora finasirani radovi na:

- Adaptacija grijanja u JU Dom učenika i studenata Berane, vrijednost 84.700,06 eura;
- Instalacija sistema grijanja u JU OŠ „Blažo Mraković“, vrijednost 114.652,41 eura;
- Adaptacija grijanja u školi „Mojsije Stevanović“ Manastir Morača, Kolašin, vrijednost 166.086,18 eura;
- Adaptacija sistema grijanja u JU OŠ „Radomir Rakočević“ Mojkovac, vrijednost 187.290,03 eura;
- Izvođenje radova na adaptaciji i uvođenje sistema centralnog grijanja u JU OŠ „Bratstvo Jedinstvo“ Pljevlja, vrijednost 161.919,77 eura;
- Adaptacija centralnog grijanja u JU Srednja stručna škola Rožaje, vrijednost 130.000,00 eura;
- Adaptacija centralnog grijanja u JU OŠ „Milun Ivanović“ Rožaje, vrijednost 118.696,99 eura;
- Adaptacija sistema grijanja u JU OŠ „Niko Maraš“ Zeta, vrijednost 88.076,90 eura.

Kada govorimo o pomoći sistemu obrazovanja i obrazovnoj infrastrukturi, mnogi su primjeri društveno odgovornih kompanija, kao i međunarodnih partnera i udruženja iz dijaspe, koji svojim donacijama pomažu obrazovni sistem. Donatorski program koji se realizuje sa Ambasadom SAD-a u Podgorici, koja u saradnji sa Kancelarijom za odbrambenu saradnju u prethodnom periodu je obezbijedila višemilionska sredstva za adaptaciju školskih objekata, prije svega na sjeveru Crne Gore. Ova donacija je posebno važna zato što se kroz nju adaptiraju objekti u manje razvijenim ruralnim područjima. U toku izvještajnog perioda završena je sveobuhvatna rekonstrukcija objekta JU OŠ „Miroslav Đurović“, Rožaje i vrtića „Dragan Kovačević“ u Nikšiću.

Takođe, u izvještajnom periodu potpisan je ugovor sa UNOPS-om za realizaciju II faze projekta „Funkcionalna analiza obrazovne infrastrukture sa preporukama za unapređenje“ sa ciljem poboljšanja kvaliteta svih nivoa obrazovanja kroz jačanje institucionalnog kapaciteta za realizaciju i upravljanje školskom infrastrukturu, koja podrazumijeva analizu svih preko 600 objekata obrazovanja po uspostavljenoj metodologiji i pripremljenim alatima. Evropska Investiciona banka je prepoznala važnost projekta i za isti obezbijedila grant u iznosu od 2.3 miliona eura. Realizacija ovog projekta osim funkcionalne analize koja će pokazati prioritete države u kojima su potrebni novi objekti obrazovanja na svim nivoima, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija će dobiti alat za praćenje infrastrukturnih problema u objektima u realnom vremenu, što će svakako stvoriti i dodatnu potrebu za ulaganjima, te da će biti izrađen dio projekata za izgradnju škola.

5. OBLAST FINANSIRANJA RADA OBRAZOVNO-VASPIITNIH USTANOVA

Jedna od najvažnijih aktivnosti u izvještajnom periodu je uvođenje svih obrazovno-vaspitnih ustanova u sistem za centralizovani obračun zarada.

Početkom 2025. godine Ministarstvom prosvjete, nauke i inovacija u saradnji sa Ministarstvom finansija je započelo aktivnosti na uključivanju ustanova iz oblasti prosvjete u sistem za centralizovani obračun zarada. Imajući u vidu veliki broj subjekata (oko 250) uključivanje u sistem se vršilo fazno.

Sprovedene su obuke računovođa za primjenu ovog sistema, a obuku je prošlo 240 zaposlenih iz ustanova obrazovanja i učeničkog i studentskog standarda koji su angažovani na poslovima obračuna zarada.

Centralizovani obračun zarada je donio značajne benefite. Uvedena je jednakost u primjeni propisa iz oblasti obračuna zarada, otklonjene su uočene nepravilnosti, omogućen je znatno viši nivo kontrole, smanjen stepen mogućih grešaka i automatizovani brojni procesi koji su se obavljali ručno.

Na ovaj način je omogućena efikasnija kontrola i pregled budžetskih sredstava namijenjenih za zarade zaposlenih u obrazovno vaspitnim ustanovama kao i kvalitetnije i brže izvještavanje o obračunatim zaradama.

Takođe, u izvještajnom periodu radilo se na donošenju novog Granskog kolektivnog ugovora za oblast prosvjete čime je unaprijeđen status zaposlenih u prosvjeti.

Predstavnici Službe za finansije i računovodstvo organizovali su nekoliko veoma značajnih obuka za zaposlene u Ministarstvu i za računovođe iz obrazovno – vaspitnih ustanova. Ove obuke su važan korak ka jačanju naših institucionalnih kapaciteta u dijelu koji se odnosi na razumijevanje budžeta kao alata kojim postavljamo prioritete, mjerimo rezultate i obezbjeđujemo veću transparentnost i odgovornost u radu.

U cilju unapređenja rada Ministarstva i efikasnijeg korišćenja javnih resursa organizovane su obuke o programskom budžetu i rodno odgovornom budžetiranju za zaposlene koji učestvuju u pripremi obrazaca za izradu budžetskih zahtjeva.

Za računovođe iz obrazovno – vaspitnih ustanova održane su obuke na temu unapređenja kvaliteta izrade finansijskih izvještaja.

Kada je u pitanju potrošnja budžetskih sredstva izdvojimo neke značajne aktivnosti:

- Isplaćene su naknade za korisnike Programa stručnog osposobljavanja za svih 9 mjeseci, od 15. januara do 15. oktobra 2025. godine, u iznosu od 12 mil;
- Izvršene su obaveze prema Sindikatu prosvjete u skladu sa Sporazumom koji se odnosi na finansiranje stambene zadruge „Solidarno“ za rješavanje stambenih pitanja prosvjetnih radnika. Iz budžeta Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija isplaćeno je 700.000,00 eura za ovu namjenu;
- Preko 6 miliona eura uloženo je u školsku infrastrukturu kroz kapitalne izdatke. Za tekuće održavanje školskih objekata utrošeno je oko 1 mil eura;
- Izmirane su obaveze prema studentima kroz lična davanja, stipendije za najbolje studente, studentski krediti, stipendije za RE učenike i studente i stipendije za talentovane učenike za 10 mjeseci 2025. godine;
- Učeničkim i studentskim domovima u Crnoj Gori izmirane su sve obaveze po osnovu dotacije i ishrane učenika i studenata, komunalija, grijanja, bruto zarada i ostalih davanja po osnovu GKU;
- U cilju prevencije i sprečavanja nasilja i nemilih događaja u obrazovno-vaspitnim ustanovama, zbog sve učestalijih slučajeva fizičkog nasilja, angažovano je fizičko obezbjeđenje u obrazovno-vaspitnim ustanovama širom Crne Gore. Za naknade zaštitarima izdvojena su sredstva od

800.000,00 eura.

- Učenicima prvog i drugog razreda u dualnom obrazovanju isplaćene su nadoknade za 10 mjeseci u ukupnom iznosu od 506.000,00 eura;
- Za podsticjane mjere za ulaganje u istraživanje i inovacije izdvojeno je 720.000,00 eura;
- Realizovan je Konkurs za podršku inovativnim programima u iznosu od 50.000,00 €, od čega je ugovoreno 15.900,00 € za 7 projekata za oblast inovacija u okviru Podrške za projekte za istraživanje i inovacije u okviru Festivala.
- Izvršen je prenos sredstava za finansiranje programskih linija Fonda za inovacija u iznosu od 2,9 mil eura.

Takođe, izvršen je prenos sredstava za finansiranje Društva sa ograničenom odgovornošću Naučno-tehnološki park Crne Gore (NTP CG) – 700.000,00 eura i prenos sredstava za finansiranje Društva sa ograničenom odgovornošću Inovaciono-preduzetnički centar „Tehnopolis“ Nikšić (IPC Tehnopolis) 950.000,00 eura.

Isplaćena je posljednja rate 32.400,00 eura za projekat podršku prioritetu Strategije pametne specijalizacije – Infomaciono-komunikacionim tehnologijama koji je prethodno objavilo Ministarstvo nauke, odobrilo Program klastera ICT Cortex. Ministarstvo i NVO Cortex su u decembru 2024. godine potpisali aneks Ugovora, kojim je trajanje ovog programa produženo do 31.3.2025. godine, te je posljednja tranša isplaćena u decembru 2025.godine.

Sufinansiranje učešća u EUREKA projektima, 30.000,00 eura.

Izvršeno je sufinansiranje realizacije četvorogodišnjeg projekta „Digitalni inovacioni centar za podršku digitalnoj transformaciji crnogorskih kompanija i javnog sektora (MontEDIH)“, čiji je nosilac Univerzitet Crne Gore.

6. UNUTRAŠNJA REVIZIJA

U toku 2025. godine aktivnosti Odjeljenja unutrašnje revizije bile su sljedeće:

Izveštaj o kontinuiranom profesionalnom usavršavanju unutrašnjih revizora za 2024. godinu. Godišnji izveštaj unutrašnje revizije se dostavlja Direktoratu za centralnu harmonizaciju Ministarstva finansija i predstavlja dio Konsolidovanog izveštaja CHU, koji usvaja Vlada Crne Gore.

Godišnji izveštaj o radu unutrašnje revizije i izvršenju godišnjeg plana za 2025. godinu za: Zavod za školstvo, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Ispitni centar, Agencija za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja, Centar za stručno obrazovanje, Fakultet za crnogorski jezik i književnost i Policijska akademija – organi u nadzoru za koje smo obavezni dostavljati izveštaje.

Godišnjim planom rada za 2025, broj: 15/1-011/24-9853, od 9. decembra 2024. godine, planirano je i obavljeno 5 revizija:

- Revizija uspjehnosti upravljanja ugovorima o djelu, ugovorima o pružanju konsultantskih usluga i ugovora iz oblasti autorskih i srodnih prava u Zavodu za udžbenike i nastavna sredstva za 2024. godinu;
- Revizija primitaka i izdataka u JU Stručna medicinska škola, Podgorica. Revizija finansijskog izveštavanja u JU Srednja ekonomska škola „Mirko Vešović“, Podgorica Revizija efikasnosti i efektivnosti unutrašnjih kontrola u poslovanju JPU „Ljubica Popović“ i Revizija praćenja realizacije datih preporuka u toku 2025. Godine;
- Praćenje realizacije datih preporuka kroz Centralni registar datih preporuka (CRP) – kontinuirana aktivnost unutrašnje revizije. CRP za 2021-2025. godinu je dio Godišnjeg izveštaja unutrašnje revizije koji se dostavlja Ministarstvu finansija;
- Povelja unutrašnje revizije u skladu sa novim Globalnim standardima interne revizije i Zakona o upravljanju, unutrašnjoj kontroli i unutrašnjoj reviziji u javnom sektoru („Službeni list Crne Gore“, br. 089/25);

- Strateški plan unutrašnje revizije za period 2026-2028. godina, broj: 19-401/25-12209, od 1. decembra 2025. godine, u skladu sa Globalnim standardima unutrašnje revizije;
- Godišnji plan Odjeljenja unutrašnje revizije za 2026. godinu broj:19-401/25-12512, od 8. decembra 2026. godine.

7. REALIZACIJA PROGRAMA RADA VLADE/PROGRAMA RADA MINISTARSTVA I RELIZACIJA ZAKLJUČAKA VLADE CRNE GORE U OBLASTI PROSVJETE, NAUKE I INOVACIJA

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija je u skladu sa Programom rada Vlade za 2025. godinu imalo 20 obaveza, od kojih 15 obaveza u tematskom i 5 obaveza u normativnom dijelu. U tematskom dijelu 14 obaveza je realizovano, dok je jedna obaveza, uz saglasnost Generalnog sekretarijata Vlade, prenijeta za 2026. godinu. Svih pet obaveza u normativnom dijelu su realizovane, pa je procenat ispunjenosti obaveza predviđenih Programom rada Vlade za 2025. godinu 100%. U dijelu realizacije zaključaka Vlade iz 2025. godine predviđeno je ukupno 44 obaveze, i sve su realizovane pa je stepen realizacije zaključaka u izvještajnom periodu 100%.

Programom rada Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija za 2025. godinu bilo je predviđeno 86 obaveza od čega je realizovano 84, pa je stepen realizacije Programa rada Ministarstva 98%.

8. PRIJEDLOG MJERA ZA UNAPREĐENJE STANJA U OBLASTI PROSVJETE

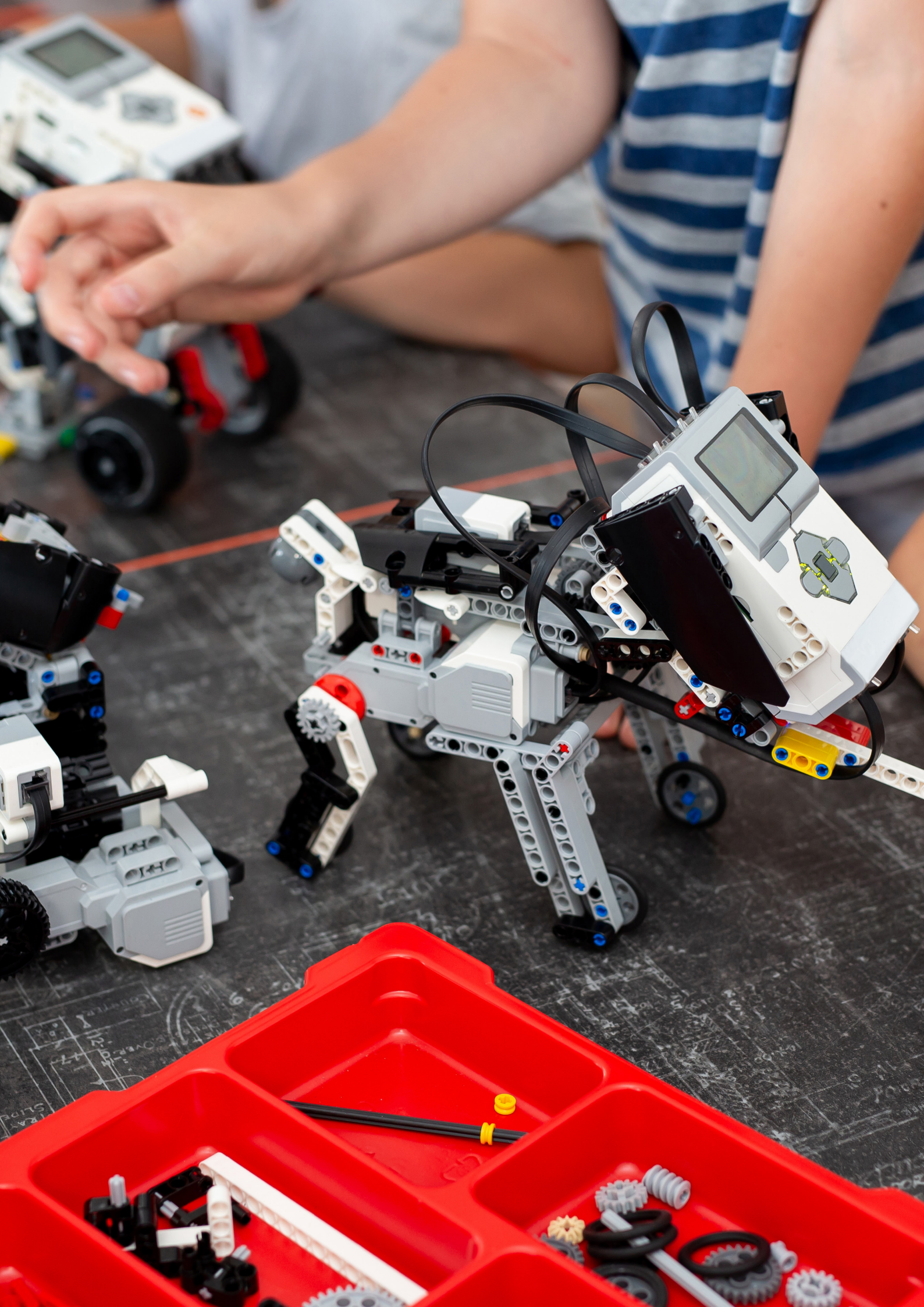
Razvoj obrazovnog sistema u narednom periodu treba biti takav kako bi se djeci pružilo kvalitetno, pravično i dostupno obrazovanje u sistemu koji je otporan na izazove i rizike savremenog doba. U ovom domenu poseban je akcenat na tome da obrazovni sistem obezbijedi da svi učenici, bez obzira na socijalni status, imaju jednak pristup obrazovanju i jednake šanse. Veliki značaj u ovom sistemu ima socio-emocionalno učenje koje značajno utiče na mentalno zdravlje učenika i njihovu dobrobit u cjelini. Poseban je naglasak na inkluzivnom obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama i na stvaranju inkluzivnog obrazovnog sistema u najširem smislu.

Kada govorimo o nastavnicima, cilj Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija je da svi oni u jednakoj mjeri podržavaju kvalitet i pravičnost obrazovanja, da kod učenika razvijaju ključne kompetencije i da imaju visoka očekivanja u odnosu na djecu i mlade.

Takođe, u skladu sa savremenim obrazovnim trendovima, potrebno je da kod učenika utiču i na razvoj zelenih vještina i znanja o klimatskim promjenama, kao i o rodnoj ravnopravnosti.

Veoma važan segment razvoja obrazovanja jeste i unapređenje upravljanja samim sistemom kako bi se dostigli pravičnost i zadovoljavajući kvalitet obrazovanja, a to se može postići tako što se donošenje odluka u budućnosti mora zasnovati na dokazima i na učešću većeg broja aktera u samom njihovom kreiranju. Ovo se pokazuje kao posebno važno u procesu stvaranja obrazovnih politika i u procesu izgradnje nove i osposobljavanju postojeće obrazovne infrastrukture. Da bi obrazovanje bilo kvalitetno, pravično i bezbjedno cilj je u svim regionima Crne Gore razviti jednako dobru i kvalitetnu infrastrukturu koja na učenike i nastavnike djeluje podsticajno. Proces unapređenja infrastrukture prati i proces digitalizacije obrazovnog sistema i opremanje obrazovno-vaspitnih ustanova IT opremom i savremenim nastavnim sredstvima. Realizacija ovih ciljeva i programskih aktivnosti u 2026. godini ostvariće se realizacijom Strategije reforme obrazovanja 2025-2035. sa Akcionim planom za sprovođenje Strategije za period 2025-2026. godine.

Takođe, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija sprovodiće niz mjera usmjerenih na jačanje zapošljivosti mladih, unapređenje studentskog standarda i snažnije povezivanje obrazovnog sistema s tržištem rada. Poseban akcenat stavlja se na normativno uređenje studentskog rada, strateško planiranje razvoja visokog obrazovanja i unapređenje mehanizama koji mladima omogućavaju lakši i kvalitetniji prelazak iz obrazovanja u svijet rada.

II OBLAST NAUKE I INOVACIJA

Primarni zadatak Ministarstva u oblasti istraživanja, nauke i inovacija jeste da, kroz sprovođenje savremenih politika naučnoistraživačke i inovacione djelatnosti, stvara podsticajno okruženje za razvoj, unapređenje kvaliteta i jačanje kapaciteta naučnoistraživačke i inovacione zajednice. Ovaj cilj ostvaruje se kontinuiranim ulaganjem u istraživanje i inovacije, podsticanjem razvoja inovativnih proizvoda i usluga, kao i sistematskim razvojem naučnoistraživačke i inovacione infrastrukture.

U Izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori za 2025. godinu³⁸ u dijelu koji se odnosi na Pregovaračko poglavlje 25: Nauka i istraživanje, navodi se da je, uz dobar stepen pripremljenosti, ostvaren izvjestan napredak u odnosu na preporuke date u Izvještaju 2024. godine, naročito u dijelu kompletiranja prvog ciklusa implementacije Strategije pametne specijalizacije, jačanja saradnje između akademskog i privrednog sektora, i pripreme Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti za usvajanje. U preporukama Evropske komisije ohrabruje se nastavak aktuelnih aktivnosti, dok je fokus na sljedećem: usvajanje i početak implementacije novog strateškog ciklusa pametne specijalizacije za period 2026-2031, dalje jačanje nacionalnog inovacionog ekosistema, i sprovođenje Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti i pratećih podzakonskih akata.

Crna Gora je tokom 2025. godine ostvarila značajan napredak u oblasti politike nauke i istraživanja donošenjem novog Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti. Dodatno, Ministarstvo je usvojilo i prateće podzakonske akte koji proizilaze iz ovog zakona, a koji je stupio na snagu 4. juna 2025. godine, čime je uspostavljen savremen i zaokružen normativni okvir za dalji razvoj naučnoistraživačkog sistema. Usvojeni su i donijeti sledeći podzakonski akti: (1) Pravilnik o bližim uslovima za izdavanje i obnavljanje, kao i načinu podnošenja zahtjeva za izdavanje i obnavljanje licence za obavljanje naučnoistraživačke djelatnosti; (2) Pravilnik o kriterijumima za upis na listu nezavisnih eksperata i načinu ocjenjivanja naučnoistraživačkih programa i projekata; (3) Pravilnik o bližem sadržaju registra licenciranih naučnoistraživačkih ustanova; (4) Pravilnik o uslovima za odobravanje i načinu korišćenja sredstava iz budžeta države za finansiranje, odnosno sufinansiranje naučnoistraživačke djelatnosti; (5) Pravilnik o bližem načinu upravljanja podacima u okviru informacionog sistema za nauku i istraživanje; (6) Pravilnik o bližim uslovima i kriterijumima za dodjelu nagrada za dostignuća u oblasti naučnoistraživačke djelatnosti, kao i iznosima nagrada.

Nastavljeno je sa uspješnom implementacijom Akcionog plana za 2025. godinu, a Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 19.06.2025. usvojila Izvještaj o sprovođenju Akcionog plana Strategije za naučnoistraživačku djelatnost 2024-2028. za 2024. godinu³⁹. Usvojena su četiri programa usmjerena na jačanje ljudskih resursa i institucionalnih kapaciteta u oblasti nauke i istraživanja: Program saradnje sa naučnom dijasporom, Program finansiranja postdoktorskih istraživanja za izvrsnost, Program stipendija izvrsnosti za doktorska istraživanja u Crnoj Gori i Program stipendija izvrsnosti za doktorska istraživanja u inostranstvu. Za svaki od navedenih programa raspisan je poseban javni poziv. Prva tri poziva su uspješno realizovana, pri čemu je finansirano 10 projekata saradnje sa naučnom dijasporom, 7 postdoktorskih istraživačkih projekata za izvrsnost i 25 stipendija izvrsnosti za doktorska istraživanja u Crnoj Gori, uz ukupno opredijeljena sredstva u iznosu od približno 2,8 miliona eura.

Kada je u pitanju pametna specijalizacija, ostvareni su značajni rezultati po osnovu prvog strateškog ciklusa, ali i značajan napredak u pripremi novog strateškog dokumenta, čime Crna Gora zadržava leadersku poziciju na Zapadnom Balkanu. U protekloj godini izrađen je Završni izvještaj o sprovođenju Strategije pametne specijalizacije Crne Gore 2019-2024, uključujući i Operativni program za implementaciju Strategije pametne specijalizacije Crne Gore 2021-2024, a zatim su

38 https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/montenegro-report-2024_en

39 <https://www.gov.me/clanak/izvjestaj-o-sprovođenju-ap-strategije-za-naucnoistrazivacku-djelatnost-za-2024-godinu>

sprovedene eksterna Evaluacija prve Strategije pametne specijalizacije⁴⁰. Ostvaren je kontinuitet i održivost mjera podrške S3 kroz Plan implementacije Strategije pametne specijalizacije za 2025. godinu koji je Vlada usvojila na sjednici od 31. VII 2025., a takođe je obezbijeđena i održivost funkcionisanja Okvira za implementaciju inovacija i S3. U skladu sa Mapom puta za pripremu nove S3⁴¹, usaglašenom sa metodologijom Udruženog istraživačkog centra Evropske komisije (DG JRC), u toku 2025. godine su uslijedile aktivnosti po usvajanju kvantitativne i kvalitativne analize. Kvantitativna analiza naučnog, inovacionog i ekonomskog potencijala prepoznala je pet potencijalnih prioritetnih oblasti za novi strateški ciklus i to: Turizam, Hrana, Energija, ICT i Građevinarstvo, dok su kvalitativni timovi formirani za svaku od oblasti. U drugoj polovini godine, uz podršku Programa Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP), sproveden je proces preduzetničkog otkrivanja (EDP) koji je omogućio identifikovanje oblasti u kojima Crna Gora ima najveći potencijal za inovacije i konkurentnost. Pet tematskih oblasti koje predstavljaju ključne pokretače budućeg rasta su: građevinarstvo po mjeri prirode i čovjeka, održiva poljoprivreda i lanci vrijednosti hrane, energetika i održivo životno okruženje, informaciono-komunikacione tehnologije, i inovativni, regenerativni i održivi turizam. Usvajanje Strategije pametne specijalizacije očekuje se u II kvartalu 2026. Kroz višemjesečne konsultacije sa predstavnicima privrednog, naučnog, civilnog i državnog sektora identifikovani su ključni problemi, prijetnje, ali i razvojne šanse i snage u okviru prepoznatih S3 oblasti, te su zajednički definisani strateški i operativni ciljevi, kao i vizija razvoja za naredni šestogodišnji period implementacije. U okviru EDP procesa definisani su i konkretni prijedlozi mjera i aktivnosti kojima se postavljeni ciljevi i vizija mogu realizovati, što predstavlja ključnu osnovu za nastavak strateškog procesa.

Na ovaj način Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija Crne Gore je do sada realizovalo tri od ukupno pet faza pripreme nove Strategije pametne specijalizacije, u skladu sa definisanom Mapom puta⁴², te započelo aktivnosti u okviru narednih faza, koje se odnose na dizajniranje sistema monitoringa i evaluacije, definisanje finansijskog okvira i izradu samog strateškog dokumenta, u punoj saglasnosti sa metodologijom Udruženog istraživačkog centra Evropske komisije (JRC). Navedene aktivnosti potvrđuju kontinuiranu institucionalnu i političku posvećenost razvoju sistema nauke, istraživanja i inovacija, kao i dosljednu primjenu pristupa pametne specijalizacije kao ključnog instrumenta za jačanje konkurentnosti i održivog ekonomskog rasta Crne Gore.

U oblasti politike inovacija, Skupština Crne Gore usvojila je Zakon o podsticajnim mjerama za razvoj istraživanja i inovacija, koji je donio jasno definisanje i pojednostavljenje procedure dodjele podsticajnih mjera, uz uvođenje sistema monitoringa. Sa ciljem pune primjene zakona, usvojeni su Pravilnik o bližim uslovima za sticanje statusa korisnika i načinu vršenja kontrole nad korišćenjem podsticajnih mjera za razvoj istraživanja i inovacija i Program za sticanje statusa korisnika podsticajnih mjera, način dodjele, korišćenja, rokove, kao i maksimalne intenzitete podsticajnih mjera. Uporedo sa gore navedenim zakonom, Skupština je svojila i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o inovacionoj djelatnosti.

Crnogorska naučnoistraživačka i inovaciona zajednica uspješno učestvuje u jednom od najznačajnijih programa Evropske unije za finansiranje istraživanja i inovacija – Okvirnom programu za istraživanja i inovacije „Horizont Evropa“, a učešće naše zemlje u njemu je ključno za rast i dalji razvoj crnogorske nauke i inovacija u skladu sa evropskim vrijednostima i naporima. Učešće Crne Gore u Horizont Evropa programu istaknuto je kao važna prekretnica u saradnji Crne Gore i EU u oblasti istraživanja i inovacija i kao ključni faktor za bližu evropsku integraciju naše države, a 2025. godinu upotpunio je početak sprovođenja 4-godišnjeg projekta „MontEDIH“ u okviru EU programa „Digitalna Evropa“, koji se odnosi na uspostavljanje prvog Evropskog haba za digitalne inovacije u Crnoj Gori pod koordinacijom Univerziteta Crne Gore.

40 S3 biblioteka - pametna specijalizacija u Crnoj Gori

41 <https://s3.me/wp-content/uploads/2024/05/Mapa-puta-S3.pdf>

42 Mapa-puta-S3.pdf

Izveštaj o Koraku 1.2.2.1 (Broj finansiranih aktera u istraživanju i inovacijama (fizička lica – istraživači/istraživačice i inovatori/inovatorke i pravna lica - naučnoistraživačke ustanove, privredna društva, klasteri i NVO) u Nacionalnom sistemu istraživanja i inovacija povećan za 50% i uticaj finansiranja vidljiv kroz unaprijeđene pozicije u statističkom izvještavanju za nauku i inovacije) dio je Trećeg polugodišnjeg izvještaja o sprovođenju Reformske agende Crne Gore za Instrument EU za reforme i rast 2024-2027. godine, koji obuhvata korake sa rokom dospijanja do decembra 2025. U izvještajnom periodu Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija i Fond za inovacije Crne Gore sproveli su ukupno 28 linija podrške koje ulaze u izvještavanje, kroz koje je dodijeljena podrška za 630 aktera u naučnoistraživačkom i inovacionom ekosistemu, čime je ostvaren rast od preko 100% u poređenju sa 2023. godinom, a time ostvaren i premašen definisani indikator.

1. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST (NID)

Crna Gora je tokom 2025. godine ostvarila značajan iskorak u oblasti politike nauke i istraživanja donošenjem novog Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti, čime je unaprijeđen i modernizovan normativni okvir za funkcionisanje nacionalnog sistema nauke i istraživanja. Zakon je donesen kao odgovor na ubrzani razvoj nauke i istraživanja, njihovu sve izraženiju povezanost sa inovacijama i tehnološkim razvojem, kao i potrebu za punim usklađivanjem sa evropskim regulatornim okvirom i jačanjem pozicije Crne Gore u okviru Evropskog istraživačkog prostora (ERA). Ovim zakonskim rješenjem unaprijeđen je institucionalni okvir naučnoistraživačke djelatnosti, uspostavljeni su jasniji mehanizmi licenciranja naučnoistraživačkih ustanova, ojačana je veza između nauke i inovacione djelatnosti, definisan je savremeniji i održiviji model finansiranja, te unaprijeđen sistem evaluacije naučnoistraživačkih programa i projekata.

Zakon je stupio na snagu 4. juna 2025. godine⁴³, a Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija je, u skladu sa zakonom, donijelo i ključne prateće podzakonske akte, čime je obezbijeđen zaokružen i funkcionalan normativni okvir za njegovu punu primjenu. Usvojeni su: Pravilnik o bližim uslovima za izdavanje i obnavljanje licence za obavljanje naučnoistraživačke djelatnosti⁴⁴; Pravilnik o kriterijumima za upis na listu nezavisnih eksperata i načinu ocjenjivanja naučnoistraživačkih programa i projekata⁴⁵; Pravilnik o bližem sadržaju registra licenciranih naučnoistraživačkih ustanova⁴⁶; Pravilnik o uslovima za odobravanje i načinu korišćenja sredstava iz budžeta države za finansiranje, odnosno sufinansiranje naučnoistraživačke djelatnosti⁴⁷; Pravilnik o bližem načinu upravljanja podacima u okviru informacionog sistema za nauku i istraživanje; kao i Pravilnik o bližim uslovima i kriterijumima za dodjelu nagrada za dostignuća u oblasti naučnoistraživačke djelatnosti, uključujući i iznose nagrada⁴⁸.

Novo zakonsko rješenje donosi osnažen sistem prepoznavanja i praćenja aktera u istraživačkom sistemu, ali i unaprijeđen model podrške njihovom razvojnem putu. Postavljeni su temelji evaluacije sistema nauke i njegove digitalizacije uz praćenje savrmenih trendova i standarda Evropske unije. Predložen je novi način prepoznavanja kadrova u naučnoistraživačkoj djelatnosti, čime se želi podstaći njihov kontinuiran razvoj karijere, vidljivost njihovog rada i prepoznatljivost na međunarodnom nivou.

Strateški okvir za naučnoistraživačku djelatnost čine Strategija naučnoistraživačke djelatnosti (2024-2028), Mapa puta za istraživačku infrastrukturu (2024-2028) i Strategija pametne specijalizacije. Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija je, u julu 2024. godine usvojilo Strategiju naučnoistraživačke djelatnosti (2024-2028) sa Akcionim planom (2024-2025)⁴⁹, dok je akcioni plan za sprovođenje Strategije naučnoistraživačke djelatnosti usvojen na period od dvije godine

43 <https://www.sluzbenilist.me/propisi/2730B46C-EC20-4151-A2D9-890889700B9A>

44 <https://www.sluzbenilist.me/propisi/A652FE6E-4F91-4AD4-BD46-B760D8160CDF>

45 <https://www.sluzbenilist.me/propisi/400FFEE9-C30B-4860-BEA9-BE0283E9DFAC>

46 <https://www.sluzbenilist.me/propisi/BA5CFF87-106F-41C1-ABAD-5A7EF4CF4141?page=1>

47 <https://www.sluzbenilist.me/propisi/1A305A30-C1F9-4C75-92E6-593A3E9F3F21>

48 <https://www.sluzbenilist.me/propisi/FF86DAB4-6B56-44EE-BC86-FD4623F3A88C>

49 <https://www.gov.me/clanak/strategija-naucnoistrazivacke-djelatnosti-2024-2028>

(2024-2025) i sadrži: tri (3) strateška cilja; deset (10) operativnih ciljeva; i četrdeset pet (45) aktivnosti. Tokom 2024. godine, sprovođenje Akcionog plana za realizaciju Strategije naučnoistraživačke djelatnosti za period 2024-2028. godine pokazalo je visoku dinamiku i posvećenost jačanju sistema nauke u Crnoj Gori. U usvojenom Izvještaju o sprovođenju Akcionog plana Strategije za naučnoistraživačku djelatnost 2024-2028. za 2024. godinu, naglašeno je da je većina planiranih aktivnosti uspješno realizovana u okviru predviđenih rokova, uz postizanje ciljanih indikatora. Realizacija aktivnosti finansirana je pretežno iz nacionalnog budžeta, uz doprinos eksternih izvora (privatni sektor; međunarodna sredstva; donatorska sredstva). Od ukupno planiranih aktivnosti (45) u Akcionom planu, za 2024. godinu planirana je realizacija 38 aktivnosti, a realizovane su 32 aktivnosti, djelimično je realizovano 5 aktivnosti i nije realizovana 1 aktivnost. Dakle, u izvještajnom periodu uspješno je realizovano 84%, djelimično realizovano 13% i nerealizovano 3% aktivnosti. Priprema izvještaja o sprovođenju Akcionog plana za 2025. godinu je u toku.

Mapa puta za istraživačku infrastrukturu predstavlja jedan od ključnih strateških dokumenata u oblasti naučnoistraživačke djelatnosti, kojim se usmjerava dugoročni razvoj, unapređenje i održivo finansiranje istraživačke infrastrukture. Njena uloga je da obezbijedi jasno definisane razvojne pravce, omogući efikasnije planiranje ulaganja i bolje korišćenje postojećih kapaciteta, kao i da podstakne usklađivanje nacionalnih prioriteta sa evropskim standardima i praksama. Kao jedan od temeljnih instrumenata za jačanje istraživačkih kapaciteta, Mapa puta doprinosi većoj vidljivosti i dostupnosti istraživačke infrastrukture, unapređenju saradnje između naučnih institucija, privrede i međunarodnih partnera, te jačanju integracije Crne Gore u Evropski istraživački prostor (ERA). Time se istraživačka infrastruktura pozicionira kao jedna od ključnih komponenti savremenog i konkurentnog sistema nauke i istraživanja.

Strategija pametne specijalizacije predstavlja krovni dokument i ključno strateško usmjerenje za politiku nauke i inovacija. Pametna specijalizacija kao ključni element ekonomske politike razvoja povećava konkurentnost ekonomije koncentrišući i povezujući istraživačko-inovacione resurse s ograničenim brojem determinisanih prioritetnih privrednih oblasti. Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacije je tokom 2025. ostvarilo značajan napredak u pripremi nove Strategije pametne specijalizacije (S3) za period 2026–2031. (pogledati Poglavlje „Inovaciona djelatnost i pametna specijalizacija“).

Crna Gora kontinuirano radi na usklađivanju svog istraživačkog sistema sa ERA, u kojem Otvorena nauka postaje standardni način rada za istraživače/istraživačice, s ciljem stvaranja povoljnog okruženja i jačanja naučnoistraživačkog ekosistema. Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija prepoznaje potrebu za jačom podrškom u primjeni principa Otvorene nauke, te je Otvorena nauka prepoznata u Strategiji naučnoistraživačke djelatnosti (2024-2028) kroz Operativni cilj 1.4: Podsticanje implementacije koncepta Otvorene nauke. Princip otvorene nauke postao je podrazumijevani princip realizacije istraživanja u ERA, odnosno na svim projektima finansiranim sredstvima EU. Zbog brojnih benefita koje Otvorena nauka može donijeti, a u skladu sa EU praksom finansiranja istraživanja, ključni pravci djelovanja u Crnoj Gori treba da budu usmjereni na podršku praktikovanju principa Otvorene nauke kroz nastavak podrške objavljivanju naučnih radova u časopisima sa otvorenim pristupom i podrške naučnim časopisima sa otvorenim pristupom, utvrđivanju smjernica za Otvorenu nauku prilikom finansiranja nacionalnih naučnoistraživačkih projekata, te jačanju svijesti o značaju Otvorene nauke i umrežavanju zajednice u ovoj oblasti, a kako bi se, u krajnjem, iznašlo rješenje za adekvatan infrastrukturni mehanizam. Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija je 19. decembra 2025. godine organizovalo Radionicu „Podizanje svijesti o značaju Otvorenog pristupa“, na kojoj su prisutni imali priliku da se detaljnije informišu o otvorenom pristupu publikacijama i upravljanju istraživačkim podacima. Takođe, predstavljena je i potrebna Infrastruktura za Otvorenu nauku i primjeri infrastrukture na EU nivou infrastrukture za otvorenu nauku u Republici Hrvatskoj, kao i Politike Otvorene nauke.

U skladu sa novim Zakonom o naučnoistraživačkoj djelatnosti Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 25.09.2025. godine donijela Odluku o obrazovanju novog Savjeta za naučnoistraživačku djelatnost, dok je na sjednici od 27. novembra 2025. godine, Vlada donijela Odluku o dopuni odluke o obrazovanju Savjeta za naučnoistraživačku djelatnost. Savjet broji ukupno 13 članova, od čega je 8 članova i 5 članica. Savjet za naučnoistraživačku djelatnost u toku 2025. godine održao je sedam sjednica, na kojima su razmatrani materijali pripremljeni od strane Ministarstva.

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija vodi Registar licenciranih naučnoistraživačkih ustanova. Zaključno sa 31. decembrom 2025. godine, a u skladu sa novim Zakonom o naučnoistraživačkoj djelatnosti („Službeni list Crne Gore”, br. 51/25),⁵⁰ i Pravilnikom o bližim uslovima za izdavanje i obnavljanje, kao i načinu podnošenja zahtjeva za izdavanje i obnavljanje licence za obavljanje naučnoistraživačke djelatnosti («Službeni list Crne Gore», br. 83/2025)⁵¹, licencirane su tri (3) ustanove (tri rukovodioca), dok je pristiglo ukupno 46 zahtjeva za licenciranje, koji će se rješavati u 2026. godini.

2. REALIZACIJA KONKURSA U OBLASTI NAUČNOISTRAŽIVAČKE DJELATNOSTI

Jedan od ključnih mehanizama za kontinuiranu podršku naučnoistraživačkoj zajednici, **Konkurs za sufinansiranje naučnoistraživačke djelatnosti u 2025. godini**⁵², objavljen je 14. februara u ukupnom iznosu 470.000,00 €, a zaključen 05. decembra 2025. godine. Konkurs je obuhvatao 8 različitih instrumenata:

- Unapređenje infrastrukture za naučnoistraživački rad – nabavka opreme, alata i potrošnog materijala – podrška ustanovama koje imaju licencu za obavljanje naučnoistraživačke djelatnosti, a u skladu sa uslovima raspisanim Konkursom.
- Sufinansiranje troškova po osnovu mobilnosti istraživača/istraživačica – Ministarstvo je u 2025. godini (su)finansiralo troškove individualnih kratkoročnih naučnih mobilnosti istraživača/istraživačica iz Crne Gore, koji/e se uključuju u istraživačke timove renomiranih naučnih institucija iz inostranstva, kroz umrežavanje sa istraživačima/istraživačicama iz srodnih oblasti istraživanja.
- Sufinansiranje istraživača/istraživačica koji/e su završili doktorske studije u 2025. godini – Ovim instrumentom Ministarstvo je stimulisalo istraživače/istraživačice koji/e su završili doktorske studije, na način što sufinansira troškove njihovih doktorskih studija, nakon odbrane doktorske disertacije.
- Sufinansiranje učešća na naučnim skupovima – Ministarstvo je sufinansiralo troškove učešća istraživača/istraživačica iz Crne Gore (putne troškove i troškove kotizacije) sa naučnim, akademskim ili istraživačkim zvanjem na naučnim skupovima koji su održani u zemlji, regionu i inostranstvu tokom 2025. godine, za kandidate čiji su radovi prihvaćeni za izlaganje na naučnom skupu i koji su aktivno učestvovali na naučnom skupu, izlagali naučni rad, što je rezultiralo objavljivanjem u zborniku radova.
- Sufinansiranje objavljivanja naučnih radova u časopisima sa otvorenim pristupom – U cilju širenja dostupnosti rezultata naučnog rada i omogućavanja njihove dostupnosti drugim istraživačima, medijima, privrednom, NVO i javnom sektoru, kao i široj javnosti, Ministarstvo je sufinansiralo objavljivanje radova istraživača/istraživačica iz Crne Gore u časopisima sa otvorenim pristupom („open access”).
- Sufinansiranje uređivanja/izdavanja naučnih časopisa – U cilju podsticanja kvalitetnog naučnog uredništva, Ministarstvo je obezbijedilo podršku uređivanju/izdavanju naučnih časopisa.

50 <https://wapi.gov.me/download-preview/5c4b5ef6-ee85-4730-a407-960ba02b0d5f?version=1.0>

51 <https://www.gov.me/dokumenta/bb2e754f-61ce-4d6d-8b15-79f9be70af36>

52 <https://www.gov.me/clanak/konkurs-za-sufinansiranje-naucnoistrazivacke-djelatnosti-u-2025-godini>

- Sufinansiranje organizovanja naučnih skupova u Crnoj Gori – Navedeni instrument je namijenjen za podršku organizovanju naučnih skupova međunarodnog karaktera u Crnoj Gori, čiji je organizator naučnoistraživačka ustanova ili naučno udruženje iz Crne Gore.
- Aktivnosti promocije nauke i istraživanja – Ministarstvo je podržalo projektne aktivnosti koje se odnose na promociju nauke i istraživanja u Crnoj Gori u toku 2025. godine, kroz organizaciju kurseva, obuka, ljetnjih škola, takmičenja, edukativnih radionica i slično, za predškolski, osnovnoškolski i srednjoškolski uzrast.

Ukupno utrošena sredstva u okviru ovog konkursa iznosila su 441,277.27€, a podržano je ukupno 203 korisnika (M=102; Ž=101).

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija je tokom 2025. godine putem Konkursa sufinansiralo **i aktivnosti usmjerene na jačanje učešća Crne Gore u Okvirnom programu Evropske unije za istraživanje i inovacije „Horizont Evropa“**. Podrška je obuhvatila sufinansiranje pripreme projektnih prijedloga za prijavu na relevantne pozive, aktivnosti umrežavanja i međunarodne saradnje, kao i realizaciju ciljnih obuka, sa ciljem jačanja kapaciteta nacionalnih organizacija za konkurentno učešće u ovom programu. Predmet konkursa bilo je sufinansiranje navedenih aktivnosti, dok je njegov osnovni cilj bio povećanje broja i kvaliteta prijava, kao i ukupnog učešća organizacija iz Crne Gore u programu „Horizont Evropa“.

Konkurs je obuhvatao šest različitih instrumenata:

- Prvi instrument odnosio se na ekspertsku podršku u postupku pripreme projektnih prijedloga, kroz (su)finansiranje troškova angažovanja eksternih eksperata koji pružaju stručnu podršku organizacijama sa sjedištem u Crnoj Gori u procesu pripreme projektnih prijava za pozive u okviru programa „Horizont Evropa“.
- Drugi instrument odnosio se na učešće na međunarodnim događajima umrežavanja, namijenjenim potencijalnim podnosiocima projektnih prijava u okviru programa „Horizont Evropa“. Ministarstvo je sufinansiralo učešće lica iz Crne Gore na relevantnim događajima organizovanim u inostranstvu, sa ciljem jačanja međunarodnog umrežavanja, uspostavljanja novih partnerstava i povećanja konkurentnosti projektnih prijedloga u pripremi. U okviru ovog instrumenta sufinansirani su troškovi puta, smještaja i kotizacije.
- Treći instrument obuhvatao je nagrade za ustanove – koordinate pozitivno ocijenjenih projektnih prijedloga, namijenjene organizacijama iz Crne Gore koje su u programu „Horizont Evropa“ učestvovala u svojstvu koordinatora projekta, a čiji su projektni prijedlozi tokom 2025. godine ostvarili broj poena iznad propisanog minimalnog praga, ali nijesu odabrani za finansiranje od strane Evropske unije.
- Četvrti instrument odnosio se na finansiranje učešća delegata i nacionalnih kontakt osoba u radu programskih odbora i na sastancima relevantnih tijela Evropske komisije u okviru programa „Horizont Evropa“, koji su se održavali tokom 2025. godine.
- Peti instrument bio je usmjeren na podsticanje učešća u Stub III – Inovativna Evropa, i obuhvatao je podršku pripremi projektnih prijava za Evropski savjet za inovacije (EIC) i Evropske inovacione sisteme (EIE), kao i podsticanje partnerstava u okviru Zajednica znanja i inovacija Evropskog instituta za inovacije i tehnologiju (EIT KIC). Pravo prijave imale su organizacije sa sjedištem u Crnoj Gori koje su, u skladu sa pravilima konkretnog poziva, prihvatljive kao podnosioci ili partneri na projektima u okviru Stuba III, odnosno koje su prihvaćene za partnerstvo u EIT KIC strukturama.
- Šesti instrument odnosio se na realizaciju obuka u okviru programa „Horizont Evropa“, kroz finansiranje četiri petodnevne obuke usmjerene na jačanje kapaciteta crnogorske istraživačke i inovacione zajednice. Obuke su obuhvatile sljedeće tematske cjeline: priprema projektnih prijedloga, implementacija projekata, administrativni, pravni i finansijski aspekti projekata, kao i izvještavanje i evaluacija u okviru programa.

Ukupno utrošena sredstva u okviru ovog konkursa iznosila su 98,807.95€, a podržano je 46 korisnika (fizičkih lica), od čega je 30 muškaraca i 16 žena, kao i 7 korisnika (pravnih lica), od čega 4 rukovodioca i 3 rukovoditeljke.

Tokom 2024. godine ministarstvo je za finansiranje prihvatilo 24 **nacionalna naučnoistraživačka projekta**, u ukupnom iznosu od 2.241.230,03€. U toku 2025. godine Ministarstvo je prihvatilo 24 Izvještaja o realizaciji prve istraživačke godine projekata odobrenih po osnovu Konkursa za sufinansiranje nacionalnih naučnoistraživačkih projekata u 2023. godini. Od ukupno podržanih 24 projekta, rukovodilaca je 12 i rukovoditeljki je 12, dok je u timovima angažovano 88 istraživačica i 98 istraživača. Nakon prve godine istraživanja, izvještaji svih projekata su pozitivno ocijenjeni od strane međunarodnih evaluatora, a Ministarstvo je isplatilo ukupan iznos od 492.853,47€ za realizaciju druge godine istraživanja.

3. REALIZACIJA PROGRAMA PODRŠKE U OBLASTI NAUČNOISTRAŽIVAČKE DJELATNOSTI

Program finansiranja postdoktorskih istraživanja za izvrsnost donijet je na sjednici Vlade Crne Gore 23. oktobra 2025. godine. Na osnovu Programa, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija raspisalo je Konkurs za finansiranje postdoktorskih istraživanja za izvrsnost⁵³, u ukupnom iznosu od 1.100.000 eura, dana 24. oktobra 2025. godine. Pored toga, Na osnovu predmetnog programa, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija objavilo je Međunarodni poziv za iskazivanje interesovanja za evaluatore/ke prijava na Konkurs za finansiranje postdoktorskih istraživanja za izvrsnost.

Predmet Konkursa je dodjela bespovratnih sredstava postdoktorandima u cilju razvoja samostalnih istraživačkih projekata, kao i osnivanja i vođenja sopstvenih istraživačkih grupa na ustanovama u Crnoj Gori.

Konkurs je namijenjen istraživačima i istraživačicama koji/e se nalaze u periodu do sedam (7) godina od sticanja doktorata, a pruža im priliku da razvijaju istraživačke vještine, grade međunarodne kontakte, unaprijede profesionalne kompetencije i ostvare vrhunske naučne rezultate. Na taj način, program dugoročno doprinosi jačanju konkurentnosti crnogorskog istraživačkog sektora kroz stvaranje novih generacija izvrsnih istraživača, istraživačica i istraživačkih grupa.

Bespovratna sredstva za realizaciju projekata dodjeljuju se na period od najmanje 24 do najviše 36 mjeseci, a vrijednost sredstava po pojedinačnom projektu u okviru Konkursa finansiranja postdoktorskih istraživanja za izvrsnost, koje dodjeljuje Ministarstvo može iznositi do 70.000,00€ za period od 24 mjeseca i do 100.000,00 € za period od 36 mjeseci.

Predmetnim konkursom podržano je ukupno 7 prijava, od čega 4 postdoktoranda i 3 postdoktorantkinje za period do tri istraživačke godine, u ukupnom iznosu od 697.033,04 €.

Program stipendija izvrsnosti za doktorska istraživanja u Crnoj Gori donijet je na sjednici Vlade Crne Gore 30. oktobra 2025. godine. Na osnovu predmetnog Programa, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija objavilo je Konkurs za dodjelu stipendija izvrsnosti za doktorska istraživanja u Crnoj Gori⁵⁴, u ukupnom iznosu od 1.000.000 eura, dana 31. oktobra 2025. godine, na svojoj internet stranici, zaključno sa rokom za podnošenje prijava do 25. novembra 2025. godine. Pored toga, na osnovu predmetnog programa, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija objavilo je Međunarodni poziv za iskazivanje interesovanja za evaluatore/ke prijava na Konkurs za dodjelu stipendija izvrsnosti za doktorska istraživanja.

Predmet Konkursa je dodjela bespovratnih sredstava u vidu stipendija za projekte doktorskih istraživanja izvrsnih studenata/studentkinja doktorskih studija, odnosno doktoranada/doktorantkinja na univerzitetima u Crnoj Gori. Predmet projekata doktorskih istraživanja mora biti iz nekog od prioriteta naučnoistraživačke djelatnosti utvrđenih u Strategiji naučnoistraživačke

53 <https://www.gov.me/clanak/konkurs-za-finansiranje-postdoktorskih-istrazivanja-za-izvrsnost>

54 <https://www.gov.me/clanak/konkurs-za-dodjelu-stipendija-izvrsnosti-za-doktorska-istrazivanja-u-crnoj-gori-3>

djelatnosti 2024-2028. godine. Bespovratna sredstva dodjeljuju se za period do tri (3) godine, za podršku realizaciji istraživačkih projekata u okviru doktorskih studija, kroz finansiranje mjesečne zarade doktoranda/doktorantkinje, istraživačkih troškova, mobilnosti i aktivnosti diseminacije rezultata.

Stipendija omogućava korisnicima i korisnicama da razvijaju napredne istraživačke vještine, jačaju saradnju sa mentorima i istraživačkim timovima, uspostavljaju veze sa međunarodnim partnerima i privrednim sektorom, te da aktivno doprinose razvoju nauke i inovacija u Crnoj Gori. Program posebno podstiče međunarodnu i međusektorsku mobilnost, što doprinosi boljim istraživačkim rezultatima i podizanju međunarodne vidljivosti mladih istraživača i istraživačica iz Crne Gore.

Ukupna vrijednost Konkursa za stipendije izvrsnosti za doktorska istraživanja 2025 iznosi 1.000.000,00 € za period 2025-2028. godine. Predmetnim konkursom podržano je 25 stipendista/stipendistkinja⁵⁵, od čega 13 stipendista i 12 stipendistkinja, za period do tri istraživačke godine, u ukupnom iznosu od 999,714.98 €.

Program stipendija izvrsnosti za doktorska istraživanja u inostranstvu donijet je na sjednici Vlade Crne Gore od 20. novembra 2025. godine. Na osnovu predmetnog programa, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija raspisalo je Konkurs za stipendije izvrsnosti za doktorska istraživanja u inostranstvu⁵⁶ 21. novembra 2025. godine, sa rokom za dostavljanje prijava do 12. decembra 2025. godine.

Predmet Konkursa je dodjela bespovratnih sredstava u vidu stipendija crnogorskim studentima doktorskih studija na akreditovanim univerzitetima u inostranstvu, radi podsticanja međunarodne mobilnosti, istraživačke izvrsnosti i prenošenja znanja u crnogorski naučnoistraživački sistem, uz poseban fokus na doprinos razvoju prioritarnih oblasti nauke u Crnoj Gori, u skladu sa Strategijom naučnoistraživačke djelatnosti 2024–2028. godine.

Studenti i studentkinje doktorskih studija koji ostvare podršku Ministarstva kroz ovaj Konkurs treba da kroz međunarodnu mobilnost i povezivanje sa institucijama iz Crne Gore doprinose prenosu znanja, tehnologija i inovativnih pristupa u domaći naučnoistraživački sistem. Stipendisti će biti u obavezi da tokom trajanja programa doprinesu razvoju crnogorskog naučnog sistema kroz zajedničke publikacije, predavanja, radionice, projektne prijave i druge aktivnosti transfera znanja, čime se osnažuje međunarodna akademska i istraživačka saradnja.

Ukupna vrijednost Konkursa za stipendije izvrsnosti za doktorska istraživanja u inostranstvu iznosi 600.000 eura. Stipendije se dodjeljuju na period do tri godine, u zavisnosti od godine studija, i podrazumijevaju mjesečnu stipendiju, troškove istraživanja, mobilnosti i diseminacije rezultata. Pristiglo je ukupno 18 prijava, od čega je 5 kandidata i 13 kandidatkinja.

Proces evaluacije prijava projekata je u toku.

Na osnovu člana 11 Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti, Zaključka Vlade kojim je usvojen **Program saradnje sa naučnom dijasporom 2025**, 18. septembra 2025. godine i Odluke o raspisivanju Konkursa za sufinansiranje projekata saradnje sa naučnom dijasporom od 02. oktobra 2025. godine, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija je objavilo Konkurs za sufinansiranje projekata saradnje sa naučnom dijasporom u ukupnom iznosu finansijskih sredstava od 1.100.000 €.

Cilj Konkursa je da omogući efikasan transfer znanja, metodologija, tehnologija i inovacija u naučnoistraživačku i inovativnu zajednicu Crne Gore, uz jačanje međunarodne saradnje i povezivanje crnogorskih naučnika/naučnica i inovatora/inovatorke sa globalnim mrežama nauke i inovacija. Dugoročno, ciljevi Programa, čija se realizacija očekuje pet godina nakon završetka projekata su sljedeći: jačanje kapaciteta licenciranih naučnoistraživačkih ustanova za sprovođenje vrhunskih istraživanja transferom znanja, metodologija, tehnologija sa prestižnih institucija u inostranstvu;

55 <https://www.gov.me/clanak/rang-lista-stipendije-izvrsnosti-za-doktorska-istrazivanja-u-crnoj-gori>

56 <https://www.gov.me/clanak/konkurs-za-stipendije-izvrsnosti-za-doktorska-istrazivanja-u-inostranstvu>

razvoj karijere mladih istraživača/istraživačica; unapređenje međunarodne saradnje kroz povećanje broja zajedničkih istraživačkih projekata i veća vidljivost crnogorskih naučnoistraživačkih ustanova; kreiranje kvalitetnih projekata spremnih za dalji razvoj i komercijalizaciju; unapređenje kapaciteta za apsorpciju sredstava iz EU fondova.

Na osnovu uspješno realizovane procedure ekspertskog ocjenjivanja prijava pristiglih na Konkurs, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija je, u skladu sa raspoloživim budžetom opredijeljenim za ovaj Konkurs, prihvatilo za sufinansiranje 10 projektnih prijava, od kojih je 7 rukovodilaca i 3 rukovoditeljke, dok je u timovima angažovano 23 istraživača i 23 istraživačice, u ukupnom iznosu od 1.089.958,73€. Za realizaciju prve istraživačke godine, Ministarstvo je isplatilo ukupno 617.413,62€.

Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 26. septembra 2024. godine usvojila **Program istraživačkih grantova za podsticanje izvrsnosti**⁵⁷. Na osnovu predmetnog programa, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija objavilo je Konkurs za dodjelu istraživačkih grantova za podsticanje izvrsnosti⁵⁸ na svojoj internet stranici 16. oktobra 2024. godine, kao i Međunarodni poziv za iskazivanje interesovanja za evaluatore/ke prijave na Konkurs za dodjelu istraživačkih grantova za podsticanje izvrsnosti⁵⁹. Na predmetni Konkurs pristiglo je ukupno 20 prijave zaključno sa rokom za podnošenje prijave do 19. decembra 2024. godine.

Na osnovu uspješno realizovane procedure ekspertskog ocjenjivanja prijava pristiglih na Konkurs, 12. maja 2025. godine dodijeljeni su istraživački grantovi za šest naučnoistraživačkih timova iz Crne Gore, od čega su 2 rukovoditeljke i 4 rukovodioca, dok je u timovima angažovano 36 istraživača i 27 istraživačica. Ukupna vrijednost dodijeljenih sredstava iznosi 2 miliona eura, a sredstva se dodjeljuju na period od tri do četiri godine, sa ciljem da ovi projekti postanu nosioci budućih centara izvrsnosti i referentne tačke regionalne i evropske saradnje. Ukupna sredstva koja su uplaćena u 2025. godini za realizaciju prve istraživačke godine iznose 873.633,00€.

Ministarstvo je u maju 2025. godine objavilo **Javni konkurs „Nauku pod ruku“**⁶⁰ za podsticanje nauke kroz finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u iznosu od 100.000,00€. Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija donijelo je Odluku o raspodjeli sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u oblasti nauke za 2025. godinu, 26. novembra 2025. godine, na osnovu koje je ugovoreno šest NVO projekata, od čega je 4 rukovodioca i 2 rukovoditeljke, u iznosu od 99.998,20 €.

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija u kontinuitetu prati realizaciju 55 stipendija za doktorska istraživanja na univerzitetima u Crnoj Gori, od čega 27 doktoranada i 28 doktorantkinja, po osnovu prethodna četiri Konkursa za dodjelu stipendija za doktorska istraživanja na univerzitetima u Crnoj Gori, iz 2018, 2019, 2020 i 2024. godine.

Ministarstvo je 29. decembra 2025. godine objavilo **Javni poziv za dodjelu nagrada za naučna dostignuća u 2025. godini**, sa rokom za dostavljanje prijave do 30. januara 2026. godine. Nagrade za dostignuća u oblasti naučnoistraživačke djelatnosti u 2025. godini dodjeljuju se u sljedećim kategorijama: Najuspješniji naučnik/ca, Najuspješniji mladi naučnik/ca do 35 godina života, Najuspješnija naučnoistraživačka ustanova. Nagrade se mogu dodijeliti u dvije kategorije, i to za: prirodno-matematičke, tehničko-tehnološke, medicinske i poljoprivredne nauke; i društvene i humanističke nauke.

Javni poziv za dodjelu godišnjih nagrada za naučna dostignuća u 2024. godini Ministarstvo je objavilo 21. novembra 2024. godine, sa rokom za dostavljanje prijave do 11. decembra 2024. godine, za dodjelu nagrada u tri kategorije. Po osnovu ovog javnog poziva u 2025. godini dodijeljene su 4 nagrade, od čega su 2 dobitnice i 2 dobitnika nagrada.

⁵⁷ <https://www.gov.me/clanak/program-istrazivackih-grantova-za-podsticanje-izvrsnosti>

⁵⁸ <https://www.gov.me/dokumenta/cdb86f24-bd2a-4492-9078-b4535f90e13e>

⁵⁹ <https://www.gov.me/clanak/poziv-za-evaluatore-prijava-na-konkurs-za-dodjelu-istrazivackih-grantova-za-izvrsnost>

⁶⁰ <https://www.gov.me/clanak/javni-konkurs-nauku-pod-ruku-za-finansiranje-projekata-i-programa-nvo-u-oblasti-nauke>

Tokom 2025. godine **završena je realizacija Centra izvrsnosti za digitalizaciju procjene rizika u oblasti bezbjednosti hrane i preciznu sertifikaciju autentičnosti prehrambenih proizvoda – FoodHub**, o čemu je dostavljen Završni izvještaj. Nakon pozitivne ocjene Završnog izvještaja Centra izvrsnosti FoodHub od strane međunarodnih evaluatora, Ministarstvo je izvršilo preostalu uplatu sredstava u iznosu od 78.297,79 €.

Posljednji zvanični podaci za statistiku u oblasti istraživanja i razvoja, validirani od strane EUROSTAT-a, datiraju iz 2018. godine. Zbog urgentne potrebe praćenja sistema istraživanja i razvoja, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija je krajem novembra 2024. postalo **zvanični proizvođač statistike za istraživanje i razvoj**⁶¹. Ministarstvo je retrospektivno prikupilo podatke za period 2021–2023, kao i za 2024. godinu. Podaci za statistiku istraživanja i razvoja dostavljeni su Eurostatu na validaciju, u koordinaciji sa MONSTAT-om. Statistička saopštenja nisu objavljena dok Eurostat ne završi validaciju dostavljenih podataka. Pored toga, kroz godišnji statistički kalendar, dogovoren u koordinaciji sa MONSTAT-om, definisan je i vremenski okvir za prikupljanje i dostavljanje podataka za 2025. godinu.

Ministarstvo je finansiralo uspostavljanje **Crnogorske mreže za istraživanje i obrazovanje (MREN)**, koja predstavlja ključnu infrastrukturu za povezivanje crnogorske istraživačke i obrazovne zajednice sa evropskom akademskom mrežom GÉANT. Iako je mreža prvobitno uspostavljena 2005. godine, zbog reorganizacije ministarstava i kadrovskih promjena bilo je neophodno obnoviti njen upravljački okvir, što je realizovano formiranjem novog Upravnog odbora, koji čini ukupno 6 članova, od čega 4 člana i 2 članice. Dodatno, pokrenute su inicijative za proširenje mreže od strane još dva univerziteta.

Crnogorski naučnici/e, u saradnji sa istraživačima/cama iz drugih zemalja, učestvuju u međunarodnim istraživačkim aktivnostima na istraživačkom brodu RSV-421, u okviru kojih se sprovode istraživanja iz oblasti morskih nauka. Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija finansira **učesće crnogorskih istraživača/istraživačica u međunarodnim antarktičkim istraživačkim ekspedicijama**, sa posebnim fokusom na proučavanje mikroplastike i zagađenja mora. Ove aktivnosti značajno doprinose jačanju međunarodne naučne saradnje, razmjeni znanja i iskustava, kao i unapređenju vidljivosti i prisustva Crne Gore u okviru globalnih antarktičkih istraživačkih inicijativa. Dodatno, saradnja je institucionalno osnažena potpisivanjem sporazuma o saradnji između Instituta za biologiju mora Univerziteta Crne Gore i Bugarskog antarktičkog instituta, čime su stvoreni preduslovi za dalji razvoj zajedničkih istraživačkih projekata.

4. INOVACIONA DJELATNOST (ID) I PAMETNA SPECIJALIZACIJA (S3)

U maju 2025. godine Skupština je usvojila Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inovacionoj djelatnosti koji se usaglasio sa EU definicijom startapa i TRL skalom, kao i novi tekst Zakona o podsticajnim mjerama za razvoj istraživanja i inovacija, koji je usaglašen sa državnim pomoći i koji predviđa veće mehanizme kontrole.

Procedura dodjele podsticajnih mjera za razvoj istraživanja i inovacija je jasnije definisana i pojednostavljena u novom zakonskom rješenju, uveden je sistem monitoringa podsticajnih mjera i sankcija, pa se očekuje puna primjena i efikasnije praćenje razvoja inovacionih projekata koji se podržavaju kroz ovaj mehanizam.

Strategija pametne specijalizacije predstavlja krovni dokument i ključno strateško usmjerenje za politiku nauke i inovacija. Pametna specijalizacija kao ključni element ekonomske politike razvoja povećava konkurentnost ekonomije koncentrišući i povezujući istraživačko-inovacione resurse sa ograničenim brojem determinisanih prioritarnih privrednih oblasti. Kao što je prethodno napomenuto, Crna Gora je ostvarila napredak u pripremi nove Strategije pametne specijalizacije 2026-2031, čije se usvajanje očekuje u II kvartalu 2026. godine. Prvi strateški ciklus pametne specijalizacije u Crnoj Gori zvanično je zaokružen završetkom 2024. godine (Strategija pametne specijalizacije 2019-2024), a u poslednjoj godini implementacije prvog strateškog dokumenta,

⁶¹ <https://wapi.gov.me/download-preview/594d3685-8834-471f-959e-f9ecc2bfb947?version=1.0>

započeto je sa inicijalnim koracima za pripremu novog strateškog dokumenta.

Nakon uspješno sprovedenog prvog ciklusa pametne specijalizacije u Crnoj Gori (2019–2024), Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija je, radi obezbjeđivanja kontinuiteta ovog procesa, pripremilo Plan implementacije Strategije pametne specijalizacije za 2025. godinu. Predmetni Plan predstavlja prelazni dokument kojim su produžene mjere podrške u periodu između isteka važenja Strategije pametne specijalizacije 2019–2024 i usvajanja nove Strategije za period 2026–2031, sa ciljem očuvanja kontinuiteta u sprovođenju politike pametne specijalizacije u Crnoj Gori između dva strateška ciklusa. Plan je obuhvatio završne aktivnosti prethodnog ciklusa, operacionalizaciju preporuka iz ex-post evaluacije, kao i tehničku i organizacionu pripremu nove Strategije u skladu sa metodologijom Zajedničkog istraživačkog centra Evropske komisije (JRC).

Podsjećanja radi, Strategija pametne specijalizacije je, zbog svoje uloge u povezivanju sektorskih politika i usmjeravanju razvoja Crne Gore, definisana kao krovna nacionalna strategija u skladu sa važećom metodologijom strateškog planiranja, što je potvrđeno Zaključkom Vlade Crne Gore br. 08-082/24-2299/2 od 25. aprila 2024. godine, kojim je istovremeno usvojena i Mapa puta za pripremu nove Strategije pametne specijalizacije, koja je formalno usaglašena sa Udruženim istraživačkim centrom Evropske komisije (JRC), a koja obuhvata sljedeće faze:

- I. Institucionalno jačanje kapaciteta – odnosi se na donošenje formalne odluke o početku procesa S3, njegovom pozicioniranju u strateškom okviru Crne Gore, definisanje uloga u procesu, analizu konteksta, izradu Mape puta, te podizanje svijesti javnosti o konceptu i trening na temu S3;
- II. Dijagnostifikovanje/mapiranje potencijala – podrazumijeva kvantitativnu i kvalitativnu analizu sistema, čiji je krajnji cilj definisanje inicijalnog prijedloga prioriternih oblasti;
- III. Dijalog sa ciljnim grupama i zainteresovanim stranama – poznatiji je kao Proces preduzetničkog otkrivanja (Entrepreneurial Discovery Process – EDP), koji predstavlja široko inkluzivan proces u koji su uključena sva četiri sektora, visoko interaktivan, koji kreće odozdo prema gore, a kroz koji se identifikuju prioritetne oblasti i aktivnosti podrške, a kako bi se naučna i inovaciona politika efikasno usmjerile na podršku istima;
- IV. Institucionalni kapaciteti za implementaciju – ova faza podrazumijeva formiranje okvira za implementaciju, razvoja sistema monitoringa i evaluacije, kao i razradu finansijskog okvira; i
- V. Finalizacija Strategije – poslednja faza pripreme Strategije, koja obuhvata pripremu prvog Nacrta, konsultacije sa zainteresovanim stranama, zvanično usvajanje na Vladi Crne Gore i odobrenje Evropske komisije.

Sprovedenim fazama utvrđeno je da pet oblasti (poglavlje Strateški okvir) ispunjava uslove za prioritene oblasti nove Strategije pametne specijalizacije 2026–2031.

Posmatrajući navedene faze, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija je uspješno finalizovalo prve tri faze, te započelo aktivnosti koje se odnose na jačanje institucionalnih kapaciteta za implementaciju, kao i na finalizaciju Strategije.

U cilju izrade što kvalitetnijeg novog strateškog dokumenta, imajući u vidu da evropska praksa u pripremi ovakvih dokumenata podrazumijeva period od približno 2,5 godine ili duže, kao i činjenicu da se Strategija pametne specijalizacije zasniva na snažnom i metodološki utemeljenom Procesu preduzetničkog otkrivanja (EDP), donijeta je odluka o prilagođavanju dinamike sprovođenja EDP aktivnosti. Konkretno, period realizacije EDP konsultacija pomjeren je sa ljetnjih mjeseci na jesenji period, kako bi se obezbijedilo puno i relevantno učešće ključnih aktera iz privrednog, akademskog, državnog i civilnog sektora, koje za većinu prioriternih oblasti nije bilo moguće obezbijediti tokom ljetnje sezone. Shodno navedenom, a radi očuvanja kvaliteta procesa i pune primjene metodologije, planirana obaveza usvajanja nove Strategije pametne specijalizacije za period 2026–2031 pomjerena je za II kvartal 2026. godine (dopis – saglasnost Generalnog sekretarijata Vlade Crne Gore br. 02-13-633/25-549/2, od 9. aprila 2025. godine).

Tokom 2025. godine Ministarstvo je, u kontinuitetu i u skladu sa pratećom EU metodologijom, sprovedo ključne pripremne faze za izradu nove Strategije. Posebno se ističe da je uspješno realizovana Kvalitativna analiza, kao logičan nastavak prethodno sprovedene kvantitativne analize naučnog, inovacionog i ekonomskog potencijala, kao i sprovedenog Procesu preduzetničkog otkrivanja (EDP). Sve navedene faze realizovane su uz podršku nacionalnih ekspertskih timova za svaku identifikovanu potencijalnu S3 oblast, uz istovremenu pratnju međunarodnog eksperta zaduženog za usklađivanje postupka sa metodologijom Evropske unije i obezbjeđenje potpune saglasnosti sa pravilima nacionalnog strateškog okvira.

Proces je vođen u kontinuiranoj komunikaciji sa predstavnicima Udruženog istraživačkog centra Evropske komisije (JRC), pri čemu je svaka faza sprovođenja bila predmet razmjene i stručne validacije. Dodatnu vrijednost predmetnom procesu predstavlja činjenica da je JRC objavio crnogorsku kvantitativnu i kvalitativnu analizu u okviru sopstvene publikacione prakse, uz jasno naznačeno autorstvo svih aktera koji su učestvovali u pripremi navedenih analiza.

Nakon finalizacije EDP izvještaja, utvrđeno je da pet oblasti u kojima Crna Gora u narednom šestogodišnjem periodu može ostvariti konkurentsku prednost, posmatrajući inovacioni, naučni i ekonomski potencijal, što je za jednu oblast više u odnosu na prvi strateški period. Dakle, kao nove oblasti pametne specijalizacije identifikovane su:

1. inovativni, regenerativni i održivi turizam;
2. održiva poljoprivreda i lanac vrijednosti hrane;
3. energija i održiva životna sredina;
4. ICT i digitalne inovacije; i
5. građevinarstvo po mjeri prirode i čovjeka.

Efikasan okvir za implementaciju inovacija i pametnu specijalizaciju, koji omogućava unaprijeđene mehanizme konsultacija i komunikacije svih aktera u sistemu inovacija u procesu kreiranja, sprovođenja i monitoringa inovacione politike, i jedan od najznačajnijih iskoraka Crne Gore u uspostavljanju inovacionog ekosistema koji je usklađen sa preporukama Udruženog istraživačkog centra Evropske komisije (DG JRC), nastavio je sa odličnim funkcionisanjem i u prethodnom periodu.

Odluka o obrazovanju Savjeta za inovacije i pametnu specijalizaciju izmijenjena je u junu (Sl. list br. 98/25, od 19.06.2025. godine), zbog godišnje rotacije predstavnika univerziteta i promjena u nazivima pojedinih institucija, nakon čega je usljed potrebe za dodatnim tehničkim usaglašavanjem izmijenjena i u oktobru 2025. godine (Sl. list br. 116/25 od 14.10.2025.- godine) nakon čega je u Sl. listu br. 128/25 od 29.10.2025. godine objavljeno novo Rješenje o imenovanju Savjeta za inovacije i pametnu specijalizaciju, a na poslednjoj sjednici Savjeta u 2025. godini inicirane su dopune Odluke i Rješenja odnosno uključivanje predstavnika Savjeta stranih investitora i Sekretarijata Savjeta za konkurentnost u rad Savjeta za inovacije i pametnu specijalizaciju, kako bi se osiguralo unapređenje koordinacije javnih politika, bolja razmjena informacija i blagovremeno sagledavanje inicijativa od zajedničkog interesa, uz smanjenje rizika od preklapanja aktivnosti u oblasti unapređenja poslovnog i inovacionog okruženja.

Prema važećoj Odluci, Savjet za inovacije i pametnu specijalizaciju čine ukupno 23 člana. Predsjednica Savjeta je ministarka prosvjete, nauke i inovacija.

Savjet je tokom 2025. godine održao 8 sjednica čime je održan kontinuitet u radu i omogućena koordinacija procesa pametne specijalizacije i jačanje međuinstitucionalne saradnje. Na sjednicama Savjeta razmatrane su aktivnosti u okviru razvoja inovacionog sistema, uključujući usvajanje ključnih planova i programa u ovoj oblasti inovacija i pametne specijalizacije.

Praćenje rada Nacionalnog okvira za implementaciju S3 i koordinaciju aktivnosti na realizaciji obaveza definisanih S3 strateškim okvirom vrši Nacionalna S3 koordinatorka uz Direkciju za pametnu specijalizaciju, odnosno Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija.

Sve važne inicijative, analize i izvještaji tokom 2025. dijeljeni su sa Nacionalnim S3 timom i Savjetom za inovacije i pametnu specijalizaciju.

Budući da je fokus bio na pripremi nove Strategije pametne specijalizacije, kao zamjenski mehanizam za ranije inovacione radne grupe (IRG) proces su na ekspertskom nivou sprovodili Kvalitativni timovi formirani od po dva eksperta po identifikovanoj oblasti – jednog predstavnika privrednog i jednog predstavnika akademskog sektora (što je u skladu sa metodologijom EU), a po završetku Kvalitativne analize, Kvalitativni timovi su transformisani u EDP timove odnosno ekspertске timove za realizaciju Procesu preduzetničkog otkrivanja (EDP), koji su u ovoj dinamičnoj fazi bili podržani junior konsultantima obezbijeđenim posredstvom projektne podrške projekta koji se realizuje uz pomoć Programa Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) - IDEA ME. Posredstvom UNDP podrške ugovoreni su i eksperti za metodološku podršku EDP procesu, za ostvarivanje kontinuiteta usaglašavanja sa EU metodologijom, a ugovoren je i ekspert za harmonizovanje strateškog dokumenta sa nacionalnim smjernicama koje propisuje Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore.

Imajući u vidu da se u okviru Kvalitativne analize ukazala i specifična potreba za dodatnom kvalitativnom provjerom dva potencijalna prioriteta – konsalting i veleprodaja, a u okviru kojih je prepoznat ekonomski potencijal, ali ne i prateći inovacioni i naučni potencijal, za potrebe sprovođenja ove dodatne analize angažovan je i dodatni konsultant sa ekspertizom u oblasti finansija i tržišnih istraživanja. Predmetna analiza pokazala je da kvantitativni statistički pokazatelji u sektorima menadžment konsaltinga i veleprodaje ne odražavaju stvarno stanje sektora, budući da su u značajnoj mjeri opterećeni nepreciznom klasifikacijom djelatnosti, administrativnim registracijama poslovnih subjekata i formalnim zapošljavanjem koje ne prati stvarni obim i strukturu poslovnih aktivnosti.

Kako bi osigurali da Kvalitativna analiza i Proces preduzetničkog otkrivanja (EDP), kao izuzetno važne faze pripreme strateškog dokumenta budu realizovani u skladu sa EU metodologijom, Ministarstvo je posredstvom jednostavne javne nabavke ugovorilo međunarodnog eksperta za potrebe pune usklađenosti sa EU smjernicama.

U okviru Kvalitativne analize i Procesu preduzetničkog otkrivanja održano je preko 20 sastanaka, uključujući i kvalitativne i EDP radionice sa stejkolderima.

Program za nauku i inovacije usvojen je 25. decembra na sjednici Vlade. Program uspostavlja jedinstven, koherentan i višegodišnji programski okvir za razvoj nauke, istraživanja i inovacija u Crnoj Gori. Program se donosi radi unapređenja strateškog planiranja javnih ulaganja, jačanja institucionalne koordinacije i stvaranja sistemskih uslova za razvoj ekonomije zasnovane na znanju, u skladu sa praksama Evropske unije. Cilj Programa je obezbjeđivanje stabilnog, predvidivog i evropski usklađenog okvira za finansiranje i sprovođenje mjera u oblasti nauke i inovacija, sa jasnim fokusom na povećanje konkurentnosti privrede, jačanje saradnje nauke i industrije i pripremu Crne Gore za punopravno korišćenje EU fondova.

Program uvodi indikativni višegodišnji finansijski okvir, čime se omogućava srednjoročna predvidivost budžetskih izdvajanja i smanjuje fragmentacija finansiranja. Uspostavlja se funkcionalna koordinacija između Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, Fonda za inovacije, Naučno-tehnološkog parka i Tehnopolisa, čime se obezbjeđuje komplementarnost instrumenata i efikasnije korišćenje javnih sredstava. Program definiše integrisani lanac podrške od fundamentalnih istraživanja do komercijalizacije inovacija, uključujući transfer tehnologije, zaštitu intelektualne svojine, PoC programe, kolaborativne grantove i startup podršku.

Program ima direktan uticaj na jačanje inovacionih i razvojnih kapaciteta preduzeća i konkurentnosti privrede kroz instrumente koji smanjuju rizik i trošak inovacionih aktivnosti za privatni sektor. Time se stvaraju uslovi za povećanje privatnih ulaganja u istraživanje i inovacije, uz istovremeno unapređenje efikasnosti javne potrošnje kroz jedinstven sistem praćenja i evaluacije. Program za nauku i inovacije 2026-2030 ne uvodi nove neposredne finansijske obaveze u trenutku njegovog usvajanja, već uspostavlja indikativni višegodišnji finansijski okvir koji služi za plansko

usmjeravanje budućih budžetskih sredstava u oblasti nauke i inovacija. Konkretnim iznosima po instrumentima i godinama u Programu ne traži se automatsko odobravanje sredstava, već se daje orijentacioni okvir koji će se u svakoj fiskalnoj godini usklađivati sa:

- realnim fiskalnim mogućnostima države,
- prioritetima utvrđenim kroz budžetske pregovore,
- dinamikom pregovora sa EU i Reformskom agendom.

Usvajanjem Programa za nauku i inovacije, Crna Gora dobija stabilan, koordinisan i evropski orijentisan okvir koji omogućava dugoročno jačanje istraživačkog i inovacionog ekosistema, uz mjerljive efekte na ekonomsku konkurentnost i održivi razvoj.

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija vodi Registar inovacione djelatnosti u kome je, zaključno sa 31. decembrom 2025. godine, registrovano 294 subjekata inovacione djelatnosti⁶², od čega većinu odnosno 38% ili 95 upisanih čine startapovi, dok 31,6% ili 79 upisanih čine Investitori/Donatori.

U 2025. godini ostvareno je preko 3 miliona eura poreskih olakšica, ostvarenih po Zakonima o podsticajnim mjerama za razvoj istraživanja i inovacija iz 2020. i 2025. godine, kao podsticaj za razvoj inovativnih startapova i inovacione infrastrukture u privatnom vlasništvu u Crnoj Gori, čime je obezbijeđena kontinuirana podrška inovacionoj i naučnoistraživačkoj zajednici.

FOND ZA INOVACIJE CRNE GORE

U 2025. godini Fond za inovacije Crne Gore je kroz deset programa podrške i 23 javna poziva finansirao ukupno 278 projekata, ukupne vrijednosti veće od 12,2 miliona eura. Samo tokom 2025. godine podržano je 108 projekata, uz dodijeljena sredstva u iznosu od više od 4,1 milion eura.

Do sada je u tom procesu učestvovalo više od 250 međunarodnih eksperata, dok je samo u 2025. godini angažovano 119 evaluatora iz preko 30 država u peer-review fazi. U drugoj fazi evaluacije (Pitch) projekte su ocjenjivali članovi ekspertskih komisija iz Srbije, Portugala, Njemačke, Švajcarske, Irske i Kolumbije, a za pojedine programe uključivano je i do pet nezavisnih evaluatora po projektu, kako bi se obezbijedio najviši nivo objektivnosti i kvaliteta.

Godina 2025. pokazala je koliko je ovakav sistem podrške važan. Zabilježen je rekordan interes inovacione zajednice, sa 473 pristigle prijave (uključujući Govtech program) i više od 18 miliona eura tražene podrške. Tokom godine objavljeni su javni pozivi za šest programa podrške i dvije strateške inicijative, a ukupan ugovoreni iznos finansiranja premašio je planirani budžet za više od 40%.

Dodatni impuls razvoju inovacionog ekosistema obezbijeđen je kroz Prijedlog Plana za podršku razvoju inovacione djelatnosti, kojim je Vlada Crne Gore Fondu za inovacije opredijelila dodatna sredstva u iznosu od šest miliona eura. Ova sredstva namijenjena su jačanju postojećih programa podrške i uvođenju novih, kao i jačanju kapaciteta inovativnih preduzeća za učešće u budućim strukturnim i kohezionim fondovima, te unapređenju kapaciteta samog Fonda za upravljanje složenim programima podrške, uključujući IPA III i buduće fondove Evropske unije.

Istovremeno, međunarodna saradnja ostala je jedan od strateških pravaca djelovanja Fonda. Učešće u projektima u okviru programa Interreg, Erasmus+ i inicijativa Evropske komisije, kao i saradnja sa Evropskom unijom, UNDP-om, UNECE-om, Svjetskom bankom i brojnim partnerima, dodatno su ojačali kapacitete Fonda i vidljivost crnogorskog inovacionog ekosistema.

Paralelno sa jačanjem domaćih programa, Fond je tokom 2025. godine pokrenuo i dvije nove strateške inicijative. Prva se odnosi na uspostavljanje Regionalnog akceleratora za održivost i vještačku inteligenciju, usmjerenog na podršku startapovima iz Crne Gore i regiona, dok se druga odnosi na GovTech program, namijenjen razvoju inovativnih rješenja u javnom sektoru. Tokom 2025. godine uspješno je realizovana prva faza GovTech programa, u okviru koje je prijavljen 91

⁶² Subjekti inovacione djelatnosti: Pravna lica koja obavljaju inovacionu djelatnost, Druga pravna lica koja obavljaju inovacionu djelatnost, Fizička lica koja obavljaju inovacionu djelatnost, Subjekti inovacione infrastrukture i Subjekti koji ulažu u inovacionu djelatnost i drugi subjekti inovacione djelatnosti.

izazov javnih institucija, od kojih je 76 odabrano za dalju razradu u II fazi. Javni poziv za finansiranje inovativnih rješenja planiran je za početak februara 2026. godine, dok odobravanje izazova u prvoj fazi ne podrazumijeva automatsko finansiranje, već će projekti u narednoj fazi biti predmet međunarodne evaluacije.

Pored navedenog, Fond je tokom 2025. godine organizovao i podržao niz promotivnih aktivnosti u cilju popularizacije inovacija i jačanja svih aktera inovacionog ekosistema. Posebno je značajno istaći nacionalni program „Robotika za najmlađe“, koji povezuje STEM obrazovanje i finansijsku pismenost, sa ciljem da kod djece razvija logičko razmišljanje, kreativnost i timski duh kroz učenje o tehnologiji i odgovornom upravljanju novcem. U Podgorici je 1. novembra 2025. održano nacionalno takmičenje u robotici za najmlađe u organizaciji Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, Centralne banke Crne Gore i Fonda za inovacije Crne Gore. Takmičenje je okupilo 56 timova iz svih krajeva Crne Gore, sa ukupno oko 220 učenika uzrasta od prvog do četvrtog razreda osnovne škole.

5. FINANSIRANJE INOVACIONE DJELATNOSTI

U cilju jačanja kapaciteta crnogorskog inovacionog ekosistema i promocije inovacione kulture, Fond je 23. aprila 2025. objavio Javni poziv za šest programa podrške, ukupne vrijednosti 2.4 miliona eura. Projektna prijava ocijenjene su u skladu sa Pravilnikom o evaluacionom procesu. Ocjenjivanje projekata su izvršili nezavisni međunarodni eksperti iz Registra evaluatora koji Fond vodi u skladu sa Pravilnikom o obliku i sadržaju elektronskog registra evaluatora i upisu u registar.

Programske linije podrške Fonda inovacionoj zajednici kroz koje je odobreno finansiranje tokom 2025. godine su:

PROGRAMSKA LINIJA ZA JAČANJE INOVATIVNOSTI MIKRO, MALIH I SREDNJIH PREDUZEĆA

Predmet programa je obezbjeđivanje podrške mikro, malim i srednjim preduzećima (MMSP), uključujući i startup preduzeća u zrelijoj fazi, koja razvijaju inovacije za koje postoji potreba na tržištu. Cilj Programa je povećanje inovativnosti MMSP uvođenjem procesnih inovacija ili stvaranjem novih ili poboljšanih tržišno orijentisanih proizvoda, usluga ili tehnologija. Namjera je da se ulaganjem u predkomercijalne aktivnosti preduzeća podstakne razvoj i poboljšanje proizvoda, usluga i tehnologija koji su novi ili znatno poboljšani u poređenju sa onima koji su već dostupni na tržištu s ciljem komercijalizacije, a koja će doprinijeti povećanju prihoda preduzeća. Takođe, podstiče se i razvoj inovacija procesa odnosno uvođenje novog ili značajno poboljšanog načina obavljanja poslova u poslovnom okruženju s ciljem ubrzanja procesa proizvodnje, povećavanja preciznosti i kvaliteta proizvodnje ili značajnog smanjenja troškova proizvodnje.

Opredijeljeni budžet je iznosio 1.200.000 eura, a mogući iznos granta Fonda je od 50.000 do 200.000 eura po projektu. Nakon dvostepenog procesa evaluacije, od ukupno 86 prijava, odobreni su projekti za 14 kompanija, dok je ukupan iznos dodijeljenih sredstava 2.496.911,21 euro. Sufinansiranje od strane korisnika iznosi 623.227,30 eura. Nedostajuća sredstava za ugovaranje pozitivno ocijenjenih projekata Fond je obezbijedio iz linije za jačanje postojećih programa Fonda, finansirane iz Programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore. Od ukupno 14 rukovodilaca projekata, 13 je muškaraca i jedna žena. Trajanje projekata je od 12 do 36 mjeseci.

PROGRAMSKA LINIJA ZA PROVJERU INOVATIVNOG KONCEPTA (2025)

Javni poziv za ovaj program otvoren je 23. aprila 2025. sa rokom za dostavljanje prijava do 16. juna 2025. godine. Programom provjere inovativnog koncepta (Proof of Concept - PoC) prepoznaje se potreba za podršku inovacijama od najranijih faza istraživanja, kako bi se pružili dokazi da

su novi proces ili tehnologija ostvarljivi i da potencijalno mogu imati komercijalnu primjenu. Glavni cilj Programa je podrška inovacijama u ranoj fazi istraživanja kako bi se osigurao predkomercijalni kapital za tehničku i komercijalnu provjeru inovativnog koncepta, te jačanje kapaciteta i sposobnosti privatnog sektora i naučno-istraživačkih institucija za istraživanje, razvoj i inovacije. Cilj je da se kroz podršku za dokaz koncepta utvrdi da li je predložena ideja u vezi sa novim postupkom ili tehnologijom izvodljiva i tržišno orijentisana, ukazujući na taj način na izvodljivost daljih ulaganja u razvoj predloženog koncepta. U sklopu ovog programa finansiraju se projekti koji imaju visok tehnološki rizik, to jeste oni za koje nije poznato može li se predloženo rješenje izraditi i kao takvo funkcionisati. Rezultat PoC-a može biti i pozitivan i negativan, odnosno ovaj program će dati odgovore o isplativosti daljeg ulaganja u razvoj. Uspješni PoC projekti će pružiti ulagačima sigurnost da je proces tehnički izvodljiv i da prototip funkcioniše. Opredijeljeni budžet je iznosio 400.000 eura, a mogući iznos granta Fonda je od 20.000 do 40.000 eura po projektu. Nakon završetka procesa evaluacije, odobreno je ukupno 19 projekata, od čega za 9 preduzeća i 10 naučnoistraživačkih ustanova, dok je ukupan iznos dodijeljenih sredstava 691.103,75 eura. Sufinansiranje od strane korisnika iznosi 179.429,29 eura. Za 9 preduzeća Fond je izdvojio 322.759,63 eura, dok sufinansiranje privatnog sektora iznosi 138.325,55 eura. Nedostajuća sredstava za ugovaranje pozitivno ocijenjenih projekata Fond je obezbijedio iz linije za jačanje postojećih programa Fonda, finansirane iz Programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore. Od ukupno 19 rukovodilaca projekata, 15 je muškaraca i 4 žene. Trajanje projekata je od 4 do 12 mjeseci.

PROGRAMSKA LINIJA PODRŠKE RANOJ FAZI RAZVOJA STARTAPOVA

Javni poziv za ovaj program otvoren je 23. aprila 2025. sa rokom za dostavljanje prijava do 3. juna 2025. godine. Program je osmišljen da podrži perspektivne timove koji imaju za cilj da validiraju svoje poslovne ideje potvrđivanjem njihovog predloženog rješenja i demonstriranjem potencijala njihovog novog proizvoda, usluge, procesa ili tehnologije kroz razvoj prvog prototipa ili minimalno održivog proizvoda (MVP). Cilj Programa je unapređenje startup zajednice u Crnoj Gori kroz podsticanje rasta i razvoja postojećih i stvaranje novih startup preduzeća. Program podržava inovativne startup projekte koji nude rješenja sa razvojnim potencijalom. Kroz ovu finansijsku pomoć omogućava se podrška startupovima da nastave razvoj inovativnih rješenja s visokim potencijalom rasta na tržištu ili inovativnih rješenja koja doprinose rješavanju društvenih izazova u raznim oblastima uključujući i prioritetna područja pametne specijalizacije. Takođe, cilj je i unapređenje poslovanja u vidu jačanja njihovih kapaciteta i konkurentnosti imajući u vidu da ova programska linija podrazumijeva i mentorsku podršku. Opredijeljeni budžet je iznosio 400.000 eura, a finansiranje granta koje Fond može nekom dodijeliti ograničeno je na maksimalno 30.000 eura po projektu i može pokriti najviše 90% ukupnog budžeta projekta. Takođe, svi korisnici Programa dobijaju po 5.000,00 EUR dodatnih sredstava koja su opredijeljena za mentorsku podršku. Na osnovu konačne procjene komisije, za finansiranje je preporučeno 13 projekata, nakon čega je jedan tim odustao od sprovođenja projekta, pa je na kraju potpisano 12 ugovora ukupne vrijednosti 390.789,40 EUR. Sufinansiranje od strane korisnika iznosi 39.817,95 eura. Od ukupno 12 rukovodilaca projekata, 9 je muškaraca i 3 žene. Trajanje projekata je od 6 do 9 mjeseci.

PROGRAM INOVACIONIH VAUČERA

Javni poziv za ovaj program otvoren je 23. aprila 2025. sa rokom za dostavljanje prijava do utroška sredstava, a najkasnije do 19. decembra 2025. godine. Program inovacionih vaučera je jednostavan, brz i efikasan finansijski podsticaj namijenjen mikro, malim i srednjim preduzećima sa ciljem da se podigne nivo inovativnosti njihovih proizvoda i unaprijedi njihova konkurentnost na tržištu koristeći specijalizovane usluge naučnoistraživačkih ustanova. Cilj programa inovacionih vaučera je da finansijski podstakne mikro, mala i srednja preduzeća (MMSP) da sarađuju sa naučnim i istraživačkim institucijama na razvoju novih ili poboljšanih proizvoda, usluga i procesa, čime se jača njihova inovativnost i konkurentnost na tržištu. Vaučeri omogućavaju MMSP da koriste stručna

znanja, specijalizovanu opremu i infrastrukturu, ubrzavaju transfer znanja, i lakše komercijalizuju inovativna rješenja. Ukupna vrijednost poziva je 150.000 eura, a finansiranje vaučera koje Fond može dodijeliti preduzeću ograničeno je do 10.000 eura i može pokriti 100% prihvatljivih troškova. Tokom trajanja poziva pristiglo je 30 prijava, od kojih je 14 inovacionih vaučera odobreno za finansiranje, u ukupnom iznosu od 123.442,58 eura. Od 14 rukovodilaca projekata, 9 je muškaraca i 5 su žene. Trajanje projekata je do 6 mjeseci.

PROGRAMSKA LINIJA ZA REALIZACIJU EDUKATIVNIH PROGRAMA U OBLASTIMA PAMETNE SPECIJALIZACIJE CRNE GORE

Javni poziv za ovaj program otvoren je 23. aprila 2025. sa rokom za dostavljanje prijava do 26. maja 2025. godine. Predmet programa je podrška aktivnostima koje se odnose na realizaciju intenzivnih obuka, cjeloživotnog obrazovanja, posebnih programa usavršavanja, te sličnih inicijativa za učenike, studente, mlade istraživače/istraživačice i profesionalce, sa posebnim naglaskom na oblasti pametne specijalizacije Crne Gore. Cilj programa je je ostvarenje kontinuiranog doprinosa rastu konkurentnosti Crne Gore i izgradnji ekonomije zasnovane na inovacijama i znanju. Specifični ciljevi ovog programa su angažovanje istaknutih profesionalaca, naučnika/naučnica, inovatora i/ili preduzetnika iz zemlje i svijeta da pripreme i organizuju strukturirane programe obuka trajanja do 6 mjeseci, sa ciljem doprinosa unaprjeđenju znanja i vještina mladih ljudi - učenika, studenata, mladih istraživača/istraživačice i profesionalaca. Programi bi trebali obuhvatiti aktuelne i perspektivne naučne i tehnološke oblasti u kojima Crna Gora treba da unaprjeđuje ljudske resurse. Ukupna vrijednost poziva je 150.000 eura, a finansiranje koje Fond može dodijeliti po projektu iznosi do 10.000 eura. Na poziv je pristiglo 65 prijava, od kojih je 50 upućeno na evaluaciju. Nakon završetka procesa evaluacije, odobreni su projekti za 28 pravnih lica, od čega je 9 preduzeća, 5 naučnoistraživačkih i drugih javnih ustanova i 14 nevladinih organizacija, dok je ukupan iznos dodijeljenih sredstava 269.658,96 eura. Sufinansiranje od strane korisnika iznosi 46.371,75 eura. Za 9 projekata u kojim učestvuju preduzeća izdvojeno je 83.294,02 eura, dok njihovo sufinansiranje iznosi 32.982,69 eura. Nedostajuća sredstava za ugovaranje pozitivno ocijenjenih projekata Fond je obezbijedio iz linije za jačanje postojećih programa Fonda, finansirane iz Programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore. Od ukupno 28 rukovodilaca projekata, 12 je muškaraca i 16 žena. Trajanje projekata je od 3 do 6 mjeseci i Korisnici su u obavezi sprovesti planirane aktivnosti do 31. marta 2026. godine.

PROGRAMSKA LINIJA ZA PODSTICANJE INOVACIONE KULTURE

Javni poziv za ovaj program otvoren je 23. aprila 2025. sa rokom za dostavljanje prijava do 26. maja 2025. godine. Predmet program je podrška usmjerena na aktivno podsticanje inovacione kulture u Crnoj Gori tokom godine u kojoj je objavljen poziv. To se postiže organizacijom događaja i manifestacija usmjerenih ka popularizaciji inovacija i inovativnog preduzetništva. Takođe, programom je moguće sprovoditi aktivnosti za podizanje svijesti o važnosti inovacija za održivi razvoj (koncept pametnih gradova, zelena transformacija, plavi rast itd.). Ova programska linija uključuje i kreiranje takmičenja inovativnih ideja, hakatona, kao i drugih aktivnosti podrške inovacionoj djelatnosti. Opšti cilj ovog programa je ostvarenje kontinuiranog doprinosa rastu konkurentnosti Crne Gore i izgradnji ekonomije zasnovane na inovacijama i znanju. Takođe, cilj je doprinijeti prepoznavanju kvalitetnih inovativnih ideja i njihovoj afirmaciji. Kroz ovaj program, žele se razvijati vještine mladih ljudi koje su neophodne u procesu razvoja inovacije. Dodatno, fokus programa je na afirmaciji kreativnosti i inovativnosti u obrazovanju te sticanju poslovnog iskustva. Ukupna vrijednost poziva je 100.000 eura, a finansiranje granta koje Fond može dodijeliti je do 8.000 eura. Na javni poziv pristiglo je ukupno 50 projektnih prijava, od čega je 41 upućena na evaluaciju. Nakon završetka procesa evauacije, odobreni su projekti za 21 pravno lice, od čega je 6 preduzeća, 4 naučnoistraživačke i javne ustanove i 11 nevladinih organizacija, dok je ukupan iznos dodijeljenih sredstava 165.523,04 eura. Sufinansiranje od strane korisnika iznosi 38.781,55 eura. Za

6 projekata u kojim učestvuju preduzeća izdvojeno je 47.986,96 eura, dok njihovo sufinansiranje iznosi 132.067,42 eura. Nedostajuća sredstava za ugovaranje pozitivno ocijenjenih projekata Fond je obezbijedio iz linije za jačanje postojećih programa Fonda, finansirane iz Programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore. Od ukupno 21 rukovodioca projekata, 10 je muškaraca i 11 žena. Trajanje projekata je od 3 do 6 mjeseci i Korisnici su u obavezi sprovesti planirane aktivnosti do 31. marta 2026. godine.

U tabeli ispod prikazan je pregled podrške Fonda u 2025. godini po programskim linijama, brojem prijavljenih i podržanih projekata po programu, kao i ukupnom sumom ugovorenih sredstava.

Programske linije	Iznos podrške po projektu	Broj prijavljenih projekata	Broj podržanih projekata	Ugovoreni iznos podrške
Programska linija za jačanje inovativnosti mikro, malih i srednjih preduzeća	od 50.000 € do 200.000 €	86	14	2.496.911,21 €
Podrška ranoj fazi razvoja startapova	do 35.000 €	111	12	390.789,40 €
Provjera inovativnog koncepta	od 20.000 € do 40.000 €	40	19	691.103,79 €
Inovacioni vaučeri	do 10.000 €	30	14	123.442,58 €
Podsticanje inovacione kulture	do 8.000 €	50	21	165.523,04 €
Realizacija edukativnih programa u oblastima pametne specijalizacije	do 10.000€	65	28	269.658,96 €
	UKUPNO	382	108	4.137.428,98 €

PODSTICANJE INOVACIJA U FUNKCIJI ENERGETSKE EFIKASNOSTI U INDUSTRIJI

U 2025. godini, aktivnosti u okviru Programa bile su usmjerene na nastavak evaluacije i ugovaranja projekata iz drugog Javnog poziva, kao i na sprovođenje monitoringa realizacije projekata odobrenih u okviru prvog poziva. Nakon završenog drugog kruga evaluacije, svih 14 projekata koji su ušli u završnu fazu ocjenjivanja zadovoljilo je propisani prag kvaliteta, te su u periodu jun–jul 2025. godine sa Fondom za inovacije Crne Gore potpisani ugovori o sufinansiranju, u ukupnom iznosu od 2.202.070,79 € bespovratnih sredstava. Ujedno, tokom 2025. godine realizovane su aktivnosti monitoringa i provjere na licu mjesta za projekte iz prvog poziva, u cilju ocjene ostvarenih rezultata, efikasnosti implementiranih rješenja i doprinosa unapređenju energetske efikasnosti u industriji. Paralelno, započete su i pripreme aktivnosti u okviru međuresorne radne grupe za definisanje budućeg ciklusa Programa, sa fokusom na obezbjeđivanje kontinuiteta podrške u narednom budžetskom periodu.

DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU INOVACIONO-PREDUZETNIČKI CENTAR „TEHNOPOLIS“ NIKŠIĆ (IPC TEHNOPOLIS)

Ključni cilj rada IPC Tehnopolis je stvaranje i unapređenje uslova za kreiranje i razvoj inovativnih ideja, usluga i proizvoda pojedinaca, startapova i preduzeća u Crnoj Gori. Vlada Crne Gore je, na sjednici održanoj 15. maja 2025, usvojila Izvještaj o poslovanju Inovaciono-preduzetničkog centra „Tehnopolis“ Nikšić (Tehnopolis) d.o.o. za 2024. i Program rada za 2025. godinu.

Ključni cilj rada IPC Tehnopolis je stvaranje i unapređenje uslova za kreiranje i razvoj inovativnih ideja, usluga i proizvoda pojedinaca, startapova i preduzeća u Crnoj Gori. IPC Tehnopolis je i tokom 2025. godine intenzivno radio na postizanju ovog cilja kroz:

- Jačanje ljudskih i infrastrukturnih kapaciteta inovativnog i preduzetničkog ekosistema u Crnoj Gori;
- Kreiranje novih i unapređenja postojećih programa podrške u cilju razvoja inovacija u Crnoj Gori;
- Unapređenje saradnje među akterima inovativnog i preduzetničkog ekosistema u Crnoj Gori, njihovu promociju i umrežavanje na međunarodnom nivou;

- Unapređenje ambijenta za kreiranje i razvoj inovativnih ideja, usluga i proizvoda u Crnoj Gori.

Prema važećem Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta iz oktobra 2024. godine, za obavljanje poslova iz djelatnosti Društva sistematizovano je 27 radnih mjesta, sa 32 izvršioca. U 2025. godini su radno angažovana 3 nova izvršioca, tako da je ukupan broj zaposlenih na kraju prethodne godine iznosio 29, što predstavlja 90,6 % popunjenosti u odnosu na Pravilnikom predviđeni broj izvršilaca

U 2025. godini IPC Tehnopolis je po osnovu prenosa budžeta za 2025. godinu, Program 15 037 Inovacije i tehnološki razvoj, Potprogram 15 037 003 Podrška razvoju inovacione infrastrukture i inovacioni program Fonda za inovacije, dobio sredstva za potrebe operativnog poslovanja, rješenjem od strane Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija broj: 13/1-633/25-5402/2 od 28. 05. 2025. godine, po osnovu koga je odobrena isplata sredstva u iznosu 950,000.00 €. Navedena sredstva su uplaćena 4.6. 2025. godine.

U cilju kvalitetnijeg pružanja podrške inovativnom i preduzetničkom ekosistemu Crne Gore, IPC Tehnopolis je pored permanentnog unapređenja kapaciteta zaposlenih u toku 2025. godine radio i na unapređenju infrastrukturnih segmenata.

IPC Tehnopolis je sa Opštinom Nikšić produžio Ugovor o davanju na korišćenje poslovnog prostora u objektu Instituta za crnu metalurgiju, na godinu dana tj. do 06. 02. 2026. i nastavio da ga privremeno koristi, bez naknade. Shodno tome, većina opreme Laboratorije za industrijski dizajn se nalazi u navedenom prostoru površine 182 m², te TechLab može na kvalitetniji način i u boljim uslovima pružati podršku inovatorima, sektoru metalske i drvo prerađivačke industrije, te razviti edukativni centar za CNC, 3D tehnologije i robotiku nakon rješavanja problema sa prokišnjavanjem od strane Opštine Nikšić.

Najvažniji infrastrukturni iskorak u 2025. godini je otvaranje Doma digitalne revolucije 03. 10. 2025. godine. Dom digitalne revolucije objedinjuje znanje, kreativnost i tehnologiju i pruža dodatni prostor inovatorima, preduzetnicima, istraživačima i kreativcima da razvijaju i realizuju svoje ideje. U njemu je smještena najsavremenija oprema i brojni sadržaji poput novog coworking prostora, kancelarija za mikro i mala preduzeća, multimedijalna sala i sale za sastanke, a kasnije će biti razvijen i studio za postprodukciju tona, slike i animacije, razvoj gejming industrije, kao i crowdfunding studio.

U 2025. godini nastavljena je sveobuhvatna podrška Biznis inkubatora IPC Tehnopolis razvoju inovativnog preduzetništva. Inkubator je na kraju godine imao 65 stanara, uz prijem 24 nova tima. Tokom godine pružena je intenzivna mentorska, savjetodavna i infrastrukturna podrška, uključujući podršku pri registraciji firmi, razvoju ideja i apliciranju za grantove i investicije. Posebna pažnja posvećena je inkluziji, rodnoj ravnopravnosti i podršci mladim inovatorima.

Završeno je četvrto izdanje nacionalnog predakceleracijskog programa BoostMeUp, čija je završnica bila Montenegro Pitching Competition, uz dodijeljene nagrade u iznosu od 30.000 EUR za najbolje startup ideje. Paralelno je pokrenut novi ciklus BoostMeUp 5.0, čija će puna realizacija biti nastavljena u 2026. godini. Tokom 2025. godine razvijeni su i novi programski modeli Biznis inkubatora (Problem First, Social Problem First, BIT IdeaLab i ProtoBIT), koji će biti implementirani u narednom periodu. Biznis inkubator je djelovao u sinergiji sa ostalim sektorima Tehnopolisa, omogućavajući stanarima pristup laboratorijama, projektima, edukacijama i savremenoj infrastrukturi. Značajno su unaprijeđeni interni procesi kroz digitalizaciju rada inkubatora, uvođenje online platforme i AI asistenta BITKO.

Kroz aktivnosti Biotehnoške laboratorije, BioLab Tehnopolis, realizovan je niz aktivnosti usmjerenih na podršku poljoprivrednim proizvođačima, razvoj novih laboratorijskih usluga i jačanje kapaciteta zaposlenih. Sproveden je monitoring 43 uređaja za primjenu pesticida, organizovane su dvije edukativne radionice u Nikšiću i Golubovcima na temu „Osnovne smjernice za održavanje uređaja za primjenu pesticida» sa preko 60 učesnika i realizovana agrohemijaska analiza 205 uzoraka zemljišta, uz izradu Programa podrške i Uputstva za uzorkovanje zemljišta. Paralelno je rađeno na uspostavljanju nove usluge određivanja mehaničkog sastava zemljišta,

značajne za preciznije agrotehničke mjere i donošenje proizvodnih odluka.

Laboratorijski kapaciteti su unaprijeđeni nabavkom potrošnog materijala i optimizacijom rada na postojećoj opremi. Posebna pažnja posvećena je obukama zaposlenih iz oblasti digitalnih i zelenih tehnologija, kao i stručnom osposobljavanju za analizu mehaničkog sastava zemljišta u saradnji sa Fakultetom u Osijeku. Tokom godine realizovane su brojne aktivnosti edukacije i umrežavanja kroz sajmove, networking događaje i međunarodne stručne skupove. Ostvarena je i unaprijeđena saradnja sa fakultetima, obrazovnim ustanovama i relevantnim institucijama kroz stručne prakse, pokazne časove i zajedničke obuke. Posebno je značajna saradnja sa Upravom za bezbjednost hrane kroz organizaciju specijalističkih kurseva za profesionalne korisnike sredstava za zaštitu bilja, gdje je izdato 79 sertifikata koji potvrđuju uspješno završen kurs.

U toku 2025. godine aktivnosti Laboratorije za industrijski dizajn, TechLab Tehnopolis, bile su usmjerene na podršku inovatorima, realizaciju obuka, razvoj komercijalnih usluga i unapređenje infrastrukturnih i ljudskih kapaciteta. Najznačajnija infrastrukturna aktivnost bilo je preseljenje 3D tehnologija, robotike i kancelarija u Dom digitalne revolucije, kao i opremanje i otvaranje Maker Space prostora, novog centra za samostalno korišćenje tehnologija uz stručni nadzor.

Tokom godine pružena je podrška brojnim projektima iz oblasti obrazovanja, inovacija i preduzetništva, dominantno kroz 3D modelovanje, skeniranje, štampu, CNC obradu i zavarivanje, čime je dodatno potvrđena uloga TechLab-a kao pouzdanog partnera akademske i inovacione zajednice.

Organizovane su obuke iz oblasti 3D modelovanja i štampe, CNC upravljanja, primjene 3D tehnologija i korišćenja AI alata u razvoju ideja i proizvodnje, kroz koje je prošlo ukupno 53 učesnika iz različitih ciljnih grupa. Poseban doprinos obrazovnoj misiji Laboratorije predstavlja organizacija ferijalne prakse za učenike Prve srednje stručne škole iz Nikšića, koji su stekli osnovna praktična znanja rada sa savremenim tehnologijama.

Zaposleni TechLab-a aktivno su učestvovali u projektima AMTECH, CODES, MontEDIH i EVOLVE, koji su doprinijeli značajnom unapređenju opreme, znanja i tehnoloških mogućnosti Laboratorije. Posebno se ističe razvoj kapaciteta kroz nabavku savremene SLS 3D opreme, obuke iz zavarivanja i CNC upravljanja, kao i međunarodne treninge iz oblasti aditivnih tehnologija.

Tokom 2025. godine, važan segment rada bio je usmjeren na efikasnu implementaciju postojećih projekata, razvoj novih projektnih inicijativa i dalje jačanje inovacionog i preduzetničkog ekosistema u Crnoj Gori. Kroz upravljanje sa 15 projekata, od kojih su tri uspješno završena, obezbijedeno je ostvarivanje planiranih rezultata, pravovremenu realizaciju aktivnosti i aktivno uključivanje ciljnih grupa na nacionalnom i regionalnom nivou. Poseban akcenat stavljen je na projekte koji doprinose razvoju društvenog preduzetništva, digitalne i zelene tranzicije, transfera tehnologija, jačanja kapaciteta MMSP i osnaživanja ranjivih grupa, uključujući žene i ruralne zajednice.

Paralelno sa implementacijom, pripremani su novi projektni prijedlozi, pa je tokom godine podneseno 10 aplikacija u okviru relevantnih evropskih i prekograničnih programa. Kroz učešće u transnacionalnim konzorcijumima, međunarodnim misijama, treninzima i programima razmjene, dodatno su unaprijeđene kompetencije zaposlenih u oblasti upravljanja projektima, dizajna inovacionih programa i podrške startapima i MMSP.

Tokom 2025. godine IPC Tehnopolis je, u skladu sa Strategijom pametne specijalizacije, realizovao obiman program edukativnih i inovacionih aktivnosti sa ciljem jačanja inovacionog ekosistema Crne Gore. Organizovano je ukupno 153 interna i eksterna događaja različitih formata, sa 7 657 učesnika, uključujući obuke, meetup-ove, radionice, kampove i nacionalne i međunarodne konferencije.

Kroz godišnji Program edukacija realizovan je veliki broj obuka za djecu, mlade i odrasle: „Robotika i kodiranje za predškolce“, „Robotika i kodiranje za mlađe osnovce“, „Robotika i kodiranje za starije osnovce“, „3D modelovanje i štampa za osnovce“, „3D modelovanje i štampa za srednjoškolce“,

„Arduino za srednjoškolce“, „Škola stripa, ilustracije i karikature“, „Digitalni marketing“, „Dizajn i štampa“, „AI“, „Javne nabavke – PRAG procedure“, „2D animacija“, „Kreiranje videa“, „Soft skills“. Osim navedenih, IPC Tehnopolis je realizovao još 18 obuka, a ukupan broj polaznika je 363.

Među ključnim događajima ističu se međunarodna Cross-Border Coworking Conference, Startup kamp za studente, Montenegro Pitching Competition i RISE Demo dan, koji su značajno doprinijeli razvoju startup, preduzetničke i društveno-odgovorne scene.

Infrastrukturni potencijali dodatno su unaprijeđeni otvaranjem Doma digitalne revolucije, čime su prošireni coworking i multimedijalni prostori za podršku kreativnim i digitalnim industrijama.

Kapaciteti zaposlenih se kontinuirano unapređuju kroz brojne obuke i radionice (14) u toku 2025. godine. Dodatno zaposleni IPC Tehnopolis su članovi brojnih radnih tijela, komisija, koordinacionih i radnih grupa za izradu dokumenata strateški važnih za inovacioni ekosistem.

IPC Tehnopolis je učestvovao na brojnim sajmovima u zemlji i inostranstvu, dok je svoje aktivnosti kontinuirano promovisao širom EU, oslanjajući se na široku bazu kontakata uspostavljenih kroz brojne aktivnosti, koja je tokom 2025. godine dodatno značajno proširena. Mreža partnerstava IPC Tehnopolis se kontinuirano unapređuje i formalizuje, između ostalog i kroz potpisivanje memoranduma o saradnji (Univerzitet Donja Gorica, Razvojna agencija Split). U izvještajnom periodu nastavljena je intenzivna saradnja sa akademskom zajednicom, kako u pogledu zajedničke organizacije događaja i realizacije projektnih aktivnosti, tako i kroz pružanje podrške naučnim djelatnicima putem ustupanja resursa IPC Tehnopolisa, kao i obezbjeđivanja mogućnosti obavljanja stručne prakse za studente pojedinih univerzitetskih jedinica.

Promocija aktivnosti IPC Tehnopolis i razvoj inovacione kulture predstavljaju kontinuiran segment rada. Kroz planske i integrisane marketing aktivnosti, Tehnopolis je tokom 2025. godine osigurao transparentno, savremeno i efikasno informisanje javnosti o programima, projektima i mogućnostima koje nudi inovacionoj i preduzetničkoj zajednici. Poseban fokus stavljen je na vidljivost inovacionog ekosistema i kreiranje sadržaja koji podstiče okupljanje zajednice. Ključnu ulogu u komunikaciji imao je redizajnirani web sajt, koji je kroz unaprijeđeno korisničko iskustvo i bolju pristupačnost postao centralni kanal informisanja domaće i međunarodne javnosti.

DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU NAUČNO-TEHNOLOŠKI PARK CRNE GORE (NTP CG)

Ključni cilj rada Naučno – tehnološkog parka Crne Gore je stvaranje i unapređenje uslova za kreiranje i razvoj inovativnih ideja, usluga i proizvoda pojedinaca, startupova i preduzeća u Crnoj Gori. Vlada Crne Gore je, na sjednici održanoj 5. juna 2025, usvojila Izvještaj o poslovanju Naučno – tehnološkog parka Crne Gore d.o.o. za 2024. i Program rada za 2025. godinu.

Tokom 2025. godine Naučno-tehnološki park Crne Gore (NTP CG) ostvario je značajan napredak u realizaciji svojih strateških ciljeva, potvrđujući ulogu centralne institucije za razvoj inovacija, preduzetništva i ekonomije zasnovane na znanju u Crnoj Gori. Aktivnosti su bile usmjerene na jačanje infrastrukturnih kapaciteta, razvoj i implementaciju programskih i projektnih inicijativa, unapređenje saradnje sa domaćim i međunarodnim partnerima, kao i na snažno pozicioniranje NTP CG u evropskom i regionalnom inovacionom prostoru.

U oblasti upravljanja stanarima i infrastrukturnim kapacitetima, tokom 2025. godine realizovan je drugi krug Javnog poziva za prijem novih stanara, što je rezultiralo potpisivanjem novih ugovora i dodatnim jačanjem startup i inovacione zajednice unutar NTP CG. Paralelno sa tim, obezbijeđeni su preduslovi za dalji rast kroz dostupnost značajnih kancelarijskih kapaciteta, čime je potvrđena održivost i dugoročna razvojna perspektiva Parka.

Programske aktivnosti tokom godine bile su usmjerene na podršku razvoju inovacija, jačanju preduzetničkih i digitalnih vještina, kao i internacionalizaciji domaćih inovacionih aktera. Kroz pripremu i realizaciju programa poput BoostMeUp, SkillsUp, LAUNCHme i i4ME, NTP CG je

nastavio da pruža strukturisanu podršku startapovima, istraživačima/istraživačicama i mladim profesionalcima. Posebno značajna bila je uloga NTP CG u okviru projekta MontEDIH, kroz koji su razvijane nove usluge podrške digitalnoj transformaciji malih i srednjih preduzeća, u skladu sa prioritetima Evropske unije.

Tokom 2025. godine intenzivirana je i međunarodna saradnja, kroz realizaciju brojnih bilateralnih i multilateralnih aktivnosti. NTP CG je ugostio visoke delegacije iz Izraela i Sjedinjenih Američkih Država, učestvovao na međunarodnim konferencijama i panelima, te aktivno doprinosaio razmjeni znanja i iskustava u oblasti inovacija, transfera tehnologija i održivog razvoja. Posebno se izdvaja učešće u procesu izrade nove Strategije pametne specijalizacije Crne Gore za period 2026–2031, gdje je NTP CG imao ključnu ulogu u povezivanju privrede, akademije i javnog sektora kroz dijalog preduzetničkog otkrivanja.

NTP CG je tokom 2025. godine dodatno učvrstio svoju poziciju kao centralno mjesto okupljanja inovacione zajednice kroz organizaciju velikog broja događaja, konferencija, radionica i panel-diskusija. Ovi događaji doprinijeli su razmjeni znanja, umrežavanju aktera i promociji inovacija, uz snažnu medijsku prisutnost i kontinuiranu komunikaciju sa javnošću putem digitalnih kanala i tradicionalnih medija.

Paralelno sa razvojnim i inovacionim aktivnostima, NTP CG je realizovao i društveno odgovorne i ekološke inicijative, usmjerene na podršku lokalnoj zajednici i promociju održivog razvoja. Kroz ove aktivnosti potvrđena je opredijeljenost Parka ka odgovornom upravljanju resursima i dugoročnom doprinosu društvenom razvoju.

Sve navedene aktivnosti tokom 2025. godine potvrđuju da je NTP CG djelovao kao integrativna platforma koja povezuje znanje, inovacije i preduzetništvo, stvarajući čvrstu osnovu za dalji razvoj inovacionog ekosistema i jačanje konkurentnosti Crne Gore u evropskom i globalnom kontekstu.

U 2025. godini NTP CG je realizovao širok spektar strateških projekata koji direktno doprinose digitalnoj, zelenoj i cirkularnoj transformaciji, jačanju inovacionih kapaciteta i povezivanju Crne Gore sa evropskim istraživačkim prostorom.

POLICY ANSWERS (HORIZON EUROPE)

Projekat ima za cilj jačanje integracije Zapadnog Balkana u Evropski istraživački prostor kroz obuke, razmjenu znanja i izgradnju kapaciteta. NTP CG je organizovao intenzivan četvorodnevni program obuka iz CBAM regulative, ESG metodologija te cirkularnih modela u turizmu i poljoprivredi, dok je kroz Fellowship program omogućena stručna razmjena sa DLR institutima u Bonu i Berlinu. Pokrenut je i Inno-Bootcamp – specijalizovani program podrške za istraživače/istraživačice i startapove.

CIRCULAR INNOVATION HUB – CI-HUB (INTERREG DANUBE)

Projekat podržava industrije plastike, metala i građevinarstva u tranziciji ka cirkularnim poslovnim modelima. NTP CG je realizovao pilot fazu Circular Transition Accelerator programa, u okviru kojeg je više od 70 kompanija testiralo digitalna i cirkularna rješenja. Kreirana je i platforma B2GreenHub, namijenjena umrežavanju biznisa, eksperata i pružalaca usluga.

STOREMORE (INTERREG DANUBE)

Cilj projekta je razvoj rješenja za skladištenje energije kao ključnog elementa stabilizacije sistema zasnovanih na obnovljivim izvorima. U 2025. godini NTP CG je sproveo analize tehnoloških modela i potreba tržišta te doprinio izradi preporuka za unapređenje energetske sistema.

ADRIATIC BLUE ECONOMY UPTAKE INITIATIVE – ABBA

Projekat podržava inovacije u plavoj i zelenoj ekonomiji, posebno u oblastima energetske efikasnosti, demografskih izazova i klimatskih promjena. NTP CG je učestvovao u razvoju transnacionalnih partnerstava i testiranju rješenja koja doprinose održivom razvoju i pametnim lancima snabdijevanja.

RUBIO

Projekat je usmjeren na razvoj bioekonomije u ruralnim područjima kroz unapređenje kapaciteta MSP-ova, razvoj biotehnoloških inovacija i jačanje lokalnih preduzetničkih inicijativa. Kroz obuke i mentorstvo doprinosi ublažavanju depopulacije i stvaranju održivih poslovnih modela.

MONTEDIH

MontEDIH omogućava MSP-ovima, midcap kompanijama i javnom sektoru pristup naprednim digitalnim uslugama i alatima, uključujući AI, IoT, HPC i blockchain tehnologije. NTP CG je realizovao procjene digitalne spremnosti, brojne edukacije i testiranja digitalnih prototipova.

NEB4ALL (NEW EUROPEAN BAUHAUS)

Projekat jača kapacitete za primjenu NEB principa – održivosti, inkluzivnosti i estetike – u nacionalnim i lokalnim projektima. NTP CG je organizovao obuke, konsultacije i aktivnosti povezivanja aktera koji se pripremaju za učešće u NEB pozivima.

SMART ENERGY

Projekat promoviše prekogranična rješenja u oblasti energetske efikasnosti. Tokom 2025. godine započete su zajedničke aktivnosti na razvoju pametnih energetske modele i povezivanju partnera iz regiona.

POLICY ENLARGE

Cilj projekta je jačanje kapaciteta politika istraživanja i inovacija u Widening zemljama. Projekat je ocijenjen izuzetno dobro, što je stvorilo preduslove za početak implementacije u 2026. godini.

PROGRAMI PODRŠKE INOVACIJAMA I STARTAPOVIMA (NTP)

BoostMeUp i Montenegro Pitching Competition

Programi usmjereni na razvoj startupova, posebno u oblastima vještačke inteligencije i digitalnih tehnologija. Tokom 2025. organizovan je završni pitching događaj na kojem su najperspektivniji timovi predstavili svoje inovacije pred investitorima i stručnim žirijem. Učesnici su dobili mentorsku podršku, pristup investitorima i finansijske nagrade za dalji razvoj.

SKILLSUP GEN2

Program jača praktične kompetencije studenata u oblastima povezanim sa pametnom specijalizacijom. Od 66 prijavljenih kandidata formirano je sedam multidisciplinarnih timova koji su, uz napredni mentorski rad, razvili prototipe i inovativne modele rješavanja problema.

INNOFIN HAKATON (CBCG + NTP CG)

Najveći fintech događaj godine okupio je 19 timova i 62 učesnika koji su razvijali digitalna rješenja usmjerena na unapređenje finansijske inkluzije. Realizovano je više od 50 mentorskih sesija, a završni demo događaj predstavio je najkvalitetnije prototipe bankarskog i fintech sektora.

SAFEHACK – HAKATON ZA BEZBJEDNOST U ŠKOLAMA

U saradnji sa Savjetom Evrope, NTP CG je organizovao hakaton posvećen digitalnim rješenjima za prevenciju nasilja u školama. Učestvovalo je sedam timova srednjoškolaca koji su razvili prototipe usmjerene na bezbjednost, anonimno prijavljivanje i jačanje školskih zajednica.

SOCIAL IMPACT AWARD (SIA)

NTP CG je bio domaćin finala programa SIA, koji podstiče razvoj društvenih inovacija mladih. Učesnici su kroz višemjesečni rad i mentorstvo razvijali ideje koje odgovaraju na izazove u zajednici, a finalni demo događaj predstavio je najuspješnije projekte.

KANCELARIJA ZA TRANSFER TEHNOLOGIJA I LABORATORIJE

Kancelarija za transfer tehnologija (TTO) tokom 2025. godine registrovala je prvi PATLIB centar u Crnoj Gori – IP4Montenegro, sproveda pozive za IP vaučere i realizovala obuke iz zaštite i komercijalizacije intelektualne svojine, dok su istovremeno u okviru NTP CG uspostavljene četiri laboratorije (elektronika i mjerenja, AI i robotika, molekularna medicina i MF robotLab) koje su ušle u fazu operacionalizacije kroz razvoj programa obuka i pripremu za punu funkcionalnost.

SARADNJA I MEĐUNARODNO UMREŽAVANJE

NTP CG je tokom 2025. godine intenzivirao međunarodnu saradnju postajući član evropske EBN mreže, potpisujući više memoranduma sa domaćim i međunarodnim partnerima (MSR, AMM, APACCCEEC, FIVE Group, Mensa CG, UPCG, fakultetske jedinice UCG, Institut za biologiju mora i Ambasada Slovenije), te aktivno učestvujući na EUSAIR događajima, Innovent forumu i VISION EDP radionicama, čime je dodatno ojačao svoju poziciju u regionalnom i evropskom inovacionom prostoru.

Indikator	Plan	Ostvareno	Osnov
Broj uspostavljenih partnerstava – u CG	5	8	Ugovori, Memorandumi, Projektni prijedlozi, Projektna aktivnosti
Broj uspostavljenih partnerstava – Internacionalni (Region i EU)	5	9	Ugovori, Memorandumi, Projektni prijedlozi, Projektna aktivnosti
Broj predatih projektnih aplikacija	10	14	Predate aplikacije po raznim pozivima (domaćim / inostranim) za realizaciju aktivnosti u vezi sa ostvarivanjem strateških i/ili operativnih ciljeva NTP CG.
Broj novih projekata	5	4	Razvojni, istraživački i/ili edukativni projekti, koji unapređuju poslovanje i rad NTP CG.
Broj zaposlenih	15	12	Broj zaposlenih unutar NTP CG
Broj eksternih saradnika	15	25	U cilju obezbjeđivanja adekvatnog pružanja usluga svojim budućim stanarima, NTP CG će aktivno raditi na uspostavljanju mehanizama sa stručnim i referentnim licima u državi i inostranstvu.
Broj start-up timova / kompanija			
20	50	Broj start-up timova kojima će se pružati podrška od razvoja ideje, pa sve do tržišne komercijalizacije (ili internacionalizacije).	
Broj start-up stanara	20	25	Broj start-up kompanija stanara kojima će se pružati podrška od razvoja ideje, pa sve do tržišne komercijalizacije
Broj razvojnih kompanija	5	8	Broj razvojnih kompanija stanara kojima će se pružati podrška od razvoja ideje, pa sve do tržišne komercijalizacije
Broj komplementarnih organizacija	3	4	Broj komplementarnih organizacija stanara sa kojima će se organizovati i implementirati podrška od razvoja ideje, pa sve do tržišne komercijalizacije
Žvrste programa podrške korisnicima / stanarima	10	10	Za potrebe korisnika usluga i budućih stanara, programi kojima će se pružati podrška za njihov dalji rast i razvoj poslovanja.
Studija izvodljivosti za kreiranje laboratorije	1	1	Sprovedena studija izvodljivosti za kreiranje laboratorije

Meet-up	10	15	Uspješno sproveden meet-up samostalno ili u partnerstvu sa nekom od institucija sa kojima NTP CG ima saradnju
Blog tekstovi	5	5	Minimum 5 blog tekstova objavljenih na wb-sajtu ili društvenim mrežama na teme srodne preduzetništvu, inovacijama, nauci, tehnologijama itd.

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija je u toku 2025. godine plasiralo dva programa za podršku učešću crnogorskih korisnika u međunarodnim programima:

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija je u toku 2025. godine plasiralo dva programa za podršku učešću crnogorskih korisnika u međunarodnim programima:

JAVNI KONKURS ZA SUFINANSIRANJE UČEŠĆA U EUREKA PROJEKTIMA

Ova programska linija namijenjena je sufinansiranju projekata saradnje istraživačkih ustanova i preduzeća iz Crne Gore, koji se odnose na učešće ovih ustanova/preduzeća u svojstvu koordinatora ili partnera na EUREKA projektima. Ministarstvo je u toku 2025. godine objavilo Javni konkurs za sufinansiranje učešća u EUREKA projektima u ukupnom iznosu od 200.000,00 €, koji je realizovan kroz dvije programske linije: Programska linija za sufinansiranje učešća u Network EUREKA projektima u 2025. godini – u vrijednosti od 100.000 €, i Programska linija za sufinansiranje učešća u projektima EUREKA LinkUp: Povezivanje regija za inovacije – u vrijednosti od 100.000 €. Podrška po pojedinačnom projektu za jednu istraživačku godinu u okviru obje programske linije iznosila je 50.000,00 €.

Na Programsku liniju za sufinansiranje učešća u Network EUREKA projektima u 2025. godini pristiglo je pet projektnih prijava, dok je na Programsku liniju za sufinansiranje učešća u projektima EUREKA LinkUp: Povezivanje regija za inovacije pristigla jedna projektna prijava. Sve projektne prijave pozitivno su ocijenjene u procesu nacionalne evaluacije, dok će ugovaranje projekata biti sprovedeno u skladu sa rezultatima evaluacije u drugim zemljama iz kojih dolaze partneri projektnih konzorcijuma, tokom 2026. godine.

Tokom 2025. godine u toku je realizacija 5 projekata: 1 projekat ugovoren je na temelju konkursa iz 2022. godine (redefinisan u dijelu sastava konzorcijuma i ponovno odobren u 2025. godini), dok su 4 projekta ugovorena na temelju konkursa iz 2024. godine.

EUREKA - PANEVROPSKA MREŽA ZA TRŽIŠNO ORJENTISANA INDUSTRIJSKA ISTRAŽIVANJA I RAZVOJ

Ministarstvo pruža podršku učešću u EUREKA programu kroz Javni konkurs za sufinansiranje učešća u EUREKA projektima, a u 2025. godini nije bilo ugovaranja novih projekata, već se ugovaranje projekata na osnovu Konkursa iz 2025. godine očekuje u 2026. godini, u skladu sa dinamikom koja obuhvata koordinaciju nacionalnih evaluacija svih zemalja iz kojih dolaze partneri u konzorcijumima koji su podnijeli projektne prijave. Rezultat od značaja za zemlje Zapadnog Balkana je nastavak inicijative za sprovođenje instrumenta Multilateralnog poziva za Network Eureka projekte, koji je fokusiran na učešće zemalja Zapadnog Balkana, i koji je realizovan tokom 2025. kroz Programsku liniju za sufinansiranje učešća u projektima EUREKA LinkUp: Povezivanje regija za inovacije, u okviru njemačko-kanadskog predsjedavanja EUREKA mrežom.

Sastanci i događaji od značaja za ovaj program realizovani u 2025. godini su:

- Predstavnici Ministarstva (Nacionalni projektni koordinator za EUREKA program i zamjena) prisustvovali su redovnim sastancima EUREKA mreže, koji su u okviru njemačko-kanadskog predsjedavanja održani u periodu 5-7. III 2025. godine u Bonu, u organizaciji kanadsko-njemačkog predsjedništva i EUREKA Sekretarijata iz Brisela, kao i redovnom sastanku EUREKA mreže koji je u periodu 3-6. XI 2025. godine održan u Cirihi u okviru švajcarskog predsjedavanja i koorganizaciji. Redovni godišnji sastanci su prilika za učešće u razmjeni znanja i iskustava

radi unapređenja saradnje, kao i za nalaženje načina za veće učešće crnogorske inovacione i naučnoistraživačke zajednice u EUREKA programu. Tokom 2025. godine na nivou EUREKA mreže uveden je novi instrument za EUREKA Network projekte, a na osnovu njega pokrenut novi EUREKA poziv za kreiranje cirkularne vrijednosti (Circular Value Creation), u kojem Crna Gora još uvijek ne učestvuje

EU PROGRAM “DIGITALNA EVROPA” - POZIV “EVROPSKI HABOVI ZA DIGITALNE INOVACIJE” (EDIH)

U skladu sa Javnim konkursom za predselekciju kandidata iz Crne Gore za učešće na Pozivu u okviru programa „Digitalna Evropa“ – Mreža evropskih digitalnih inovacionih habova za pridružene zemlje (Network of European Digital Innovation Hubs – Associated Countries DIGITAL-2023-EDIH-04-ASSOCIATED), sprovedenim tokom 2024. godine, te Ugovorom o sufinansiranju programa između nosioca konzorcijuma – Univerziteta Crne Gore, Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija i Ministarstva javne uprave potpisanim 27. decembra 2024. godine, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija i Ministarstvo javne uprave sufinansiraju realizaciju četvorogodišnjeg projekta „Digitalni inovacioni centar za podršku digitalnoj transformaciji crnogorskih kompanija i javnog sektora (MontEDIH)“, čiji je nosilac Univerzitet Crne Gore. Konzorcijum čine: Privredna komora Crne Gore, Institut savremenih tehnologija Crne Gore, Univerzitet Donja Gorica, Tehnopolis, NTP CG, Centre for Finance d.o.o. i klaster ICT Cortex.

Projekat MontEDIH ima za cilj da stvori digitalno inovaciono središte za podršku digitalnoj transformaciji mikro, malih i srednjih preduzeća, ali i javne uprave, uz podršku istraživačkih i razvojnih aktivnosti haba. Projekat je zvanično započeo 1. I 2025. godine i trajeće 4 godine. Ciljne grupe projekta su sektori sa najvećim potencijalom za digitalnu transformaciju u Crnoj Gori, uključujući turizam, poljoprivredu, energetiku i zaštitu životne sredine, maloprodaju, proizvodnu industriju i javnu administraciju. U skladu sa strateškim smjernicama Digital Europe Programa (DEP), MontEDIH pruža specijalizovane usluge za razvoj naprednih digitalnih vještina, pristup finansiranju inovacija i umrežavanje na evropskom nivou. MontEDIH je integrisan u evropsku mrežu Digitalnih inovacionih habova (EDIH), što omogućava pristup međunarodnoj ekspertizi, partnerstvima i tržištima. Projekat aktivno razvija interne kapacitete konzorcijuma kroz razmjenu najboljih praksi sa drugim EDIH-ovima, edukativne programe i događaje za jačanje kompetencija. Konzorcijum je finalizovao ponudu setova servisa, i krajem juna 2025. godine započeo sa promocijom servisa i javnim pozivima za potencijalne korisnike servisa.

Takođe, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija u saradnji sa Ministarstvom javne uprave, i na temelju Javnog konkursa za predselekciju kandidata iz Crne Gore za učešće na Pozivu u okviru programa „Digitalna Evropa“ – Mreža evropskih digitalnih inovacionih habova za pridružene zemlje (Network of European Digital Innovation Hubs – Associated Countries DIGITAL-2023-EDIH-04-ASSOCIATED), sufinansira kroz godišnje tranše realizaciju projekta prvog Evropskog digitalnog inovacionog haba u Crnoj Gori (MontEDIH), o čemu će više biti riječi u poglavlju posvećenom Međunarodnoj saradnji.

STATUS REALIZACIJE PRETHODNO ODOBRENIH PROGRAMA I PROJEKATA

Ministarstvo ekonomskog razvoja je u decembru 2021. godine, a po osnovu

Konkursa za podršku prioritetu Strategije pametne specijalizacije – Infomaciono-komunikacionim tehnologijama koji je prethodno objavilo Ministarstvo nauke, odobrilo Program klastera ICT Cortex. Ministarstvo i NVO Cortex su u decembru 2024. godine potpisali aneks Ugovora, kojim je trajanje ovog programa produženo do 31.3.2025. godine, te je posljednja tranša isplaćena u decembru 2025.godine.

NVO KONKURS – DRUŠTVENE INOVACIJE

Ministarstvo je u maju 2025. godine objavilo Javni konkurs za razvoja društvenih inovacija kroz finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u iznosu od 100.000,00 €.

Ugovorena su četiri NVO projekta u ukupnom iznosu od 60.618.88 €.

6. MEĐUNARODNA SARADNJA I EU PROGRAMI

REFORMSKA AGENDA

Tokom 2025. godine radilo se na realizaciji aktivnosti definisanih Reformskom agendom pa su prilikom sačinjavanja 3. polugodišnjeg izvještaja sljedeći koraci prijavljeni kao uspješno realizovani:

- Učenje kroz rad u visokom obrazovanju: 20% visokoškolskih diplomaca (od čega okvirno 50% žena) ima značajnu korist od učenja kroz rad kod poslodavaca tokom predviđenog obrazovanja;
- Upravljanje karijerom i savjetovanje: novi model za upravljanje karijerom i savjetovanje usvojen u okviru Strategije vođenja karijere i savjetovanja 2025-2030;
- Pokrenute tenderske procedure za izgradnju ili renoviranje škola kako bi se smanjio broj smjena u najbrojnim osnovnim školama sa sadašnjih do decembra 2027;
- 2.000 nastavnika učestvovalo je na obukama o digitalnim kompetencijama u okviru usvojenog Okvira o digitalnim kompetencijama nastavnika;
- Povećanje broja finansiranih aktera u nacionalnom sistemu istraživanja i inovacija za 50%.

Ukupna procijenjena vrijednost ovih koraka je 13,323,817.20 EUR.

IPA - INSTRUMENT ZA PRETPRISTUPNU POMOĆ

IPA II (2020) - Grant šema „Naučni potencijal u službi inovacija“

Tokom 2025. godine okončane su sve aktivnosti u okviru IPA II (2020) grant šeme „Naučni potencijal u službi inovacija“. U okviru šeme inicijalno je ugovoreno devet projekata, od kojih je osam uspješno realizovano, dok je jedan ugovor raskinut zbog nepoštovanja propisanih procedura.

Ukupna vrijednost osam realizovanih projekata iznosila je 1.006.349,07 EUR, od čega je iznos EU granta 882.243,69 EUR. Projekti su bili usmjereni na jačanje saradnje između akademskog i privrednog sektora, u skladu sa prioritetima Strategije pametne specijalizacije Crne Gore, uključujući održivu poljoprivredu i lance vrijednosti hrane, energiju i održivu životnu sredinu, održivi i zdravstveni turizam, kao i informaciono-komunikacione tehnologije.

Svi projekti su uspješno završeni. Sedam projekata realizovano je u predviđenom roku, dok je jednom projektu odobreno produženje trajanja od šest mjeseci, nakon čega je takođe uspješno okončan. Tokom 2025. godine sprovedene su završne provjere na licu mjesta, čime su stvoreni uslovi za zatvaranje grant šeme i okončanje procesa praćenja.

IPA III (2024)

U okviru IPA III Godišnjeg akcionog programa za 2024. godinu planirana je nova grant šema čiji je cilj jačanje kapaciteta istraživačke i inovacione zajednice za sprovođenje visokokvalitetnih istraživanja sa inovacionim potencijalom, uz poseban fokus na zelenu i digitalnu tranziciju. Šema je koncipirana tako da podstiče međusektorsku mobilnost mladih istraživača/istraživačica, čime se dodatno unapređuje saradnja između akademskog i privrednog sektora, kao i razvoj interdisciplinarnih inovacija koje doprinose zelenom ekonomskom rastu.

Indikativni budžet predviđen za realizaciju ove grant šeme iznosi 1.180.000,00 EUR. Tokom 2025. godine vođeni su intenzivni pregovori i koordinacija između relevantnih nacionalnih institucija i Delegacije Evropske unije u cilju definisanja najadekvatnijeg modela implementacije. Kao rezultat tog procesa, predloženo je da Fond za inovacije Crne Gore preuzme ulogu direktnog korisnika (Direct Award Beneficiary), odgovornog za sprovođenje buduće grant šeme.

U skladu sa tim, pokrenuti su neophodni proceduralni koraci. Revidirani model implementacije pripremljen je u saradnji sa relevantnim akterima i, posredstvom Ministarstva evropskih poslova, dostavljen u julu 2025. godine. U oktobru 2025. godine Delegacija Evropske unije potvrdila je podršku predloženom modelu implementacije. Naredni koraci u vezi sa pripremom procedure za dodjelu direktnog granta inicirani su od strane Ugovaračkog tijela. Do kraja izvještajnog perioda, informacije o zaključenju ugovornih aranžmana i objavljivanju poziva za dostavljanje projektnih prijedloga bile su u fazi pripreme.

MEĐUNARODNI SPORAZUMI, MEMORANDUMI I PROGRAMI SARADNJE

- Tokom 2025. godine u oblasti međunarodne saradnje realizovane su aktivnosti koje obuhvataju zaključivanje i ratifikaciju međunarodnih sporazuma i programa saradnje, kao i vođenje pregovora i usaglašavanje novih bilateralnih i multilateralnih instrumenata saradnje. Navedene aktivnosti predstavljaju osnov za dalje jačanje institucionalne saradnje, razvoj zajedničkih inicijativa, kao i za buduće zajedničke pozive i projekte.
- Sporazumi, memorandum i programi saradnje potpisani ili ratifikovani u Izvještajnom periodu:
- Savezna Republika Njemačka - Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Savezne Republike Njemačke o saradnji u oblasti kulture, obrazovanja, nauke, mladih i sporta donijet je u junu 2025. godine. U toku su aktivnosti na pripremi pojedinačnih programa saradnje.
- Republika Italija - Program saradnje u oblasti nauke između Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija Crne Gore i Nacionalnog istraživačkog savjeta Italije (CNR), potpisan je u martu 2025. godine, u cilju unapređenja bilateralne naučne saradnje.
- Administrativni sporazum za promovisanje i podršku nastavi francuskog jezika u Crnoj Gori između Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija i Ministarstva za Evropu i inostrane poslove Republike Francuske
- Češka Republika - Zajednička izjava o unapređenju saradnje u oblasti nauke i istraživanja između nadležnih ministarstava Crne Gore i Češke Republike potpisana u junu 2025. godine.
- Memorandum o saradnji između Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija i Austrijske agencije za obrazovanje i internacionalizaciju
- Republika Bugarska - Sporazum o naučnoj i tehnološkoj saradnji između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Bugarske potpisan u septembru 2025. godine. U toku su aktivnosti na njegovom upućivanju u skupštinsku proceduru radi ratifikacije.

ERASMUS +, EURYDICE, YOUTHWIKI, ETWINNING

Crna Gora je članica Eurydice mreže od 2013. godine. Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija (Nacionalna jedinica za Crnu Goru) je apliciralo za finansijsku podršku za aktivno učešće u Eurydice mreži, što podrazumijeva finansiranje učešća u zajedničkim aktivnostima u okviru mreže – pružanje podrške u izradi Eurydice publikacija, učešće na radnim sastancima u Briselu, prevođenje na engleski jezik informacija o nacionalnom obrazovnom sistemu i prevođenje Eurydice publikacija sa engleskog na crnogorski jezik, te realizacija promotivnih aktivnosti. Izvršna

Agencija za obrazovanje i kulturu Evropske komisije odobrila je grant za podršku nacionalne Eurydice jedinice u okviru ERASMUS 2027 programa, za period 2025-2027 godinu - Broj Ugovora 101228661 – ERASMUS-EDU-2025-EURYDICE-IBA. Nacionalna Eurydice jedinica funkcioniše u okviru Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija.

Osim doprinosa u pripremi i prevodu komparativnih izvještaja i ažuriranju nacionalnih opisa obrazovnih sistema na Eurypedia portalu, Nacionalna jedinica je organizovala i promotivne aktivnosti sa ciljem podizanja svijesti o značaju ove evropske obrazovne mreže za pružanje informacija i analizu obrazovnih sistema i politika. Događaj je održan u Rektoratu Univerziteta Crne Gore 16. decembra 2025. godine, dok su realizovane aktivnosti takođe predstavljene i na Centralnom Erasmus+ info danu, 10. decembra 2025. godine.

GLOBE PROGRAM

GLOBE program (Global Learning and Observations to Benefit the Environment) predstavlja međunarodnu naučno-obrazovnu inicijativu koja povezuje učenike i učenice, nastavnike i nastavnice i naučnike i naučnice širom svijeta, s ciljem zajedničkog prikupljanja i analiziranja podataka o stanju životne sredine. Uključeno je ukupno 6 crnogorskih škola: Gimnazija „Panto Mališić“ Berane, Srednja mješovita škola „Bratstvo i jedinstvo“ Ulcinj, osnovne škole „Radojica Perović“, „Vuk Karadžić“ i „Oktoih“ iz Podgorice i „Radoje Čizmović“ iz Nikšića.

Tokom 2025. godine održani su brojni sastanci i seminari sa GLOBE koordinatorima za Evropu i Evroaziju. Crna Gora je učestvovala u maju 2025. godine na godišnjem sastanku GLOBE mreže za Evropu.

U Zavodu za školstvo je 23. i 24. juna 2025. godine održan seminar „Integracija GLOBE programa u obrazovni sistem Crne Gore“ za 27 nastavnika iz uključenih škola.

STIPENDIJE UJEDINJENIH SVJETSKIH KOLEDŽA (UWC)

Crnogorski Nacionalni komitet, koji djeluje u okviru Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, tokom 2025. godine realizovao je proces selekcije i nominacije kandidata za stipendije Ujedinjenih svjetskih koledža (UWC). Za Crnu Goru su inicijalno bile opredijeljene četiri stipendije: UWC Adriatic u Italiji, UWC Mostar u Bosni i Hercegovini, UWC Changshu u Kini i UWC Dilijan u Jermeniji. U kasnijoj fazi ostvareno je pravo na još jednu stipendiju, UWC Li Po Chun u Hong Kongu.

STIPENDIJE VLADE MAĐARSKE „STIPENDIUM HUNGARICUM“

U skladu sa Konkursom za stipendije Vlade Republike Mađarske „Stipendium Hungaricum“ za akademsku 2025/26. Godinu, koji se realizuje na osnovu Programa saradnje između Ministarstva za vanjske poslove i trgovinu Republike Mađarske i Ministarstva prosvjete Crne Gore, mađarska Tempus fondacija sprovela je evaluaciju i selekciju kandidata iz Crne Gore, a Ministarstvo obaviješteno da je 23 studenta iz Crne Gore prihvaćeno za stipendiranje u akademskoj 2025/2026. godini.

MREŽA ZA GLOBALNO OBRAZOVANJE U EVROPI (GENE)

Tokom 2025. godine održana su dva okrugla stola u organizaciji Evropske mreže za globalno obrazovanje (GENE), uz podršku partnera, a na kojima su učestvovali predstavnici Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija.

Pedeset drugi okrugli sto GENE je održan 27. i 28. marta u Bratislavi, Republika Slovačka, na temu „Globalno obrazovanje i nada u izazovnim vremenima“. Okupio je preko 100 učesnika iz ministarstava i agencija u cilju promovisanja saradnje i razvijanja politika u oblasti globalnog obrazovanja.

Pedeset treći okrugli sto GENE je održan 23. i 24. oktobra u virtuelnom formatu i okupio je preko 50 predstavnika institucija u cilju razmjene izvještaja o aktivnostima na nacionalnom nivou u okviru teme „Globalno obrazovanje za budućnost”.

Tokom 2025. godine sprovedene su sljedeće aktivnosti: Pripremljeni nacionalni polugodišnji izvještaji o aktivnostima na implementaciji globalnog obrazovanja, u konsultaciji sa Zavodom za školstvo; Učešće na okruglim stolovima u svrhu podnošenja izvještaja i razmjene iskustava, te učešća na radionicama organizovanim u okviru sastanaka.

PROGRAM „GLOBALNO OBRAZOVANJE“ CENTRA SJEVER–JUG SAVJETA EVROPE I KAMPANJA NEDJELJA GLOBALNOG OBRAZOVANJA (17 - 24. NOVEMBAR 2025)

Godišnji sastanak nacionalnih koordinatora Mreže za globalno obrazovanje održan je u periodu 11-12. aprila 2025. godine u Zagrebu. Sastanak je imao za cilj prezentaciju rezultata prošlogodišnje Nedjelje globalnog obrazovanja, razmjenu iskustava između nacionalnih koordinatora i primjera uspješne prakse zemalja. Nakon evaluacije prošlogodišnje kampanje i sumiranja ostvarenih postignuća, kroz interaktivne sesije i rad u grupama, definisan je akcioni plan za kampanju 2025. godine.

Nedjelja globalnog obrazovanja je održana u periodu 17 – 24. novembar 2025. godine, pod temom „Oblikujući pravednu, miroljubivu i održivu budućnost» i motom „Nada u akciji». Organizator kampanje je Centar Sjever-jug Savjeta Evrope u saradnji sa Mrežom nacionalnih koordinatora za globalno obrazovanje, i sprovodi se u okviru programa iLegend iii Evropske komisije i Savjeta Evrope.

U cilju sprovođenja kampanje, tokom 2025. godine, realizovane su sljedeće aktivnosti:

- Koordinacija, priprema i implementacija aktivnosti Nedjelje globalnog obrazovanja u saradnji sa nacionalnim koordinatorima i predstavnicima škola;
- U periodu septembar - decembar realizovan je niz aktivnosti u cilju pripreme i implementacije kampanje, kao i podrške prijavljenim ustanovama učesnicama;
- Poziv za učešće je tokom septembra upućen svim obrazovnim ustanovama, dok su informacije objavljene na sajtovima MPNI, ZzŠ i Forum MNE;
- Informativna brošura i promotivni materijali su prevedeni sa engleskog jezika na crnogorski i prosljeđeni svim obrazovnim ustanovama;
- Pripremljen je onlajn formular putem kojeg su ustanove prijavljivale svoje aktivnosti;

Informativni dan za obrazovne ustanove je održan 28. oktobra u onlajn formatu. Tom prilikom su nacionalni koordinatori pružili informacije o ciljevima kampanje, smjernice za učešće i predstavili temu za 2025. Info sesija je okupila preko 100 predstavnika obrazovnih ustanova.

Kao završna aktivnosti, održana je međunarodna onlajn konferencija kojoj je prisustvovalo preko 70 učesnika i učesnica iz obrazovnih ustanova, nevladinog sektora, Centra Sjever-jug SE i koordinatori mreže za globalno obrazovanje. Konferencija je organizaovana od strane MPNI i Zavoda za školstvo, u saradnji sa nacionalnim koordinatorima Turske, Rumunije i Estonije. Učešće su uzeli predstavnici škola Rumunije i Crne Gore i nacionalni koordinatori Estonije i Turske, kao predstavnici nevladinog sektora, u svrhu razmjene iskustava i dobre prakse.

U svrhu promocije konferencije i aktivnosti, na sajtu Centra Sjever-jug objavljen je i intervju sa Milenom Roganović, nacionalnom koordinatorkom za globalno obrazovanje u MPNI.

Nakon završetka kampanje, pripremljen je onlajn upitnik i obrazac za izvještavanje, i prosljeđen svim ustanovama učesnicama. Učešće je uzelo preko 50 obrazovnih ustanova (zajedno sa organizacijama iz lokalne zajednice, koje su bile partneri školama, ukupno oko 80) sa preko 5 000 učesnika (direktnih učesnika i ciljnih grupa).

Primili smo 72 odgovora iz škola na upitnik, sa izvještajima i materijalima, a zabilježeno je oko 220 inicijativa i različitih vrsta aktivnosti iz škola učesnica. Na osnovu dostavljenih izvještaja, na poziv Centra Sjever-jug, u decembru 2025. je pripremljen evaluacioni izvještaj, koji je početkom januara 2026. dostavljen Centru.

IZJAVA O POSVEĆENOSTI CG DOSTIZANJU CILJEVA ODRŽIVOG RAZVOJA – PRIPREMA IZVJEŠTAJA O NAPRETKU

Tokom decembra 2025. godine, sprovedene su koordinacione aktivnosti u svrhu prikupljanja podataka iz relevantnih direktorata MPNI i institucija (IC), za potrebe pripreme izvještaja o napretku zemlje u implementaciji ciljeva održivog razvoja u okviru Izjave o posvećenosti CG dostizanju ciljeva održivog razvoja, na osnovu poziva Kancelarije za održivi razvoj.

SARADNJA SA EKONOMSKOM KOMISIJOM UN ZA EVROPU (UNECE) U OBLASTI OBRAZOVANJA ZA ODRŽIVI RAZVOJ

U 2025. godini uplaćena je dobrovoljna godišnja kontribucija Povjereničkom fondu UNECE u iznosu od 500,00 eura, za podršku jačanju kapaciteta zemalja članica za implementaciju UNECE Strategije za obrazovanje za održivi razvoj. Kako je praksa svake godine, na osnovu zahtjeva UNECE-a, potvrđeno je i imenovanje nacionalnih kontakata osoba za saradnju sa Upravnim odborom za obrazovanje za održivi razvoj Ekonomske komisije UN za Evropu (UNECE). U januaru 2025. godine je finalizovan nacionalni izvještaj o napretku u implementaciji obrazovanja za održivi razvoj i dostavljen Sekretarijatu UNECE-a, nakon opsežnih konsultacija sa relevantnim direktoratima MPNI i institucijama koje se bave OOR. Nacionalni izvještaj obuhvata period izvještavanja 2019 – 2024. godine.

UNESCO-VA MREŽA PRIDRUŽENIH ŠKOLA (UNESCO ASPNET)

Učešće u ERASMUS+ projektu

Implementacija ERASMUS + projekta Teacher Education Regenerated (TE_REG) Beyond Competencies - Rethinking and redesigning teacher education curricula in the GenAI era je u toku. Rukovodilac projekta je Katolički univerzitet (KU Luven) u Luvenu (Belgija), dok su partneri: Fakultet za obrazovanje nastavnika za gimnazije u Marburgu (Njemačka), Univerzitet primijenjenih nauka UCLL (UC Leuven-Limburg), Flandrija (Belgija), Škola za obuku nastavnika (Viikki Teacher Training School) Univerziteta u Helsinkiju (Finska), Filozofski fakultet u Nikšiću, Univerzitet Crne Gore i Centar za obuku „Dr Rui Gracio“ (Centro de Formação Dr. Rui Grácio) u Lagosu (Portugal). Sve uključene ustanove su članice UNESCO-ve mreže pridruženih škola, posredstvom koje smo primili poziv za učešće. Projekat ima za cilj unapređenje kvaliteta obrazovanja nastavnika u skladu sa ciljevima održivog razvoja UN Agende 2030 i razvijanje ideja za nastavničko obrazovanje koje će dati odgovore i rješenja na izazove savremene nastave, kao što su fragmentirani nastavni planovi i programi obrazovanja nastavnika i generativna vještačka inteligencija (GenAI). Projekat je otpočeo 1. septembra 2024. godine i trajeće 36 mjeseci, do 31. avgusta 2027. godine.

Kampanja „Pokloni pjesmu“ (Gift a poem)

Pet škola učesnica je uzelo učešće u kampanji „Pokloni pjesmu“ (Gift a poem) na poziv Poljske UNESCO ASPnet mreže i Fondacije Herbert Zbignjev. U pitanju su: OŠ „Pavle Rovinski“ Podgorica, OŠ „Dušan Korać“ Bijelo Polje, OŠ „Veljko Drobnjaković“ Bijelo Polje, Gimnazija „Slobodan Škerović“ Podgorica i SMŠ „17. septembar“ Žabljak. Izvještaj o aktivnostima je dostupan na sajtu: www.giftapoem.pl

Učešće u inicijativi „Vjetar mira“ (Wind of Peace)

U projektu „Vjetar mira“ (Wind of Peace) učešće su uzele dvije crnogorske škole, OŠ „Bratstvo-jedinstvo“ Ulcinj i OŠ „Pavle Rovinski“ Podgorica. Ovaj međunarodni projekat je zvanično otpočeo 2. juna 2025. godine, čiji su inicijatori Nacionalna komisija za UNESCO Slovenije i Slovenska UNESCO mreža pridruženih škola (ASPnet). S tim u vezi, 5. septembra, učenici OŠ „Pavle Rovinski“ su se u Dubrovniku susreli sa učenicima Gimnazije Metković, kojom prilikom je upriličena primopredaja sveske s porukama mira. Učenici su imali priliku da međusobno razmijene riječi i poruke prijateljstva, saradnje i mira, običu kulturno-istorijske znamenitosti Dubrovnika i razmijene prigodne poklone. Iz Crne Gore, sveska mira je iz Srednje mješovite škole «Bratstvo jedinstvo» iz Ulcinja poštanskim putem predata školi u Albaniji. Više informacija pod linkom: <https://www.aspnet.si/windofpeace/sl/>

Globalna ASPnet kampanja „Lampioni mira“

Međunarodni događaj „Lampioni mira“, globalna kampanja koja ima za cilj promociju mira u svijetu, obilježena je u okviru UNESCO mreže pridruženih škola 21. septembra, na Međunarodni dan mira. Kampanja 2025. godine je imala za cilj da obilježi 80-godišnjicu atomskih bombardovanja Hirošime i Nagasakija. Na poziv ASPnet škole Maiko iz Japana, u ovoj aktivnosti su uzele učešće Gimnazija „Slobodan Škerović“ iz Podgorice i SMŠ „Bratstvo jedinstvo“ iz Ulcinja. Veb-sajt: https://www.unescoschool.mext.go.jp/schools/info_en/international-peace-lantern-event/

Druge aktivnosti u okviru ASPnet:

- Redovno proslijeđivanje informacija obrazovnim ustanovama članicama UNESCO ASPnet mreže o aktuelnim pozivima za učešće i saradnju;
- Redovno proslijeđivanje poziva za učešće na sastancima i vebinarima, kao i informacija o objavljenim publikacijama i resursima;
- Tokom 2025. godine održan je niz vebinara iz serije vebinara pod nazivom „Inovirajmo sa ASPnet“. Poziv je upućen predstavnicima ASPnet škola. Vebinari su imali za cilj unapređenje znanja i razmjenu primjera dobre prakse;
- Tokom marta 2025. održana je onlajn obuka za nacionalne koordinate u vezi sa uputstvima za korišćenje onlajn ASPnet platforme Connect;
- Učešće nacionalnog koordinatora u onlajn anketi ASPnet u vezi sa ažuriranjem smjernica za škole članice...(i druge aktivnosti).

UNESCO Preporuka o obrazovanju za mir i ljudska prava, međunarodno razumijevanje, saradnju, fundamentalne slobode, globalno građanstvo i održivi razvoj

U maju 2025. godine održan je Informativni sastanak nacionalnih kontakt osoba za implementaciju UNESCO Preporuke o obrazovanju za mir i ljudska prava, međunarodno razumijevanje, saradnju, fundamentalne slobode, globalno građanstvo i održivi razvoj. Ovaj uvodni sastanak nacionalnih kontakt osoba održan je u onlajn formatu, radi upoznavanja nacionalnih kontakt osoba sa glavnim ciljevima i zadacima koordiniranja aktivnosti koja se odnose na implementaciju, praćenje, monitoring i evaluaciju UNESCO-ve Preporuke o obrazovanju za mir i ljudska prava, međunarodno razumijevanje, saradnju, fundamentalne slobode, globalno građanstvo i održivi razvoj, usvojene na 42. zasjedanju UNESCO Generalne konferencije od strane država članica.

UNESCO-VO PARTNERSTVO ZA ZELENO OBRAZOVANJE

Crna Gora je članica Partnerstva za zeleno obrazovanje (UNESCO Greening Education Partnership), programa koji je zvanično otpočeo 2022. godine. Partnerstvo je postavilo ambiciozni cilj da se do 2050. godine dostigne 50% zelenih škola u svijetu. Sve aktivnosti su usklađene sa Nacionalnom strategijom za Održivi razvoj 2030, Evropskom agendom (2020-2030) i svih pet stubova evropske Zelene agende za Zapadni Balkan (klima, energija, mobilnost; kružna ekonomija; smanjenje zagađenja vazduha, vode i zemljišta; održivi sistemi ishrane i ruralna područja i biodiverzitet), kao i sa Akcionim planom za sprovođenje Sofijske deklaracije o Zelenoj agendi za Zapadni Balkan 2021-2030. Crna Gora učestvuje u radnim grupama za oblasti: sveobuhvatni školski pristup, ozelenjavanje kurikuluma, ozelenjavanje obuke nastavnika i unapređenje kapaciteta obrazovnog sistema.

Tri ključna okvirna dokumenta do sada usvojena na globalnom nivou su: "Smjernice za zeleni kurikulum", "Standardi kvaliteta za zelene škole" i "Smjernice za zelene zajednice". U narednom periodu se očekuje usvajanje još tri globalna priručnika: Smjernice za zelene politike za nastavnike i Smjernice za zelene školske zgrade.

Kroz šeme akreditacije, kao što je program Eko-škole u CG, nastoji se da zemlje usklade svoje standarde ozelenjavanja sa UNESCO Greening Education Partnership smjernicama, kako bi se priključile listi "zelenih škola". Time se teži cilju da do 2030. godine, 50% škola u svakoj zemlji stekne status 'zelene škole' i da se udvostruči broj zemalja koje integrišu kurikulum za obrazovanje o klimatskim promjenama (za sada 45% zemalja u svijetu implementira ovaj kurikulum).

Takođe, u cilju praćenja napretka zemalja u suočavanju sa klimatskim promjenama i promociji održivog razvoja u obrazovanju, UNESCO je uveo mehanizam za prikupljanje podataka i monitoring na nivou zemalja članica, tzv. "Globalni pregled" ili Greening Education Partnership Global Dashboard, kako bi se pratio pregled stepena napretka u implementaciji održivog razvoja u obrazovanju. Kontakt osobe su tokom 2025. godine bile u redovnoj komunikaciji sa Sekretarijatom UNESCO-a u cilju ispunjavanja obaveza u okviru pomenutih aktivnosti kao što su pružanje i prikupljanje potrebnih informacija, promocije najbolje prakse, prijavljivanje škola za njihovo usklađivanje i dr., pri čemu će ove aktivnosti biti nastavljene u 2026. godini.

7. MEĐUNARODNA SARADNJA U OBLASTI NAUKE I INOVACIJA

BILATERALNA I MULTILATERALNA NAUČNA I TEHNOLOŠKA SARADNJA

Tokom 2025. godine nastavljen je i dodatno unaprijeđen okvir bilateralne i multilateralne naučne i tehnološke saradnje Crne Gore sa međunarodnim partnerima, kroz učešće u programima, projektima i radu međunarodnih tijela, u cilju jačanja nacionalnih kapaciteta i međunarodne integracije crnogorske naučne zajednice.

BILATERALNA SARADNJA

Saradnja sa Republikom Slovenijom

Na osnovu Konkursa za sufinansiranje naučne i tehnološke saradnje između Crne Gore i Republike Slovenije za period 2025-2026. godine objavljenog 8. marta 2024. godine, 1. januara 2025. godine započela je realizacija 20 bilateralnih projekata. Projekti su usmjereni na mobilnost istraživača/istraživačica i realizaciju zajedničkih istraživačkih aktivnosti, sa ciljem jačanja institucionalne saradnje, povećanja mobilnosti i podsticanja zajedničkih aplikacija ka evropskim programima. Ukupna vrijednost sufinansiranja sa crnogorske strane iznosi 40.000 eura, uz paralelno finansiranje partnerske strane u skladu sa bilateralnim pravilima. Projekti se realizuju u okviru licenciranih naučnoistraživačkih institucija, dominantno na Univerzitetu Crne Gore.

Saradnja sa Narodnom Republikom Kinom

Započeta je realizacija 15 bilateralnih projekata odobrenih na osnovu Konkursa za sufinansiranje naučne i tehnološke saradnje između Crne Gore i NR Kine za period 2025-2026. godine, koji je objavljen 30. avgusta 2024. godine. Projekti se sprovode kroz razmjenu istraživača/istraživačica i zajedničke istraživačke aktivnosti u oblastima od zajedničkog interesa. Ukupna vrijednost finansiranja koje obezbjeđuje crnogorska strana iznosi 210.000 eura, a realizacija projekata doprinosi jačanju kapaciteta za međunarodnu saradnju i učešće u globalnim istraživačkim inicijativama.

Saradnja sa Republikom Italijom

Tokom 2025. godine realizovana je treća istraživačka godina pet zajedničkih istraživačkih projekata „od velike važnosti“ (Grande Rilevanza) čija implementacija je započeta 1. januara 2023. godine. Ukupna vrijednost sufinansiranja ovih projekata je 124.560 eura. Predmet ovog Konkursa, u okviru Drugog Izvršnog programa o naučnoj i tehnološkoj saradnji za period 2022-2024. godine, bilo je finansiranje šeme „Zajednički istraživački projekti“, sa posebnim fokusom na mlade istraživače/istraživačice. Istraživačke aktivnosti sufinansirale su obje Strane, pri čemu je bio obavezan značajan finansijski doprinos nosioca projekta koji podnosi prijedlog.

Prioritetne oblasti saradnje:

1. Poljoprivreda i nauka o hrani;
2. Zaštita životne sredine, sa fokusom na plavi rast;
3. Procjena rizika od prirodnih katastrofa i otklanjanje rizika; i
4. Kulturno nasljeđe i sa njim povezane tehnologije.

Takođe, na osnovu Sporazuma o naučnoj i tehnološkoj saradnji koji je potpisan u novembru 2024. godine te Programa saradnje u oblasti nauke u cilju unapređenja bilateralne naučne saradnje između Crne Gore i Republike Italije potpisanog u martu 2025. godine, 17. marta 2025. godine objavljen je Konkurs za sufinansiranje zajedničkih projekata sa Nacionalnim istraživačkim savjetom Italije (CNR) za period 2026-2027. Nakon sprovedene nezavisne evaluacije u obje države, uključujući međunarodnu eksternu evaluaciju u Crnoj Gori, za finansiranje je odobreno je ukupno 8 bilateralnih projekata, a početak njihove realizacije planiran je za 1. januar 2026. godine. Ukupna vrijednost ugovorenog sufinansiranja sa crnogorske strane iznosi 78.000 eura. Ovi projekti će doprinijeti jačanju institucionalnih veza i međunarodne vidljivosti domaćih istraživačkih organizacija.

Saradnja sa Republikom Slovačkom

Konkurs za sufinansiranje naučne i tehnološke saradnje između Crne Gore i Republike Slovačke za period 2026-2027, objavljen je 12. maja 2025. godine. Nakon sprovedenog postupka nezavisne evaluacije u obje države, uključujući međunarodnu eksternu evaluaciju u Crnoj Gori, za finansiranje je odobreno 10 bilateralnih projekata, pri čemu ukupna vrijednost sufinansiranja sa crnogorske strane iznosi 80.000 eura. Projekti su usmjereni na zajednička istraživanja i mobilnost istraživača/istraživačica, uz poseban akcenat na uključivanje mladih istraživača/istraživačica.

Saradnja sa Republikom Austrijom

U toku je realizacija 9 bilateralnih projekata o realizaciji naučne i tehnološke saradnje sa Republikom Austrijom za period 2024-2026. godine, koji su započeti 1. jula 2024. godine. Konkurs je usmjeren na razvoj novih i jačanje postojećih partnerstava, uz poseban fokus na mobilnost mladih istraživača/istraživačica. Ukupna vrijednost projekata je 84.500 eura.

Takođe, 1. oktobra 2025. godine objavljen je Konkurs za sufinansiranje naučne i tehnološke saradnje između Crne Gore i Republike Austrije za novi ciklus, odnosno za period 2026-2028. godine, sa rokom za dostavljanje prijava do 28. novembra 2025. godine. Na Konkurs je pristiglo ukupno 10 prijava, a eksterna evaluacija projektnih prijava u obje države biće sprovedena u prvoj polovini 2026. godine. Početak realizacije odabranih projekata očekuje 1. jula 2026. godine.

MULTILATERALNA SARADNJA

Projekti multilateralne saradnje u Dunavskom regionu

U okviru četvrtog poziva za zajedničke projekte multilateralne naučne i tehnološke saradnje u Dunavskom regionu za period 2025-2027. godine objavljenog 11. novembra 2024. godine, a nakon sprovedenog postupka nezavisne evaluacije u državama učesnicama - uključujući međunarodnu eksternu evaluaciju u Crnoj Gori, odobrena su 3 multilateralna projekta sa učešćem crnogorskih institucija. Ukupna vrijednost finansiranja koje obezbjeđuje crnogorska strana iznosi 23.600 eura, a realizacija projekata je započela 1. jula 2025. godine.

Dva projekta iz prethodnog ciklusa, koji su započeli 1. jula 2023. godine, uspješno su finalizovani zaključno sa 30. junom 2025. godine.

Unija za Mediteran

Regionalna platforma Unije za Mediteran (UfM) za istraživanje i inovacije pokrenula je Radne grupe u kojima učestvuju države članice UfM-a a koje imaju za cilj da razviju konkretne inicijative i akcione planove za podršku sprovođenju R&I mape puta Unije, u susret Ministarskoj konferenciji koja je planirana za 2026. godinu. Radne grupe se bave ključnim regionalnim prioritetima: mobilnošću istraživača/istraživačica i izgradnjom kapaciteta, otvorenim podacima, razmjenom podataka, digitalizacijom i inovacijama i skalabilnošću istraživanja. Uspostavljanjem ovih grupa države članice UfM-a teže da razviju inkluzivniju R&I agendu koja može da generiše uticaj na društva i ekonomije Mediterana. MPNI je dio Radne grupe 1 koja se bavi mobilnošću istraživača/istraživačica i izgradnjom kapaciteta. Rezultati rada grupa biće dio Ministarske deklaracije i Akcionog plana UfM-a o istraživanju i inovacijama za 2026. godinu. Nakon temeljnog procesa mapiranja učešća crnogorskih institucija u EU i nacionalnim inicijativama, za potrebe monitoringa i evaluacije progressa u okviru UfM dijaloga o politikama, u septembru 2025. godine smo dostavili detaljne informacije za period 2021-2025. godina.

Predstavnice Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija u svojstvu članica platforme Unije za Mediteran (UfM) za istraživanje i inovacije učestvovala su na 31. po redu sastanku Platforme za istraživanje i inovacije, koji je održan 22. oktobra u Briselu (Kraljevina Belgija) i na Sajmu Inovacija „Enabling that step forward“, koji je održan narednog dana, 23. oktobra 2025. godine. Posjetioci sajma imali su priliku da se upoznaju sa različitim inovativnim rješenjima iz EU i sa afričkog kontinenta.

EUSDR - PA7

Predstavnice Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, u svojstvu članica radne grupe za prioritetnu oblast 7 (PA7) u okviru Strategije EU za Dunavski region (EUSDR), učestvovala su na 29. sastanku Upravnog odbora za Prioritetnu oblast 7 „Knowledge Society“ EUSDR koji je održan 6. juna 2025. godine, u Bratislavi, Slovačka Republika. Na sastanku su razmatrane aktuelnosti u okviru PA7 inicijative kao i budući PA7 flagship projekti za 2025. godinu. Članica radne grupe učestvovala je na 30. sastanku Upravnog odbora PA7 koji je održan 5. decembra 2025. godine, u Beogradu, Republika Srbija. Na ovom sastanku su razmatrane PA7 inicijative, aktuelnosti u okviru radnih grupa ali i realizovane aktivnosti u okviru PA7 2025 flagship projekata.

Berlinski proces

Crna Gora je u oktobru 2025. godine preuzela predsjedavanje Berlinskim procesom od Ujedinjenog kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske. Koordinator aktivnosti na nivou Crne Gore je Ministarstvo vanjskih poslova. Planirano je organizovanje događaja za nauku a precizan format biće definisan uskoro, nakon konsultacija sa Vladom SR Njemačke, koja je koordinator ukupnog procesa.

Saradnja sa Međunarodnim organizacijama

Tokom 2025. godine Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija nastavilo je aktivnu saradnju sa relevantnim međunarodnim organizacijama u oblasti nauke i inovacija, kroz učešće u programima tehničke pomoći, naučnim i obrazovnim inicijativama, međunarodnim tijelima i upravljačkim strukturama, kao i kroz realizaciju konkretnih istraživačkih i razvojnih projekata. Ove aktivnosti doprinose jačanju nacionalnih kapaciteta, međunarodnoj vidljivosti crnogorske naučne zajednice i integraciji u evropski i globalni istraživački prostor.

Međunarodna agencija za atomsku energiju (IAEA)

U okviru ciklusa tehničke pomoći 2024-2025. realizuju se dva nacionalna projekta i to:

- MNE6008 „Jačanje kapaciteta za dijagnostiku i tretman pacijenata sa malignim bolestima, sa PET/CT sistemom“ nosilac KCCG, budžet: 1.371.820,00 EUR;
- MNE7001 „Jačanje institucionalnih kapaciteta za kontrolu bezbjednosti i kvaliteta vodnih izvora u Crnoj Gori“, nosioci Centar za ekotoksikološka ispitivanja Crne Gore d.o.o. i JU Zavod za geološka istraživanja.

Na godišnjem sastanku Borda guvernera IAEA, u okviru Programa tehničke saradnje 2026-2027. godina, IAEA je odobrila Crnoj Gori još jedan nacionalni projekat MNE6009 „Unapređenje nacionalnog programa snimanja dojke za rano otkrivanje raka dojke“, koji će se realizovati u periodu 2026–2028. godine. Ukupna vrijednost projekta je 1.6 miliona EUR od čega najveći dio finansira IAEA.

Evropska organizacija za nuklearna istraživanja (CERN)

U organizaciji Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija i Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta Crne Gore, a u saradnji sa Evropskom organizacijom za nuklearna istraživanja (CERN), na Univerzitetu Crne Gore održan je osmi međunarodni čas fizike čestica za srednjoškolce, 28. februara 2025. godine. Događaj je bio prilika za učešće učenika srednjih škola u međunarodnom programu ove vrste kao i prilika za bliže upoznavanje sa stvarnim istraživačkim životom u jednoj od specifičnih oblasti nauke, fizici čestica.

U okviru Festivala nauke i inovacija 2025, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija organizovalo je panel diskusiju pod nazivom „Zašto odabrati karijeru u nauci?“, koja je održana 24. septembra 2025. godine. Događaj je okupio mlade istraživače/istraživačice, učenike/učenice i studente/studentkinje, sa ciljem da približi izazove i ljepotu naučnog poziva, kao i da inspiriše nove generacije da razmotre karijeru u ovoj oblasti. Na panelu su govorile tri izuzetne mlade fizičarke čestica: Cari Cesarotti iz Evropske organizacije za nuklearno istraživanje (CERN), koja se bavi teorijskom fizikom čestica i zagovornica je razvoja sudarača miona, Savannah Clawson iz Njemačkog elektronskog sinhrotrona (DESY), specijalizovana za eksperimentalnu fiziku čestica i fuziju fotona, kao i Itana Bubanja, doktorandkinja Univerziteta Crne Gore i Slobodnog univerziteta u Briselu, aktivna istraživačica u okviru CMS eksperimenta u CERN-u.

Dva kandidata iz Crne Gore su prihvaćena za učešće u Programu za studente Evropske organizacije za nuklearna istraživanja (CERN) „Studentska ljetnja škola CERN 2025“.

Ministarstvo je u decembru 2025. raspisalo dva nova konkursa:

- Konkurs za učešće u Programu „Studentska ljetnja škola CERN 2026“; i
- Konkurs, za učešće u međunarodnim programima CERN-a za profesore fizike srednjih škola.

Na Konkurs za učešće u Programu „Studentska ljetnja škola CERN 2026“ pristiglo je 8 prijava dok za drugi Konkurs nije bilo prijava. Nacionalna komisija je odlučila da svih osam studenata aplicira dalje prema CERN-u (rok za online prijavu prema CERN-u je 26. januar 2026.) o čemu je blagovremeno obavijestila CERN. Po finalizaciji procesa selekcije od strane CERN-a, Ministarstvo i CERN će sufinansirati do 4 učesnika.

Crna Gora je izmirila obavezu kontribucija za 2025. godinu.

NATO

Predstavnice Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija u svojstvu članica Borda za nauku i tehnologiju, učestvovala su na proljećnom zasijedanju Borda, koje je održano u aprilu 2025. godine u Briselu, Kraljevina Belgija (u sjedištu NATO-a) i jesenjem zasijedanju Borda koje je održano u Valensiji, Kraljevina Španija (lokacija: Cuartel General Terrestre de Alta Disponibilidad - CGTAD) u septembru 2025. godine. Crna Gora je izmirila obavezu kontribucije za učešće u NATO Diana Akceleratoru za 2025 godinu, kao i dodatnu obavezu Takođe, izmiren je iznos „zajma“-kontribucije za 2022/2023. godinu u vrijednosti od 2.884,00 EUR.

Evropska laboratorija za molekularnu biologiju (EMBL) i Evropska organizacija za molekularnu biologiju (EMBO)

U novembru 2025. godine imenovani su novi visoki predstavnici Crne Gore u EMBL/EMBO i EMBC: ispred MPNI, Tatjana Čalasan i u ime naučne zajednice, ispred Specijalističke veterinarske laboratorije, dr sci. vet. Bojan Adžić. Crna Gora je izmirila obavezu kontribucija za 2025. godinu.

Međunarodni centar za genetski inženjering i biotehnologiju (ICGEB)

Dr sci. vet. Bojan Adžić u svojstvu predstavnika Crne Gore u Bordu Guvernera Međunarodnog centra za genetski inženjering i biotehnologiju (ICGEB), učestvovao je na 31. Sjednici Borda Guvernera, koja je održana u Nju Delhiju, Indija, u periodu od 14. do 15. maja 2025. godine.

U novembru 2025. godine ICGEB je odobrio finansiranje trogodišnjeg istraživačkog projekta „FUTURE-AgReDURUM – Building the Future of Durum Wheat: Genomic Insights into Virus Resistance and Agronomic Excellence“, čiji je nosilac Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore.

Projektom će se prvi put u regionu detaljno istražiti otpornost balkanskih populacija durum pšenice na furoviruse, patogene koji izazivaju velika oštećenja na usjevima i mogu umanjiti prinos i do 80%. Ovi rezultati omogućiće razvoj otpornijih i produktivnijih sorti durum pšenice, što je od posebne važnosti za održivu poljoprivredu u uslovima klimatskih promjena. Projekat predviđa i intenzivnu obuku mladih naučnika/naučnica kroz rad u međunarodnim laboratorijama u Njemačkoj i Italiji, čime se jača kapacitet Biotehničkog fakulteta i doprinosi dugoročnoj izgradnji naučnog kadra u zemlji.

Nosilac projekta, Biotehnički fakultet UCG, sprovodiće istraživanja u saradnji sa dva evropska centra izvrsnosti:

- Julius Kühn Institut (JKI), Savezna Republika Njemačka i
- Univerzitet u Bolonji (UNIBO), Republika Italija.
- Ukupna vrijednost projekta iznosi 74.959 EUR.
- Crna Gora je izmirila obavezu kontribucija za 2025. godinu.

Savjet Evrope

Crna Gora preuzima predsjedavanje Komitetom ministara Savjeta Evrope polovinom novembra 2026. godine i isto će trajati do maja 2027. godine. Prema stavu Ministarstva vanjskih poslova, kao ukupnog koordinatora predsjedavanja riječ je o najvažnijem diplomatskom događaju u novijoj crnogorskoj istoriji. Kako bi na vrijeme obezbijedila realizaciju pripremnih aktivnosti, Vlada Crne Gore je na prijedlog Ministarstva vanjskih poslova, formirala u januaru mjesecu 2025. godine Radnu grupu za pripremu i koordinaciju predsjedavanja Crne Gore Komitetom ministara Savjeta Evrope. Radna grupa, čiji su članovi i predstavnici Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija počela je sa radom održavanjem prvog sastanka, 10. marta 2025. godine u Podgorici. Do sada je, uz intenzivan rad, Radna grupa održala pet sastanaka, a u međuvremenu je formirana i Podgrupa za kulturni program predsjedavanja, čiji je član takođe predstavnik Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija. Podgrupa se sastala četiri puta, uz održani set radionica tokom decembra mjeseca za izradu Strateškog i komunikacionog okvira.

U okviru predsjedavanja Crne Gore Komitetom ministara Savjeta Evrope, biće održana Konferencija ministara obrazovanja čiji će nosilac u Crnoj Gori biti Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija. Planirani period održavanja događaja je 03-04. decembar 2026. godine u Podgorici, a u toku su pripreme aktivnosti. Konferencija će okupiti ministre odgovorne za obrazovanje zemalja članica Savjeta Evrope, EU, UNESCO-a, OECDa, predstavnike nevladinih organizacija kao i predstavnike država posmatrača (SAD, Kanada, Japan, Meksiko). Tema Konferencije „Osnazivanje nastavnika za demokratsku i digitalnu Evropu“. Konferencija će ujedno predstavljati i srednjoročnu evaluaciju Strategije obrazovanja Savjeta Evrope 2024-2030 „Learners First“ i doprinos Evrope praćenju ciljeva SDG4, nakon 2030. godine. Ujedno, realizovani su i bilateralni sastanci sa drugim resorima u cilju organizacije zajedničkih događaja (za 2027. godinu).

8. PRIJEDLOG MJERA ZA UNAPREĐENJE STANJA U OBLASTI NAUKE I INOVACIJA

Ključno strateško opredjeljenje u ovom domenu ostaje Strategija pametne specijalizacije. U ulozi nacionalnog koordinacionog tijela za sprovođenje ovog procesa, Ministarstvo će tokom 2026. godine realizovati aktivnosti na planiranju novog strateškog ciklusa, uključujući pripremu i usvajanje Strategije pametne specijalizacije Crne Gore za period 2026–2031, sa Akcionim planom za period 2026–2027. koja ostaje strateški kompas za usmjeravanje javnih i privatnih investicija, jačanje konkurentnosti privrede i koja doprinosi izgradnji ekonomije zasnovane na znanju i inovacijama.

Na osnovu reformisanog programskog okvira u oblasti nauke i inovacija, kojim su postavljeni temelji ključnih sistemskih intervencija, Ministarstvo će pratiti realizaciju aktivnosti u okviru Programa za nauku i inovacije 2026–2030 kroz redovno godišnje izvještavanje za 2026. godinu, kao i kroz izradu preciznog finansijskog okvira za implementaciju programskih aktivnosti u 2027. godini.

Praćenje realizacije Strategije naučnoistraživačke djelatnosti Crne Gore 2024–2028 sprovodiće se putem godišnjeg izvještaja za 2025. godinu, kao i kroz izradu novog Akcionog plana za period 2026–2027.

Porast učešća u EU Okvirnom programu za istraživanja i inovacije „Horizont Evropa“, EUREKA i COST programu, te snaženje i širenje saradnje sa različitim EU tijelima i inicijativama, ali i snaženje regionalne saradnje, biće okosnica aktivnosti u domenu internacionalizacije nauke, istraživanja i inovacija.

Ministarstvo
prosvjete, nauke
i inovacija